

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

นายอัครเดช อินทรสถาพร

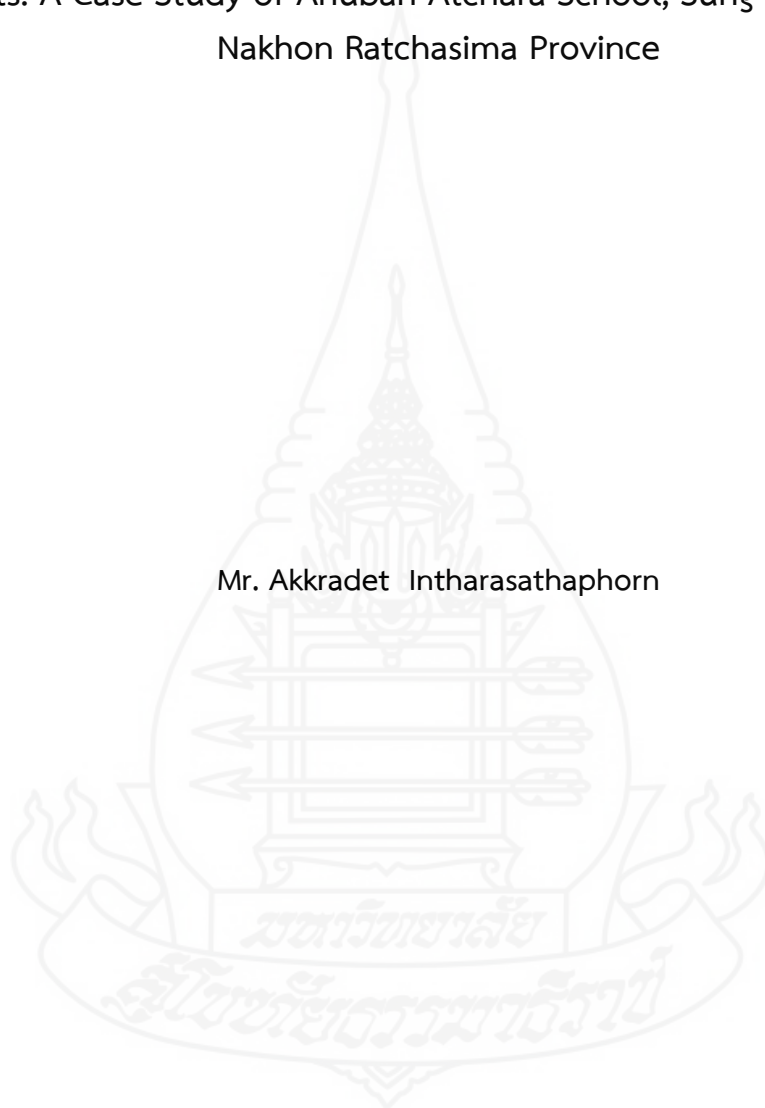

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

Enhancing Student Discipline on Responsibility with the Participation of
Parents: A Case Study of Anuban Atchara School, Sung Noen District,
Nakhon Ratchasima Province

Mr. Akkradet Intharasathaphorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อและนามสกุล นายอัครเดช อินทรสถาพร

แขนงวิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร
2. อาจารย์ ดร.เจริญศรี พันปี

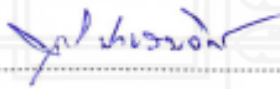
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา ภััสสรศิริ)

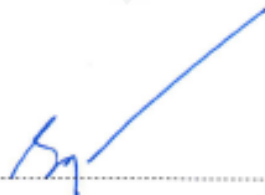
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เจริญศรี พันปี)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วณิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นายอัครเดช อินทรสถาพร **รหัสนักศึกษา** 2542301425 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร์

(2) อาจารย์ ดร.เจริญศรี พันปี **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัญจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา (2) เสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ (3) ศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาในการวิจัยคือ โรงเรียนอนุบาลอัญจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มเป้าหมาย คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลอัญจรา ที่มีปัญหาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จำนวน 20 คน และผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้ปกครองของนักเรียนทั้ง 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ แนวคำถามการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสังเกต และแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า และนำเสนอโดยการพรรณนาประกอบความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพปัญหาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ คือ (1.1) แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย คิดเป็นร้อยละ 50 (1.2) ไม่แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า และไม่แสดงท่าทีตอบรับต่อการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 55 (1.3) ไม่ทำตามหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบในการดูแลความสะอาดทั้งบริเวณโรงเรียนและบริเวณบ้าน คิดเป็นร้อยละ 65 (2) การดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองผ่านกิจกรรม 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง กิจกรรมสัญญาใจ กิจกรรมน้องเคารพพี่-พี่เคารพครู กิจกรรมลงพื้นที่พัฒนา และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และ (3) ผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า (3.1) นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 (3.2) นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่ามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90 และแสดงท่าทีตอบรับต่อการแสดงความเคารพของผู้อาวุโสน้อยกว่ามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85 (3.3) นักเรียนแสดงความเคารพต่อผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100 (3.4) นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 90 (3.5) นักเรียนมีความรับผิดชอบการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85 และพบผลสืบเนื่องจากการเสริมสร้างวินัยนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก 1 ประการ คือ นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 85

คำสำคัญ วินัยนักเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง อนุบาล

Thesis title: Enhancing Student Discipline on Responsibility with the Participation of Parents: A Case Study of Anuban Atchara School, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province

Researcher: Mr. Akkradet Intharasathaphorn; **ID:** 2542301425;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Thesis advisors: (1) Dr. Choochat Phuangsomjit, Associate Professor;
(2) Dr. Charoensri Phanpee; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were as follows: (1) to study the state of discipline problems on responsibility of students of Anuban Atchara School, Sung Noen district, Nakhon Ratchasima province; (2) to enhance student discipline on responsibility with the participation of parents; and (3) to study the results of enhancing student discipline on responsibility with the participation of parents.

The employed research methodology of this study was that of participatory action research. The case study was that of Anuban Atchara School, Sung Noen district, Nakhon Ratchasima province. The target group consisted of 20 Prathom Suksa V students of Anuban Atchara School, who had discipline problems on responsibility, and their parents who participated in this research. The employed research instruments comprised activities for enhancing student discipline on responsibility, question guidelines for interviews and focus group discussion, an observation note taking form, an a student behavior observation form. Data were analyzed with content analysis for inductive conclusions, with the use of triangulation method for data verification. Analysis results were presented in descriptive form together with the use of frequency and percentage.

Research results revealed that (1) the discipline problems on responsibility of students of Anuban Atchara School were the following: (1.1) wearing inappropriate clothing, which was 50 percent of students in the group; (1.2) failing to pay respect to the more senior persons and failing to respond to the paying of respect by junior persons, which was 55 percent of students in the group; (1.3) failing to carry out their assigned responsibility for keeping the cleanliness of the school area and their home areas, which was 65 percent of students in the group; (2) the action to enhance student discipline on responsibility with the participation of parents comprised the following five activities: the discipline admonition activity in front of the flag pole; the mental promise activity; the juniors paying respect to seniors and seniors paying respect to teachers activity; the local area development activity; and the home visitation activity; and (3) as for the results of enhancing student discipline on responsibility with the participation of parents, it was found that (3.1) more students wore more appropriate clothing according to the rules and regulations of the school, which was 100 percent of students in the group; (3.2) more students paid respect to the more senior persons, which was 90 percent of students in the group; and more students responded to the paying of respect by junior persons, which was 85 percent of students in the group; (3.3) more students paid respect to their parents before leaving for school and after coming back from school, which was 100 percent of students in the group; (3.4) more students carried out their assigned responsibility in cleaning their home areas, which was 90 percent of students in the group; (3.5) more students carried out their assigned responsibility in cleaning the school area, which was 85 percent of students in the group. Also, one additional results of enhancing student discipline on responsibility was found, i.e. more students had voluntary-mindedness, which was 85 percent of students in the group.

Keywords: Student Discipline, Responsibility, Participation of Parents, Anuban

กิตติกรรมประกาศ

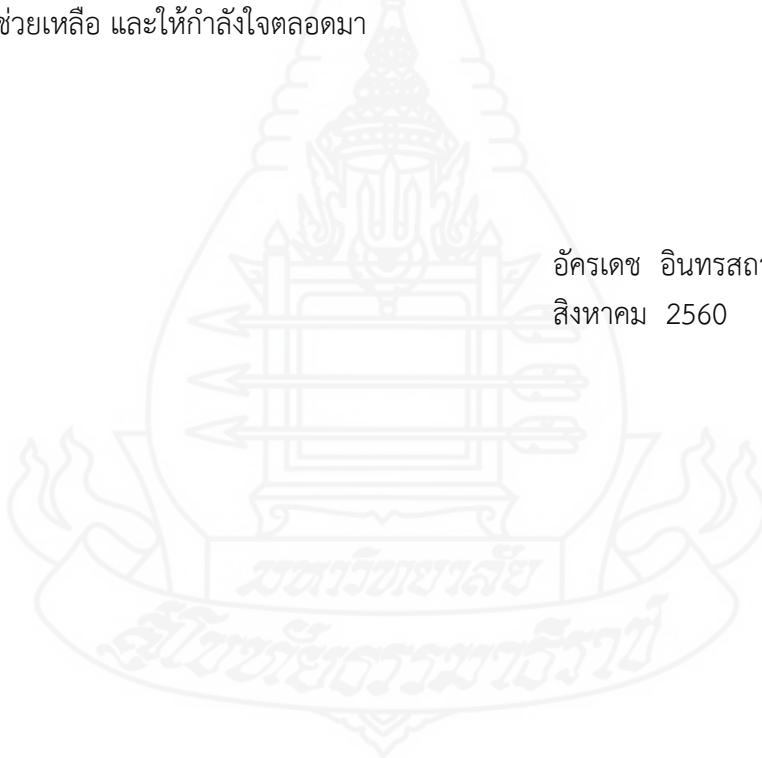
การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตรร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ ดร.เจริญศรี พันปี ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณทิพวรรณ อินทรสถาพร ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา และ คณะครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา ที่ได้อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวิจัยรวมถึงร่วมวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกท่านที่ให้ข้อมูลและร่วมมือในการเก็บข้อมูลตลอดการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

อัครเดช อินทรสถาพร

สิงหาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการวิจัย	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บริบทโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา	7
การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	27
การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล	43
กลุ่มเป้าหมาย	43
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การตรวจสอบข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ระยะที่ 1 ระยะเวลาศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	54
ระยะที่ 2 ระยะเวลาเสริมสร้างวินัยนักเรียน	56
ระยะที่ 3 ระยะเวลาศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปรการวิจัย	90
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	103
ก แบบประเมินตนเองของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ	
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง :	
กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอจฉรฯ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา	104
ข แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง :	
กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอจฉรฯ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา	107
ค แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ก่อนปิดภาคเรียน	
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง :	
กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอจฉรฯ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา	110
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	กรอบแนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา	52
ตารางที่ 4.1	ตารางการพูดอบรมวินัยหน้าเสาธง	57
ตารางที่ 4.2	การกำหนดการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน	64
ตารางที่ 4.3	ปฏิทินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา ...	69
ตารางที่ 4.4	บันทึกข้อมูลก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	4
ภาพที่ 4.1 การประชุมผู้ปกครอง ระดมความคิด	56
ภาพที่ 4.2 การอบรมนักเรียนหน้าเสาธงทุกวัน จันทร์ พุธ ศุกร์	58
ภาพที่ 4.3 การบันทึกการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง	59
ภาพที่ 4.4 การดำเนินกิจกรรมสัญญาใจ	59
ภาพที่ 4.5 คำปฏิญาณของนักเรียนในกิจกรรมสัญญาใจ	60
ภาพที่ 4.6 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู	61
ภาพที่ 4.7 เขตพื้นที่รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	62
ภาพที่ 4.8 การลงจุดพื้นที่พัฒนา บริเวณเขตรับผิดชอบในโรงเรียน	63
ภาพที่ 4.9 นักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ ในบ้านของตนเอง	64
ภาพที่ 4.10 การเยี่ยมบ้านนักเรียน	65
ภาพที่ 4.11 การแต่งชุดลูกเสือ เนตรนารี ของนักเรียน โดยนักเรียนบางคนลืมนำหมวกมา	66
ภาพที่ 4.12 การแต่งกายชุดลูกเสือ เนตรนารี ของนักเรียน	66
ภาพที่ 4.13 แบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน	67
ภาพที่ 4.14 นักเรียนช่วยงานพ่อแม่	67
ภาพที่ 4.15 ใบประกาศเกียรติคุณยกย่องนักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ	68
ภาพที่ 4.16 กิจกรรมเสริมแรง มอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียน	69
ภาพที่ 4.17 ใบประกาศยกย่องเขตรับผิดชอบที่สะอาด	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่จะทำให้สังคมเราอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น คนในสังคมต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้น ควบคู่กับความมีระเบียบวินัย ซึ่งหากขาดระเบียบวินัยแล้ว สังคมอาจเกิดความสับสนวุ่นวายได้ ดังนั้นการสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับเด็ก ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เด็กจึงควรได้รับการปลูกฝังให้เกิด การเรียนรู้แนวทางในการปฏิบัติ ฝึกหัดวินัยให้มีความพร้อมตั้งแต่เยาว์ จึงจะมีความสุขความเจริญต่อไปในวันข้างหน้า และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัย ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การปกครองและวัฒนธรรม ดังนั้นวินัยจึงเปรียบได้กับหลักธรรมที่คอยควบคุมจิตใจของมนุษย์ให้รู้จักรับผิดชอบ ชั่วดี และรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวม (กรมวิชาการ, 2544, น. 1)

แนวปฏิบัติในการปลูกฝัง “วินัย” ให้นักเรียนนั้น เป็นเจตนาที่จะสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งในพฤติกรรมที่แสดงออกในส่วนตัว และที่แสดงออกต่อส่วนรวม ปัญหาของการไม่มีวินัยของคนในชาติ จะเห็นได้จาก ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม การละเลย ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การแก่งแย่งชิงรถ ลงรถประจำทาง การแต่งกายไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของนักเรียน นิสิต นักศึกษา

ปัญหานักเรียนขาดความมีวินัย เป็นปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเด็กระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งอาจเกิดอารมณ์รุนแรง และมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจากการพัฒนาทางร่างกาย และสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่นักเรียน ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นจากสื่อเทคโนโลยี ซึ่งทำให้เยาวชนขาดความมีวินัย พฤติกรรมผิดระเบียบวินัยเล็กๆน้อยๆ จะนำไปสู่ปัญหารุนแรง เนื่องจากผู้เรียนต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงทั้งในร่างกาย ความคิด ค่านิยม ทศนคติบทบาทความคาดหวังของผู้ปกครองและสังคม ทำให้ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ถ้าผู้เรียนไม่สามารถปรับตัวได้ก็อาจนำไปสู่ปัญหาความประพฤติที่รุนแรงต่อไป (กรมวิชาการ, 2544, น. 14) ดังนั้น ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ใช้เครือข่ายการศึกษาฯ ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เสริมสร้างวินัย และสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี ซึ่งตรงกับแนวทางปฏิบัติงานตามรอยพระยุคลบาท ที่ทรงพระราชทานไว้ว่า “จะต้องฝึก ต้องสร้างวินัยในตนเองสำหรับควบคุมระดับพระองค์ให้สามารถปฏิบัติความดีได้อย่างเหนียวแน่นตลอดต่อเนื่อง มิให้ขาดตอนหรือขาดวินลง และต้องมีวินัยเคร่งครัด มีความขยันพากเพียร มีความกล้าหาญอดทน และมีสติยั้งคิดอย่างสูง” (กรมวิชาการ, 2549, น. 13-17) พฤติกรรมที่ไร้ระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวของนักเรียนโดยตรงและยังส่งผลไปถึงการพัฒนางานต่าง ๆ ให้ขาดประสิทธิภาพไปด้วย การมีระเบียบวินัยจึงเป็นคุณธรรม พื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นสิ่งที่จำเป็นทุกคนที่จะทำให้ควบคุมตนเอง มีความ

รับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน และสังคม รวมทั้งเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย ทุกคนต้องตระหนักและดำเนินการเพื่อให้ชาติบ้านเมืองสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลก มีจุดยืนและทิศทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกับรากเหง้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยสามารถนำพาสังคมและประเทศชาติก้าวไปพร้อมกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมั่นคงและสงบสุข

ดังนั้น พฤติกรรมด้านวินัย หรือระเบียบวินัยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กในระยะยาว ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขเสียแต่เริ่มแรก โอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาความก้าวร้าว ปัญหาการซึมเศร้าและปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2548, น. 8) ครู อาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนักในภาระหน้าที่ ในการอบรมสั่งสอนนักเรียน โดยจะต้องศึกษาหารูปแบบและวิธีการในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็กในด้านความมีวินัย เพราะหากนักเรียนขาดความมีวินัยจะทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน การปฏิบัติตนในสังคม และการดำรงชีวิตในสังคม หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นภาระของสังคมไปในที่สุด

โรงเรียนอนุบาลอัญจรา ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 มีภารกิจรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย จนถึงระดับประถมศึกษา ในการจัดการศึกษายึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (SBM) ซึ่งบุคลากรในโรงเรียนทำหน้าที่หลักเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษา มีการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในรูปขององค์คณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการศิษย์เก่า วิทยากรท้องถิ่น จากชุมชนและอื่น ๆ โดยการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาตามลำดับ จนทำให้โรงเรียนมีการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่นสวยงามน่าอยู่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความประพฤติ (ผลการประเมินของ สมศ. ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนอนุบาลอัญจรา, 2550, น. 10) ในการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปี 2550 พบว่าปัญหาในการจัดการศึกษา หลายด้าน เช่น ปัญหาการเรียนหย่อนระเบียบวินัย ละเลยคุณธรรม ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมบ่มนิสัยลูกหลาน ครูมีภาระงานมากทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ได้เต็มที่ การนิเทศติดตามไม่ต่อเนื่อง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผลจากนักเรียนส่วนใหญ่หย่อนระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบ จากประเด็นดังกล่าวเมื่อนำมาวิเคราะห์แล้ว จะเห็นว่าความมีระเบียบวินัยจะเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยส่วนรวม จากการสำรวจในด้านนี้พบว่านักเรียนร้อยละ 30 แต่งกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียนและร้อยละ 40 ไม่ใส่ใจด้านความสะอาดและร้อยละ 20 ไม่แสดงความเคารพครู

การแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ขาดระเบียบวินัยเหล่านี้คือ ครูจะต้องคอยเข้มงวดกวดขันควบคุม กำกับ ดูแลและคอยตักเตือนอย่างใกล้ชิด (สวัสดี ไซโยโสภาส, 2551, น. 54) ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าการครูคอยจับผิดและทำลายบรรยากาศการเรียนรู้นั้นที่สุดนักเรียนก็จะกลับมาแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คณะครูในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาการมีวินัยให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความมีวินัยจนเป็นนิสัยทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า

การพัฒนาคนเป็นงานที่สลับซับซ้อนและยากลำบากจึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำ ชุมชน และครอบครัวรวมถึงผู้ปกครองของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างวินัยเพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกของนักเรียนที่จะช่วยกล่อมเกลาคุณลักษณะที่ติงามให้แก่นักเรียนพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครูจะต้องตระหนักและมีความรู้สึกที่ไวต่อพฤติกรรมของนักเรียนและมีความพร้อมที่จะดำเนินการแก้ไข ป้องปราม ป้องกัน ทั้งนี้การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันเสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเชิญชวนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม จึงจะทำให้การปรับปรุงและพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้ได้ผลอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ในการพัฒนานักเรียนด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน หากปล่อยไว้จะทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นนิสัย ยากที่จะแก้ไข และดำเนินการพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบของโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
- 2.2 เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 2.3 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

3. ขอบเขตการวิจัย

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น

3.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูล จำนวน 22 คน ประกอบด้วย

- 1) ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน
- 2) ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน

3.1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

4.1 กรอบเนื้อหา

4.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

- 1) ความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแต่งกาย
- 2) ความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแสดงความเคารพ

4.1.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

- 1) ความรับผิดชอบต่อครอบครัวเกี่ยวกับการทำความสะอาดบริเวณบ้าน
- 2) ความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

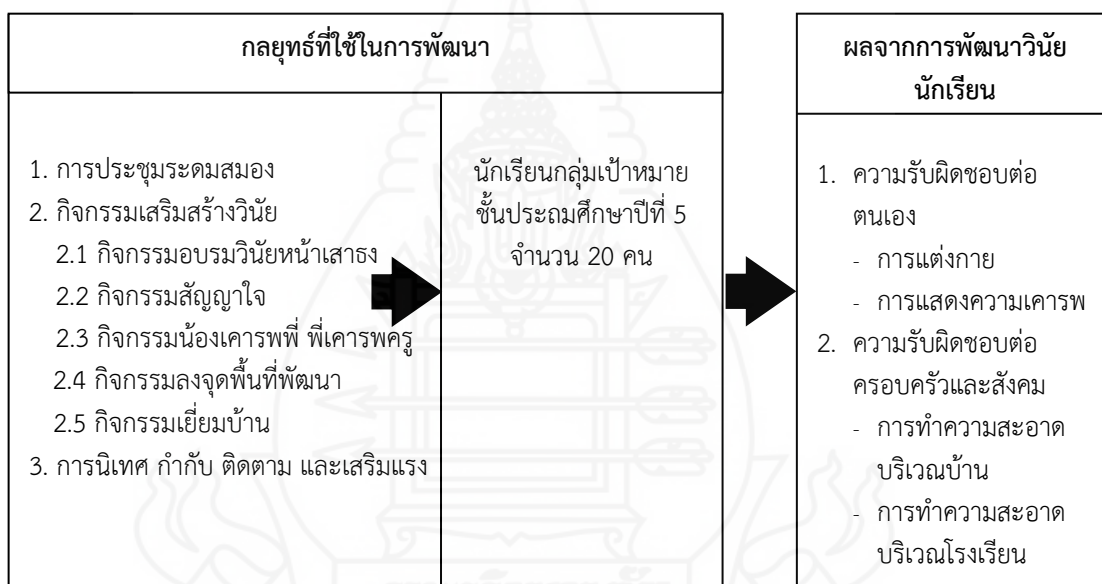
4.2 กรอบกลยุทธ์

4.2.1 การประชุมระดมสมอง

4.2.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัย

- 1) กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง
- 2) กิจกรรมสัญญาใจ
- 3) กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู
- 4) กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา
- 5) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

4.2.3 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และเสริมแรง

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

5. วิธีกรวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาโดยใช้หลักการของ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยค้นคว้านำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537, น. 3-6) พัฒนามีวิจัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครรา อําเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย

- 5.1 ขั้นการวางแผน (Planning)
- 5.2 ขั้นการปฏิบัติ (Action)
- 5.3 ขั้นการสังเกต (Observation)
- 5.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย มีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน 2559 – 30 มีนาคม 2560

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน หมายถึง การส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการจัดกิจกรรม การสร้างสรรค์วิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการอบรมสัมมนา กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้ปกครองและนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4

7.2 สภาพปัญหา หมายถึง สภาพพฤติกรรมการขาดวินัยด้านความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ของนักเรียนที่พบในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

7.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริม ให้นักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพดียิ่งขึ้น ประกอบด้วยการประชุมระดมสมอง กิจกรรมเสริมสร้างวินัย การกำกับติดตามและเสริมแรง เพื่อทำให้นักเรียนมีวินัย

7.4. การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม หมายถึง การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริม ให้นักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการทำความสะอาดบริเวณบ้านและโรงเรียน และการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วยการประชุมระดมสมอง กิจกรรมเสริมสร้างวินัย การกำกับติดตามและเสริมแรง เพื่อทำให้นักเรียนมีวินัย

7.5 กลยุทธ์การพัฒนาความรับผิดชอบต่อ หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานที่ทำให้บรรลุเป้าหมายในด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

7.5.1 การประชุมระดมสมอง หมายถึง การจัดการวางแผนร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้วิจัยและผู้ปกครอง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหา

7.5.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัย หมายถึง การบริหารจัดการโดยบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผน แนวทางการปฏิบัติ การกำกับติดตาม ใช้ทักษะกระบวนการมนุษยสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) *กิจกรรมการอบรมวินัยหน้าเสาธงในตอนเช้า* หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัย และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพพรก ทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ทุกวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์

2) *กิจกรรมสัญญาใจ* หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความจำนงที่กระทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียนโดยการสัญญาต่อ หน้าพระพุทธรูปในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการพัฒนาวินัยนักเรียน

3) *กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู* หมายถึง กิจกรรมที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ทำความเคารพกันระหว่างน้อง พี่ และครู หลังทำกิจกรรมเคารพธงชาติ โดยให้นักเรียนชั้นเล็ก กว่าเคารพนักเรียนรุ่นพี่ พี่ทำความเคารพครู

4) *กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา* หมายถึง การทำความสะอาดบริเวณบ้านของ นักเรียนและการทำความสะอาดบริเวณเขตรับผิดชอบในโรงเรียน เช่น ถนนหน้าอาคารเรียน เสาธง ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องสมุดก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง 10 นาที และก่อนจะเลิกเรียน 10 นาที

5) *กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน* หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าไปพูดคุยกับผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อทำความเข้าใจ และรับทราบข้อคิดเห็น ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแล เอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม เช่น การดูแลทำ ความสะอาดบ้านตามที่คุณผู้ปกครองได้รับมอบหมายเป็นต้น

7.5.3 การนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรง หมายถึง การกำกับ ติดตาม ดูแล พฤติกรรมเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพและการทำความสะอาดบ้านและโรงเรียนของ นักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัญญา และเสริมแรงโดยการให้กำลังใจ กล่าวชมเชย ในการทำกิจกรรม

7.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองและสถานศึกษาได้ร่วมกัน คิด แก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินการและทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือ ทำ ให้บุคคลได้ประโยชน์จากการกระทำสิ่งเหล่านั้น ซึ่งในที่นี้คือการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการควบคุมดูแลนักเรียนในด้านวินัยร่วมกับสถานศึกษา

7.7 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง รูปแบบของการศึกษาค้นคว้า ที่มีการวางแผนในการปฏิบัติจริง โดยเรียนรู้จากการลงมือกระทำ ซึ่งจะสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผล หรือสรุปผลที่ได้จากการวิจัย เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพหรือ การปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน และเป็นการแก้ปัญหา อย่างเร่งด่วนวงหาวิธีการ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีการปฏิบัติงาน จริง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอนำเสนอตามลำดับ
ดังนี้

1. บริบทโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา
2. การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
 - 2.1 ทฤษฎีและความหมายของการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
 - 2.2 ประเภทของวินัยและความรับผิดชอบ
 - 2.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
 - 2.4 แนวทางการสร้างวินัย และความรับผิดชอบ
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.2 แนวทางและบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
 - 4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

1.1 ประวัติโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งเป็นโรงเรียนเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 โดย ผู้รับใบอนุญาตคือ นายสุรพงศ์ อินทรสถาพร ผู้อำนวยการโรงเรียนคือ นางทิพวรรณ อินทรสถาพร ณ เลขที่ 19 / 1 – 2 ม.10 ตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภายใต้การดูแลของของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๔ เปิดทำการสอนในระดับอนุบาลปีที่ 1-3 ปี ทำการสอน ครั้งแรกในปีการศึกษา 2548 มีนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน อนุบาลปีที่ 2 และอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน มีอาคารเรียน 1 หลัง คือ อาคารอัจฉรา พ.ศ.2547 และมี โรงอาหารอนุบาล

พ.ศ. 2550 ได้ขออนุญาตเปิดทำการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ในปีนี้เป็นปีที่ มีนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นแรก

นางทิพวรรณ อินทรสถาพร ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา ได้เห็นความสำคัญของการปลูกฝัง วัฒนธรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยเด็ก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและจิตสำนึก

ในการห่างไกลจากอบายมุขทั้งหลาย จึงจัดตั้งชมรมทูปิ่นมเบอร์วัน โดยชมรมได้เป็นเครือข่ายชมรมทูปิ่นมเบอร์วันโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย เพื่อน้อมนำแนวคิด ยุทธศาสตร์ในพระดำริของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นต้นแบบในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของชมรม

พ.ศ. 2551 ได้ขออนุญาตเปิดทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้องเรียน และสร้างอาคารเรียนแม่ฟ้าสมร บริเวณฝายอนุบาล

ชมรมทูปิ่นมเบอร์วัน ชมรมในเครือข่ายโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ร่วมจัดนิทรรศการแสดงผลงานต่อต้านยาเสพติด รับเสด็จ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จเปิดศูนย์เพื่อนใจทูปิ่นมเบอร์วันโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ในวันอังคารที่ 15 กรกฎาคม 2551 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย

พ.ศ. 2552 ได้ขออนุญาตเปิดทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และขยายบริเวณโรงเรียนจัดตั้งเป็นฝ่ายประถมศึกษา แยกจากฝายอนุบาล สร้างอาคารเรียนประถมศึกษา จำนวน 8 ห้องเรียน

พ.ศ. 2553 ได้ขออนุญาตเปิดทำการสอนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดสร้างห้องเรียนคอมพิวเตอร์

พ.ศ. 2554 จัดสร้างห้องเรียนประกอบ ห้องปฏิบัติการศิลปะ ห้องปฏิบัติการหุ่นยนต์ ห้องสมุด ห้องพยาบาล

พ.ศ. 2555 จัดงานฉลอง 9 ปีก้าวผ่านทศวรรษที่ 1 สู่ทศวรรษที่ 2 อย่างมีคุณภาพ สร้างอาคาร 9 ปี พ.ศ. 2555 ห้องประชุม โรงอาหารประถมศึกษา และอาคารอเนกประสงค์ (หลังคาแดง)

ปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลอจจรา เปิดทำการสอนในระดับอนุบาล-ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สอนโดยคณะครูผู้ที่มีประสบการณ์และมีคุณภาพกว่า 30 ปี จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เน้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจัดการเรียนรู้ควบคู่กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2 สภาพชุมชนของสังคม

สภาพชุมชนบริเวณโดยรอบของโรงเรียนอนุบาลอจจรา มีลักษณะเป็นหมู่บ้านอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 20 เมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และค้าขาย นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นที่รู้จัก โดยทั่วไป ได้แก่ ประเพณีกินเขาค้า และทำบุญตักบาตร ฟังธรรมที่วัด ในวันสำคัญทางศาสนา การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ และอื่น ๆ เป็นประเพณีที่นิยมปฏิบัติ สืบทอดกันมา

ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา และปริญญาตรีประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 80.20 และอาชีพค้าขายคิดเป็น ร้อยละ 11.80 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100

โรงเรียนอนุบาลอจจรา มีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริงได้เป็นอย่างดี โรงเรียนได้มีการประสานงานและร่วมมือกับ

องค์กรภายนอกต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชนในการร่วมกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ให้กับนักเรียน

โอกาสของโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา อยู่ใกล้โรงพยาบาลสูงเนิน ซึ่งมีความสะดวกเมื่อนักเรียนไม่สบาย และได้รับความอนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยโดยตลอด มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เป็นประจำ และโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนด้วยดี ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ และเอกชนเป็นอย่างดี ในด้านการจัดกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอน

ข้อจำกัดของโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา เนื่องด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา มีสภาพคล่องทางการเงินในระดับปานกลาง เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ได้แก่ พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม วิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม พนักงานหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 80.20 และประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 11.80 มีรายได้เฉลี่ย เดือนละ 8,200 บาท รายได้ของประชากรต่อปีต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.07 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานต่างจังหวัด นักเรียนจึงอาศัยอยู่กับญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้ไม่ได้รับความอบอุ่น ขาดการอบรมเรื่องระเบียบวินัยอย่างเหมาะสม เนื่องจากบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ จึงไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ครบถ้วนในทุกๆด้าน อันเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้นักเรียนหย่อนวินัย

1.3 วิสัยทัศน์โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี คนเก่ง มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่สังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม

1.4 พันธกิจ

- 1.4.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีพัฒนาการครบถ้วน
- 1.4.2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมและควมมีระเบียบวินัย
- 1.4.3 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.5 เป้าหมาย

- 1.5.1 นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการทุกด้านเหมาะสมตามวัย
- 1.5.2 นักเรียนทุกคนมีคุณธรรมจริยธรรม และมีระเบียบวินัยที่ดีสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

- 1.5.3 บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.6 อัตลักษณ์

“ไหว้สวย รวยศิลป์”

1.7 ปรัชญาโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

วินัยดี มีความสุข กิจกรรมสนุก สุขภาพแข็งแรง

1.8 คำขวัญโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา มีวินัย ใฝ่ความรู้ สูโลกกว้าง

1.9 **เอกลักษณ์** โรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ “ศิลปะ” เพราะศิลปะเสริมสร้างความคิด และจินตนาการ

2. การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

2.1 ทฤษฎีและความหมายของการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

2.1.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการศึกษาได้ให้ความหมายของวินัยในตนเอง ดังนี้

English and English (1968) กล่าวว่า วินัยในตนเองเป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุมโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ

Good (1959) กล่าวว่า วินัยในตนเองหมายถึง การบังคับ ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลโดยอำนาจภายในของบุคคล และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือการยอมรับในคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

Vincent (1961) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใดๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของบุคคลอื่น รวมทั้งหมายถึงการที่บุคคลกระทำการที่ไม่อยากทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่นได้รับการตอบสนอง หรือกระทำการอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

Grusec & Goodnow (1994) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยภายในของบุคคล ความรับผิดชอบในการกระทำ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การยับยั้งพฤติกรรมทางสังคมอันไม่เหมาะสม รู้ว่าพฤติกรรมอะไรถูกและไม่ถูกต้อง และกระทำพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับของสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2549) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อกระทำความดี หรือลงโทษตนเองเมื่อกระทำชั่ว เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือการยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งได้เรียกชื่อต่างๆ กันไป ได้แก่ มโนธรรมหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) พลังอีโก้ (ego strength) การควบคุมของอีโก้ (ego control) การควบคุมตนเอง (self-control) การจัดระเบียบตนเอง (self-regulation) ซึ่งการมีวินัยในตนเอง จะเป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง (autonomy) และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (moral independence) ลักษณะดังกล่าวทั้งหมดนี้จะแสดงถึงการบรรลุภาวะทางจิตของบุคคลที่มีจริยธรรมสูงและมีลักษณะมุ่งอนาคต อันจะช่วยปกป้องบุคคลมิให้กระทำ ความชั่ว เพราะกลัวผลแห่งการกระทำ

ประภาพรธณ เอี่ยมสุภชาติ (2548) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถบังคับควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ ให้ประพฤติปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และเป็นไปตามเงื่อนไข กฎเกณฑ์ กติกา หรือข้อตกลง ที่สังคมกำหนดไว้ ด้วยความ

เต็มใจ โดยไม่ต้องมีการลงโทษ หรือควบคุม และผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้น จะเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติที่บุคคลควรจะมี เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเอง ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อความวุ่นวายในสังคมการศึกษา ทฤษฎีที่ว่าด้วยการเกิดวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ทราบว่าวินัยในตนเองมีที่มาอย่างไร เพื่อที่จะได้ปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ซึ่ง สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2543, น. 95) กล่าวว่าวินัยเกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ

1. เกิดจากการมีอำนาจภายนอกมาบังคับ เช่น นักเรียนไม่กล้าทุจริตเพราะกลัวครูจับได้ ผู้ร้ายไม่กล้าขโมยของเพราะเห็นตำรวจยืนอยู่เป็นต้น

2. เกิดจากการมีจิตใจรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไม่กระทำความผิดวินัย เพราะบังคับตนเองได้จากสาเหตุการเกิดวินัยดังกล่าวสามารถแยกวินัยได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.1 วินัยในตนเอง หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการควบคุมตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติไปตามแนวทางที่เลือกกว่าดี

2.2 วินัยในหมู่คณะ หมายถึง การใช้ระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นเครื่องมือรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

วินัยทั้งสองประเภทนี้ต้องเกี่ยวพันกันผู้ที่มีวินัยในตนเองจะต้องมีวินัยในหมู่คณะ เพื่อถือเป็นแนวทางการปฏิบัติในทางเดียวกัน และต้องปลูกฝังแต่เยาว์วัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาจนกลายเป็นจิตสำนึกทางจริยธรรมเกี่ยวกับทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง วิวาทัน มูลสถาน (2547, น. 32) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง โดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎีคือทฤษฎีของ Mowrer ซึ่งว่าด้วยการกำเนิดของการควบคุมตนเอง หรือความมีวินัยในตนเอง และทฤษฎีของ Peak and Havighurst ซึ่งว่าด้วยพัฒนาการแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) เป็นหลักซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของ Mowrer กล่าวว่า การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้นนักจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องมียุทธศาสตร์มาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งโตขึ้นมา สิ่งสำคัญก็คือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น โดยอธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตน ได้รับความอบอุ่นได้ผ่านการอบรมสั่งสอน ซึ่งจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกจึงกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเองของ Peak and Havighurst เชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (Ego-control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Super Ego-control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรม เพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผลบุคคลแต่ละคนจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในระดับที่ไม่เท่ากัน อันเนื่องมาจากการได้รับความรู้ทางจริยศึกษา ที่ทำให้ทราบถึงผลที่จะเกิดการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละระดับไม่เท่ากัน ทำให้การควบคุมตนเองแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของ Peak and Havighurst จะใช้ความรู้ทางจริยธรรมมาช่วยในการสร้างพลังควบคุมอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ ตั้งแต่เด็กจนกระทั่ง

สามารถพัฒนามาเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางจิตสำนึกที่สมบูรณ์ และมีการควบคุมตนเอง หรือมีวินัย ในตนเองอย่างเหมาะสม จากทฤษฎีทั้งสองจะเห็นความสอดคล้องกันคือทฤษฎีของ Mowrer เป็นการวางพื้นฐานให้เกิดวินัยในตนเองโดยเริ่มจากการเลี้ยงดูทารกจนเกิดความผูกพันและเด็กเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้เลี้ยงดูเด็กจะเรียนรู้และพัฒนากลายเป็นวินัยในตนเอง ซึ่งประสบการณ์ความรู้ทางจริยธรรมจากสังคมและรับเข้าไปจนกลายเป็นพลังในการควบคุมตนเอง หรือเกิดเป็นวินัยในตนเองตามทฤษฎีของ Peak and Havighurst

วินัยในตนเองมีลักษณะของการแสดงออกทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคลมากกว่าและสำคัญกว่าลักษณะของความรู้ที่รู้ชั่ว และความสามารถ กระทำดี กระทำชั่วด้วย ฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับที่มา และการเจริญเติบโตทางจิต และลักษณะการมีวินัยในตนเอง นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มานานแล้ว และมีความเห็นว่าความมีวินัยในตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองหรือความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้องเป็นหลักชัยของการพัฒนาทางจิตของบุคคลได้ด้วย (โสภาพร แก่นเพชร (2553, น. 20-30)

ทฤษฎีการเกิดวินัยแห่งตนของ เมารอร์ (Mowrer) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2553, น. 6-9) ได้สรุปทฤษฎีจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องมียุทธศาสตร์มาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถควบคุมตนเอง เมื่อโตขึ้นทารก และเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดู โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น

นอกจากนี้ สมพร สุทัศนีย์ (2549, น. 16-18) ได้อธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองหรือวินัยในตนเองพอสรุปได้ว่าการควบคุมตนเอง (Self-control) เป็นเทคนิคในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยระงับการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่พึงพอใจ โดยเน้นพฤติกรรมที่สังเกตได้ซึ่งผู้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบตนเอง และการควบคุมตนเองบนพื้นฐานการปรับพฤติกรรมเป็นเทคนิคที่อยู่บนพื้นฐานหลักการเรียนรู้เงื่อนไข สิ่งแวดล้อมซึ่ง Skinner (อ้างใน สมพร สุทัศนีย์, 2550, น. 27) กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจาก สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเงื่อนไข (Antecedents) และสิ่งแวดล้อมที่เป็นเงื่อนไขที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม (Stimulus) รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่เป็นผลกรรม (consequence) ที่เกิดหลักการแสดงพฤติกรรมและมีผลในการเพิ่มพฤติกรรมโดยที่บุคคลเมื่อได้แสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมเพิ่มขึ้น เรียกว่า “ตัวเสริมแรง” (Reinforce) ส่วนผลกรรมที่ระงับพฤติกรรมเรียกว่า “ตัวลงโทษ” (Punish) และเน้นว่าการกระทำใดๆ ที่ได้รับแรงเสริม มีแนวโน้มที่จะทำให้ความถี่ของการกระทำนั้นเพิ่มขึ้น ส่วนการกระทำที่ไม่ได้รับแรงเสริมมีแนวโน้มที่จะทำให้ความถี่ของการกระทำนั้นลดลงและหายไป ในที่สุด อย่างไรก็ตามการควบคุมตนเองไม่ว่าในกรณีใดๆ เชื่อว่าเงื่อนไขประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งในการควบคุมตนเองส่วนใหญ่จะประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรมของตนเองการตั้งเกณฑ์มาตรฐานของตนเองการประเมินตนเอง และการให้แรงเสริมตนเองโดยจะต้องตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ซึ่งเป้าหมายจะเป็นเกณฑ์เชื่อมโยงไปถึงการให้แรงเสริมไปถึงการให้แรงเสริมด้วยตนเอง เนื่องจากการให้แรงเสริมนั้นสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงปรารถนาได้ และสามารถพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กได้

จากพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (774) ได้ให้ความหมายของวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนข้อบังคับปฏิบัติ

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2550, น. 205-206) ได้กล่าวถึงระเบียบ หมายถึง ข้อบังคับต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม เช่น ระเบียบการเข้าเรียนตรงต่อเวลา ระเบียบเป็นสิ่งที่ทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

กล่าวโดยสรุปแล้ว วินัยในตนเอง คือความสามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การมีวินัยนั้นจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถควบคุมตนเอง เมื่อโตขึ้นทารก เด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้ที่เลี้ยงดู โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น ตลอดจนความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตนเอง ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม ไม่ประพฤตินไปในทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

2.1.2 ความหมายและความสำคัญของความรับผิดชอบต่อตนเอง

ความรับผิดชอบตรงกับภาษาอังกฤษว่า Responsibility และมีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ดังนี้

ประทีป กระจายพันธ์ (2548, น. 23) กล่าวสรุปว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลมี ความรู้ ความเข้าใจ สนใจและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดประสงค์ และยอมรับในผลที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะเป็ผลทางบวกหรือลบ โดยแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความซื่อสัตย์ และมีความตรงต่อเวลา อีกทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

สุพัตรา สุภาพ (ม.ป.ป., น. 9) ได้ให้ความหมายของ คำว่ามีความรับผิดชอบ คือ รู้จัก หน้าที่ ตน ต้องกระทำต้องปฏิบัติ ไม่นึกถึงแต่สิทธิ เพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือในโรงเรียน ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียน คือ ต้องมาเรียนให้สม่ำเสมอ ไม่หนีเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำหรือควรกระทำตามสถานภาพ (ตำแหน่ง) ของบุคคล เช่น มีสถานภาพเป็นตำรวจ ความรับผิดชอบ คือ อยู่เวรยามตามหน้าที่ จับผู้ร้าย เป็นครู ความรับผิดชอบ คือ การสอนนักเรียนให้มีความรู้และดูแลนักเรียนให้ดีที่สุด เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ เข้าใจ สนใจและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ มีความเพียรพยายาม และเอาใจใส่ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีความละเอียดรอบคอบ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านทางบวกหรือทางลบ แลพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับให้ดียิ่งขึ้น ส่วนความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง พฤติกรรมการรู้จักระมัดระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์ ปลอดภัยจากอันตรายอยู่เสมอ รู้จักประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณในการใช้จ่ายและมีความประหยัด สามารถจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะในแต่ละวัย สำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตน หมั่นฝึกหาความรู้และฝึกฝนตนเองให้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ จนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองให้แก่คนอื่น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นจะ

เกิดผลเสียหายขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาและนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของ ความสำคัญในความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

นิคม ชนะไพฑูรย์ (ประทีป กระจายพันธ์, 2547, น. 24 อ้างอิงจากนิคม ชนะไพฑูรย์, 2550) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองอย่างหนึ่ง นอกจาก ความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจ เนื่องจากความรับผิดชอบนั้นเป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องมือผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบนี้ เป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความรับผิดชอบยังเป็น คุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบ จะส่งผลคือ

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนที่มีความรับผิดชอบ ย่อมเป็นที่ถักถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

3. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ กฎ จริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น

4. ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุขเรียบร้อยในสังคม

5. ไม่เป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมและความเสียหายของส่วนรวม

วารณี บังคลัน (2548, น. 26-27) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของความ รับผิดชอบไว้ว่า เป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับคน ไทยทุกคน โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะคนที่มีความ รับผิดชอบย่อมจะเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน และพยายามปรับปรุงงานทั้งของตนเองและของส่วนรวม ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ อันจะเกิดผลดีต่อประเทศทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

จิตรา วสุวานิช และคณะ (ม.ป.ป., น. 178) กล่าวถึงความสำคัญของความ รับผิดชอบว่า ความรับผิดชอบนั้นเป็นคุณลักษณะที่ควรปลูกฝังให้เกิดแก่บุคคล เพราะการมีความ รับผิดชอบของบุคคลจะมีผลทำให้เขารับผิดชอบต่อการทำงาน ต่อการเรียน ต่อตนเอง และต่อสังคมด้วย ซึ่งผลการวิจัยก็ได้ยืนยันแล้วว่าคนที่มีความรับผิดชอบสูงนั้นมักเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง มีลักษณะเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยและมีความประพฤติดี ฯลฯ

Gove (1999, p. 1935) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็น คุณสมบัติหรือเงื่อนไขที่บุคคลจะต้องรับผิดชอบและเป็นบางสิ่งบางอย่างซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะต้อง รับผิดชอบ

Lawshe (1999, p. 143) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็น อุปนิสัยอารมณ์ของบุคคลที่มีความรอบคอบรับผิดชอบและเป็นที่ไว้วางใจได้มากน้อยเพียงใด

Dickinson (1998, pp. 9-11) กล่าวถึงความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์

การเรียนรู้การเลือกและการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการแบ่งเวลาการเรียนการประเมินผลการเรียน การเลือกทำกิจกรรม การเลือกพบบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจในพฤติกรรมดังกล่าวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

Flippo (1999, p. 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่าเป็น ความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพันหน้าที่การทำงานและวัตถุประสงค์

ศิรินนท์ วรรัตนกิจ (2549, น. 13) ได้กล่าวไว้ว่าความรับผิดชอบ คือ การที่ บุคคลประพฤติและปฏิบัติงานต่างๆด้วยความเต็มใจเอาใจใส่ระมัดระวังที่จะทำงาน และติดตาม ผลงานที่ทำไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลงด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสียอีกทั้งยังไม่ปิดภาระหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น

เอกวิทย์ โทปุรินทร์ (2550, น. 48-49) ได้สรุปไว้ว่า ความรับผิดชอบเป็น ความสนใจความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานด้วยความรู้สึกผูกพัน มีความพากเพียรและละเอียดรอบคอบ โดยแสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติตนด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ขยันหมั่นเพียรอดทนต่ออุปสรรค มีการติดตามผลงานที่ได้ทำ ไปแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

พีไลลักษณ์ ทองรอด (2547, น. 26) ได้สรุปไว้ว่า ความรับผิดชอบคือ การแสดงออกของบุคคลในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความ เอาใจใส่ และเต็มความสามารถติดตามผลงานที่ได้ทำแล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จ ยอมรับ ผลการกระทำในการปฏิบัติงานของตนเองทั้งด้านดีและไม่ดีตลอดจนตรงต่อเวลา

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2549, น. 11) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบ ด้านการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่มี ความขยันหมั่นเพียรอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนการทำงานและแบ่งเวลาในการเรียน มีความละเอียดรอบคอบการเข้าห้องเรียนตรงเวลาการปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาด้านการเรียนการสอน ที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น

สำเนียง ศิลป์ประกอบ (2550, น. 9) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบ ว่า หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนที่ดี ด้วยการแสดงออกในลักษณะของการ รู้จักในหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียนขยันหมั่นเพียร เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจในบทเรียนก็จะพยายาม ค้นคว้าและซักถามจากสมาชิกในกลุ่มหรือครูผู้สอนด้วยความสนใจทั้งเอาใจใส่ในการแก้ไขข้อบกพร่อง และข้อผิดพลาดด้วยความเต็มใจแม้จะถูกตำหนิและแก้ไขหลายครั้ง

ปรีชา ชัยนิยม (2546, น. 9) ได้กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึง ความ มุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันพากเพียร และความละเอียดรอบคอบตั้งใจที่จะทำงาน ในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและสังคมเพื่อให้บรรลุสำเร็จตามความมุ่งหมาย ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคยอมรับ ผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ โดยมีความรับผิดชอบและรับชอบในการกระทำ ของตนเองทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จันทรา พวงยอด (2548, น. 3) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติตนเองในการเรียนและการยอมรับผลการกระทำของตนเอง

สรุปได้ว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้หน้าที่ของตน และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ มุ่งมั่นทำหน้าที่ของตนด้วยความรักความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่ดีอย่างหนึ่งซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนไทย นอกจากความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยัน หมั่น เพียร มีมานะอดทนสาหัส ซึ่งเป็น ลักษณะนิสัยและการกระทำที่สอดคล้องกับมาตรฐานและกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ของกฎหมาย หรือกฎเกณฑ์ของศาสนา อีกทั้งคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมมากกว่า การฉวยโอกาสเพื่อตนเอง ความรับผิดชอบจะเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบที่ได้กำหนดไว้ มีความเคารพสิทธิของผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในสังคมสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

2.2 ประเภทของวินัยและความรับผิดชอบ

2.2.1 ประเภทของวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2552, น. 18) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

1. วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งประพฤติปฏิบัติโดยการเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษ เป็นการปฏิบัติที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความเต็มใจตกอยู่ในภาวะจำยอม ถูกควบคุมวินัยภายนอกเกิดขึ้นมาจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งบุคคลอาจกระทำเพียงชั่วขณะเมื่ออำนาจนั้นคงอยู่แต่หากอำนาจบังคับนี้หมดไป วินัยก็หมดไปด้วยเช่นกัน และคนส่วนมากก็เห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแล และควบคุม

2. วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้น โดยการสมัครใจไม่มีใครบังคับ หรือถูกควบคุมจากอำนาจใดๆ และข้อประพฤติปฏิบัตินี้จะต้องไม่ขัดต่อความสงบสุขของสังคม วินัยในตนเองเกิดจากความสมัครใจของบุคคลที่ผ่านการเรียนรู้อบรม และเลือกสร้างสรรค์ไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำตน

ศุภนิത്യ วัฒนธาดา (2550, น. 119) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยในลักษณะเดียวกันพอสรุปได้ว่าวินัยสามารถแบ่งประเภทได้ 2 ประเภทได้แก่

วินัยในตนเอง (Self - Discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมตนเอง บังคับตนเองให้ประพฤติตาม โดยเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติปฏิบัติไปตามแนวทางที่เลือกที่ดี ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้ว จะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้มาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับระเบียบให้มากมาย การควบคุมและการปกครองก็สะดวกสบาย เพราะตัวเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักรับผิดชอบปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่มีความรับผิดชอบมีข้อดี คือ

1. การรู้จักบังคับตนเองและมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเองปฏิบัติสิ่งที่ปรารถนา

2. การปฏิบัติตามระเบียบที่ตนมีหน้าที่อยู่โดยไม่มีใครบังคับเรียบบรรยากาศตามเวลา

3. ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและตรงต่อเวลาสนใจตั้งใจขยันทำงานเต็มความสามารถ

4. การไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานกับหมู่คณะ

5. เป็นที่ยอมรับของสังคม

วินัยส่วนรวมหรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline)

หมายถึง วินัยที่ออกมาจากภายนอกเพื่อบังคับให้ส่วนรวมได้ปฏิบัติตามให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลางๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ เช่นวินัยในการแต่งกายในเรื่องความเคารพมีข้อดี คือ

1. สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดีควรส่งเสริมให้ดีขึ้น
2. รู้จักดำเนินงานอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม
3. สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและข้อตกลงของหมู่คณะ

การดำเนินงานโดยหมู่คณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดีจึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

สุชา และ สุรางค์ จันท์ธรม (2549, น. 154) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภท

1. วินัยในตนเอง คือ กระบวนการหรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยตนเป็นผู้แนะนำ ตนเองให้ปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกกว่าดี
2. วินัยในหมู่คณะ คือ การใช้ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นเครื่องมือในการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การจัดสถานที่ชักจูงให้มีการปฏิบัติงาน โดยมุ่งถึงความสำเร็จอันดีในการปฏิบัติงานใดๆ ก็ตาม

แมกกินสัน และคนอื่น ๆ (นวรรตน์ วงศ์โสภากา, 2544, น. 12 อ้างอิงมาจาก Megginson and Others, 1999, pp. 468–470) อธิบายความหมายของ “Discipline” มาจากคำว่า “Disciple” ซึ่งแปลว่า “Follower” สาวกหรือผู้ปฏิบัติตาม “วินัย” จะมีความหมาย 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะที่เป็น “การควบคุมตนเอง” (Self - Control) วินัยในแง่นี้ มุ่งที่การพัฒนาตนเองเพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการ เรียกว่า “วินัยในตนเอง” (Self - Discipline)

2. ลักษณะที่เป็น “เงื่อนไขที่ทำให้มีพฤติกรรมอันเป็นระเบียบ” (Condition for Orderly Behavior) การมอง Discipline ในแง่นี้จะมุ่งไปที่การควบคุมคนในองค์การให้มีความเป็นระเบียบ ในพฤติกรรมโดยใช้วิธีการสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น การสร้างขวัญและความสามัคคี เป็นต้น

3. ลักษณะที่เป็น “กระบวนการทางนิติกรรม” (Judicial due Process) เป็นการมองวินัย ในแง่ที่มีการออกกฎหรือระเบียบกำหนดอันพึงปฏิบัติ และห้ามมิให้ปฏิบัติ มีการกำหนดโทษ ของการฝ่าฝืน และการกำหนดต่างๆเพื่อการลงโทษผู้กระทำความผิด

สรุปได้ว่าวินัยมีอยู่ 2 ประเภทคือวินัยในตนเอง และวินัยภายนอกหรือวินัยในหมู่คณะ วินัยในตนเองจะเป็นกระบวนการควบคุมตนเองให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดี สามารถควบคุมตนเอง

ได้ด้วยสติ วินัยภายนอกหรือวินัยในหมู่คณะจะเป็นการใช้ระเบียบข้อบังคับกฎเกณฑ์เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือความสงบสุขในสังคม

2.2.2 ประเภทของความรับผิดชอบ

จิตรา วสุวานิช และคณะ (ม.ป.ป., น. 189-199) ได้สรุปแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความสำคัญมาก ก่อนที่เด็กจะเรียนรู้ว่าเขาควรมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อสังคมหรือต่อประเทศชาติอย่างไรเด็กควรได้เรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบต่อตนเองเสียก่อน เนื่องจากการมีความรับผิดชอบต่อตนเองนั้นเป็นคุณลักษณะที่ถ้ามีอยู่ในตัวของเด็กคนใดก็ย่อมมีผลดีส่งไปถึงคุณลักษณะอื่นๆ เช่น การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความสามารถในการเรียน เป็นต้น พฤติกรรมการมีความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็ก จัดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และอาจจัดพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กเป็นพวกๆ ได้ 2 พวก คือ

1.1 พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความรับผิดชอบต่อกิจวัตรประจำวัน

1.2 พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายและต่อคำสัญญาที่ตนให้ไว้กับผู้อื่น

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะสังคมเป็นสถาบันที่รวบเอาสมาชิกทั้งที่เป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่เข้าไว้ด้วยกัน ถ้าสมาชิกในสังคมขาดความรับผิดชอบต่อกันและต่อกฎหมายหรือระเบียบที่สังคมตั้งขึ้นแล้ว กฎหรือระเบียบนั้นก็ไม่สามารถคงอยู่ได้ ความแตกกระจายหรือการสลายตัวของสังคมก็จะเกิดขึ้น สังคมเริ่มแรกที่ได้เกิดควรจะต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบก็คือ ครอบครัวและโรงเรียน

จूरिरदन ननतथतविकुल (2550, न. 5) ได้แบ่งประเภทของความรับผิดชอบออกเป็น 8 ด้านได้แก่

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายโรคร้ายไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมและละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคที่เหมาะสม

2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทนเข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียรอดทนต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการงานของตนให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงานและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ

4. ความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ของตนเอง หมายถึง การยอมรับการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุง

แก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความจริง

5. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ตามความสามารถของตน รู้จักแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาที่สมาชิกของครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่รับทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่นๆ

6. ความรับผิดชอบต่อเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนช่วยกันตักเตือนแนะนำ เมื่อเห็นเพื่อนกระทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนตามความถูกต้องและเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่เอาเปรียบเพื่อนเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

7. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนรักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของโรงเรียน ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน ไม่ขีดเขียนผนังห้องเรียนห้องน้ำ ห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือขอความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

8. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนและสังคมบำเพ็ญประโยชน์ และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆของสังคมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทของความรับผิดชอบ

กรมวิชาการ (2551, น. 8-9) กล่าวถึง การแบ่งความรับผิดชอบตามคู่มือการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน ได้แบ่งความรับผิดชอบ ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลา เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าซักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทาแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเอง

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผนังห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนที่หลงผิดอันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อ เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็น ปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัว

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชน อย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินแก่ประชาชน ตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การจราจร เสียภาษีรักษาของสาธารณะ ฯลฯ

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (กรมวิชาการ, 2554, น. 13 อ้างอิงจาก วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์, 2553) แบ่งความรับผิดชอบ คือ

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้ตกเป็นทาสของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ หมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

3. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมของหมู่คณะ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมมือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ มี 2 ประเภท คือ 1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ ตลอดจนการรับผิดชอบต่อภาระกิจของตนเอง 2 ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ปฏิบัติตนตามกฎหมายของสังคมหรือกฎหมาย

2.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ

2.3.1 ความสำคัญของวินัย

พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

“...การมีวินัย มีความสามัคคี และรู้จักหน้าที่ ถือกันว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญประจำตัวของคนทุกคน แต่ในการสร้างเสริมคุณลักษณะสามข้อนี้ จะต้องไม่ลืมว่าวินัย สามัคคี และหน้าที่นั้น เป็นไปทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งย่อมให้คุณหรือให้โทษได้มากเท่า ๆ กันทั้งสองทาง เพราะฉะนั้น เมื่อจะอบรมจำเป็นต้องพิจารณาให้ถ่องแท้แน่ชัดก่อนว่าเป็นวินัย สามัคคี และหน้าที่ที่ดีคือปราศจากโทษ เป็นประโยชน์ เป็นธรรม ไม่เคลือบแฝงไว้ด้วยสิ่งชั่วร้าย เช่น วินัย ก็ต้องไม่ใช่วินัยเพื่อตน เพื่อหมู่คณะของตนเท่านั้น ต้องเป็นวินัยเพื่อคนทุกคน เพื่อคนส่วนใหญ่ เป็นวินัยที่ถูกต้องที่เป็นการสร้างสรรค์ ทำนองเดียวกัน การสามัคคีกันทำการหรือทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งก็จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล มิใช่เพื่อการเพิ่มพูนประโยชน์เฉพาะพวกตน แล้วเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียหาย จึงเห็นได้ว่าการสร้างวินัย สามัคคี และความรู้จักหน้าที่ให้แก่เยาวชนต้องกระทำด้วยความเพ่งพินิจอย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นพิเศษ มิฉะนั้นจะไม่บังเกิดผลที่พึงประสงค์หรือซ้ำร้าย

อาจกลับกลายเป็นการทำลายอนาคตและความเจริญมั่นคงของชาติไปได้...” (พระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและรับพระราชทาน เหรียญลูกเสือสดุดี ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต 12 กรกฎาคม 2526)

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2543, น. 205-206) ระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญ ดังนี้

1. วินัย เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนสามารถควบคุมตนเอง การที่นักเรียนมีวินัย และสามารถควบคุมตนเอง จะมีผลดีในขณะที่เป็นนักเรียนสามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัยในชั้นเรียน ทำให้การดำเนินงานของครูในชั้นเรียนเป็นไปด้วยดี

2. วินัยจะช่วยเตรียมตัวเด็กสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้า เพื่อเป็นสมาชิกที่สร้างควมมีระเบียบ และความสงบสุขในสังคม

3. ประเทศใดที่มีพลเมืองมีระเบียบวินัย ประเทศนั้นสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

4. ระเบียบวินัย เป็นสิ่งจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย ระเบียบในระบอบประชาธิปไตยไม่ควรเป็นสิ่งที่บังคับมาจากเบื้องบนแต่เพียงอย่างเดียว หากควรเป็นสิ่งที่ตระหนักรู้จากภายในแต่ละบุคคล

เสาวลักษณ์ เอี่ยมพิพัฒน์ (2545, น. 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเองไว้ว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ (2550, น. 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองไว้ว่า วินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและช่วยให้สังคมมีความสุขเป็นระเบียบเรียบร้อยและยังเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2549, น. 805) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความมีวินัยในตนเองว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญทางบุคลิกภาพของเด็กทั้งนี้ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคมเป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้พัฒนาลักษณะดังกล่าวแล้วเด็กก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเองมีความสำคัญ คือเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและช่วยให้สังคมมีความสุข ผู้ที่มีวินัยจะเป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะ

ประดินันท์ อุปรมัย (2548, น. 12) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ว่า เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ย่อมมีความคิดเห็น และพฤติกรรมต่างๆ กัน ถ้าปล่อยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทุกอย่างได้ตามความพอใจ สังคมก็จะเกิดความสับสนวุ่นวายเนื่องจากแต่ละคนก็ทำในสิ่งที่ตนพอใจเท่านั้น ดังนั้นการมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบจำกัดพฤติกรรมของบุคคลไว้บ้างจะช่วยให้อุณหภูมิ หรือสังคมดังกล่าวอยู่ด้วยกันอย่างเรียบร้อยมากขึ้น วินัยมิได้หมายถึงกฎเกณฑ์ หรือระเบียบข้อบังคับเฉพาะกลุ่มบุคคลเท่านั้น ยังหมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยภายในตัวบุคคลด้วย ในกลุ่มสังคมใดที่มีสมาชิกมีวินัยในตนเองมากแสดงว่ากลุ่มสังคมนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความรับผิดชอบมาก ในกรณีวินัยในสังคมอาจไม่ต้องสร้างขึ้นมากนัก เช่นโรงเรียนใดมีนักเรียนที่มีวินัยใน

ตนเองมาก คือรู้ว่าตนเองจะต้องมาโรงเรียนเวลาเท่าใด จะออกจากโรงเรียนได้เมื่อใด ควรแต่งกายอย่างไร ควรแสดงกิริยามารยาทกับครูอาจารย์อย่างไร และควรมีหน้าที่ในฐานะนักเรียนอย่างไร เป็นต้น โรงเรียนนั้นแทบจะไม่ต้องสร้างวินัยขึ้นมาบังคับเพื่อให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามอีกเลย แต่โดยความเป็นจริงแล้วจะพบว่านักเรียนในโรงเรียนหนึ่งๆ นั้นมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน บางคนไม่เคยได้รับการฝึกให้มีวินัยมาก่อนเลย บางคนเคยได้รับการฝึกอบรมให้มีวินัยในตนเองมาแล้ว บางคนขาดการดูแลดูแลเอาใจใส่ด้านการอบรมสั่งสอนให้มีวินัย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างวินัยขึ้นมาเป็นระเบียบข้อบังคับให้ทุกคนปฏิบัติตามเหมือนกัน เช่น ระเบียบการแต่งกาย อันได้แก่การไว้ทรงผม การแต่งเครื่องแบบ การสวมถุงเท้าและลักษณะของรองเท้า หรือวินัยภายในห้องเรียน อันได้แก่การไม่นำขนมหรืออาหารมารับประทานในห้องเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันเสียงดังในเวลาเรียน และไม่นอนหลับในขณะที่ครูกำลังสอน

ณรงค์ สายพิมพ์ทอง (2550, น. 19) ได้สรุปถึงความสำคัญในการสร้างวินัยว่าการสร้างวินัยในห้องเรียนช่วยส่งเสริมและปลูกฝัง ให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีความจำเป็นและตีความหมายของกฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อนามาประพฤติปฏิบัติได้ และสามารถอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่สังคมประชาธิปไตยต้องการ

ประหยัด ยางกลาง (2548, น. 15) สรุปว่า ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมนุษย์ จึงจำเป็นต้องมีการรักษาระเบียบวินัย ทั้งนี้เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ความเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียนและสถานศึกษาและความจำเป็นของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การควบคุมตนเองได้ ความมีระเบียบวินัย มีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา คือลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

ศุภนิศย์ วัฒนธาดา (2551, น. 13) ได้สรุปถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีวินัยไว้

ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม
2. ช่วยสร้างความรับผิดชอบแก่บุคคล
3. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ
4. ช่วยส่งเสริมหลักประชาธิปไตยทุกคนจะต้องรับผิดชอบต่อควบคุมตนเอง
5. ช่วยให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข
6. ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงระเบียบวินัยจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงกฎและระเบียบควบคุมกันไปด้วยเพราะที่ใดจะมีระเบียบวินัยได้ทีนั้นจะต้องมีกฎเกณฑ์ต่างๆ ตั้งไว้ ประโยชน์ของกฎเกณฑ์ที่สำคัญมี 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเรียนรู้ถึงมาตรฐานของการปฏิบัติ ที่จะทำสิ่งสังคมที่เขาอยู่อาศัยยอมรับ ประการที่สอง เป็นตัวที่หยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้

2.3.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2549, น. 28) กล่าวว่า วิชาความรู้สึกรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคมความเอื้อเฟื้อและมาตรฐานและกฎเกณฑ์ของศาสนา และกฎหมายบ้านเมืองรวมถึงลักษณะซึ่ง

เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวเนื่องจากความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นลักษณะนิสัย และทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบเคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริตคนที่มีความรับผิดชอบนี้ เป็นลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่นสงบสุขนอกจากนั้นความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย

กรมการศาสนา (2550, น. 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของคนไทยอย่างหนึ่ง ที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับคนไทยนอกจากความมีระเบียบวินัยความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันประหยัดเสียสละฯลฯ การปลูกฝังให้คนไทยมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติก็เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งเพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2549, น. 122) ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีความรับผิดชอบได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น การงานสำเร็จเรียบร้อยได้ผลดี เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติสังคม และประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้รวดเร็ว ก่อให้เกิดความสะอาดสงบสุขและร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

ทิศนา แคมมณี และคณะ (2551, น. 3) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะพึ่งตนเองได้นั้นบุคคลจะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบในตนเอง หากบุคคลขาดความรับผิดชอบในตนเองแล้ว ก็จะขาดจิตสำนึกในการพึ่งตนเอง

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547, น. 11) ได้สรุปว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายามอดทนและตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อเกิดความก้าวหน้าต่อตนเองและสังคม

สรุปได้ว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายามอดทนตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความรับผิดชอบเป็นเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบเคารพสิทธิผู้อื่นทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบยังเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคมถ้าบุคคลในสังคม มีความรับผิดชอบจะช่วยให้สังคมมีความสุขความเจริญก้าวหน้าปัญหาสังคม ก็จะลดน้อยลงดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในทุกคน

2.4 แนวทางการสร้างวินัยและความรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2549, น. 21)

1. การทำ ให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและประพาสปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการ ทำ ให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำ ความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบปะผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่าย

แต่การเข้าแถวไม่ใช่วัฒนธรรมไทย เด็กไม่เห็นเป็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอดังเช่นการไหว้ของไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3. การใช้องค์รวม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจพฤติกรรมและสติปัญญาซึ่งเป็นหลักทางการศึกษาและหลักพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ มีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับ ไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายาม ปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบและพึงพากำ ลังใจจากภายนอก

5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่งเมื่อไม่มีผู้ใดควบคุม วินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีไม่ถูกต้อง

ดังนั้นแนวทางในการสร้างวินัยและความรับผิดชอบ ควรจะให้กระทำ ด้วยความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ จะไม่มีการบังคับเป็นวิธีที่ดีที่สุดของการสร้างวินัย

องค์ประกอบร่วมในการเสริมสร้างวินัย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2556, น. 21-22) ในการสร้างวินัย ต้องอาศัยองค์ประกอบร่วมที่เอื้อให้เกิดความมีวินัยมาช่วยหนุน องค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. กัลยาณมิตร คือ บุคคลที่มีการฝึกฝนพัฒนาดีแล้ว มีศีล มีวินัย จะเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างพฤติกรรมเคยชินที่มีวินัย พร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลคุณค่าประโยชน์ของพฤติกรรมความมีวินัยได้

2. ฉันทะ คือความรักดี ใฝ่ดี ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ คนที่มีฉันทะนี้ย่ออยากให้ทุกสิ่งที่ดีเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ในภาวะที่ดีของมัน เมื่อเห็นเพื่อนมนุษย์ก็อยากให้เพื่อนมนุษย์อยู่ในภาวะเอิบอัม แข็งแรงสมบูรณ์มีความสุขอย่างดีที่สุด

3. อัตตสัมปทา คือ การทำ ตนให้ถึงพร้อมสมบูรณ์แห่งศักยภาพของตนเองต้องการจะพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ ทำ ชีวิตของตนให้ถึงความสมบูรณ์เกิดจากจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนหรือจิตสำนึกในการศึกษา คนที่มีจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนหรือจิตสำนึกในการศึกษา เมื่อพบอะไรที่ยากก็มองเห็นเป็นเครื่องฝึกตัวที่จะทำ ให้พัฒนาตนได้มาก เกิดความรู้สึกว่ายิ่งยากยิ่งได้มาก คนที่มีจิตสำนึกในการฝึกตนจะทำให้การฝึกวินัยเป็นเรื่องง่าย เพราะวินัย หมายถึงการฝึกตนการควบคุมตนเองจากหลักการและวิธีการเสริมสร้างวินัยดังกล่าวได้นำ มาเป็นแนวทางในการสร้างเสริมพัฒนาเยาวชนไทยด้วยความมีวินัย โดยใช้ระบบสัมพันธ์ขององค์รวม อันได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา กำหนดเป็นขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ประเมิน การเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 2 การเห็นคุณค่า การยอมรับ และพร้อมที่ปฏิบัติตนเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 3 การวางแผนปฏิบัติตนการควบคุมตนเองปฏิบัติตนตามแผนการมีวินัย และการสร้างระบบ ความมีวินัยของตนเองและสังคม

ชาญชัย อินทรประวัตติ (2547, น. 230-231) กล่าวว่า ความจำเป็นของระเบียบวินัย ในโรงเรียน จำแนกได้ 4 ประการ คือ

1. จำเป็นเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยปกติแล้วคนเราจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เมื่อเขาได้เรียนรู้ถึงระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้น การที่นักเรียนมาอยู่ร่วมกันในโรงเรียนก็มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงระเบียบวินัยของโรงเรียน เพื่อจะได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

2. จำเป็นต้องพัฒนาให้นักเรียนเจริญงอกงามไปสู่วุฒิภาวะ นักเรียนจะต้องเสริมสร้างบุคลิกภาพแห่งความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งได้แก่ การควบคุมตนเอง การพึ่งตนเองและความอดทน หากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกระเบียบวินัยในโรงเรียน เมื่อเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ก็必将ไม่มีความอดทนและพึ่งตนเองได้

3. จำเป็นต่อการที่จะทำให้นักเรียนรู้ผิดชอบชั่วดี กระทำในสิ่งอันควร และไม่กระทำในสิ่งที่ไม่สมควร

4. จำเป็นสำหรับความมั่นคงทางอารมณ์ของนักเรียน นักเรียนอาจจะไม่มีความมั่นใจว่าควรทำอะไรแค่ไหน เพราะขาดประสบการณ์ ระเบียบวินัยในโรงเรียนจะเป็นแนวทางให้เขาปฏิบัติ ทำให้ไม่สับสนและสบายใจ เมื่อทราบว่าควรจะทำอะไร และไม่ควรทำอะไร ความมั่นคงทางอารมณ์ก็จะเกิดขึ้น

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ประยุตโต, 2548, น. 22-25) ได้ปาฐกถาถึงการเสริมสร้างวินัยว่าสามารถสร้างเสริมโดยการทำให้เป็นพฤติกรรมครั้งแรก และให้เกิดการกระทำเช่นนั้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ใหญ่จึงต้องมีวินัยดี และเป็นแบบอย่าง อบรมสั่งสอนเด็ก หากปล่อยให้ให้มีพฤติกรรมเคยชินเป็นอย่างอื่นก็จะแก้ไขลำบาก เมื่อเติบโตขึ้นให้สังคมและวัฒนธรรมถ่ายทอดเรื่องระเบียบวินัย

การสร้างวินัยให้ได้ผล ต้องใช้ระบบสัมพันธ์ขององค์รวม คือ ทั้ง 3 ด้าน

1. ด้านพฤติกรรม คือ ให้มีพฤติกรรมดีด้วยความเคยชิน
2. ด้านจิตใจ คือ มีความสุข ความพึงพอใจในการทำพฤติกรรมนั้น
3. ด้านปัญญา คือ มีความรู้ความเข้าใจในเหตุผล เห็นคุณค่าของการกระทำ จะสนับสนุนให้จิตใจต้องการทำพฤติกรรมนั้นๆมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาต้องเสริมสร้างวินัย ได้แก่

1. กัลยาณมิตร ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ ครู ญาติ เพื่อที่จะได้เป็นต้นแบบของพฤติกรรม ให้ความรัก ความอบอุ่น ศรัทธา และความสุขทางจิตใจ ตลอดจนถึงแนะนำเหตุผลให้ใช้ปัญญาพิจารณา

2. การเสริมสร้างจิตใจให้มีอุดมคติมุ่งมั่นประพฤติโดยใช้ปัญญา ไตร่ตรอง เมื่อปฏิบัติแล้วเกิดความภูมิใจ

ปีเตอร์ (1998, p. 253) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองทางวินัย ไว้ว่า

1. การศึกษาต้องให้เด็กซึมซับเนื้อหาที่จะใช้ได้กับทุกสังคมของโลก ที่ว่าการกระทำใดๆ ของตนต้องไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ซึ่งการพิจารณาเลือกกระทำนี้ปราศจากอคติและใช้หลักของเมตตาธรรม

2. การศึกษาต้องให้เด็กได้เป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์ โดยหล่อหลอมให้ผู้ที่มิมีเหตุผลสามารถสร้างกฎเกณฑ์ของตนโดยการจัดบรรยากาศและประสบการณ์การเรียนรู้ ความอบอุ่น ความไว้วางใจ ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย โดยในวัยต้นค่อนข้างเป็นการปฏิบัติด้วยแรงจูงใจภายนอก

จากการสังเกตเลียนแบบ ปฏิบัติจามกฏ เกิดความเข้าใจเหตุผลของการกระทำล่อหลอมความรู้สึก ความคิด และการกระทำจากแรงจูงใจภายในตน

3. การศึกษาต้องให้เด็กได้ปฏิบัติในการพิจารณากฎเกณฑ์การกระทำในสถานการณ์ต่างๆ เนื่องจากกฎเกณฑ์และการกระทำบางอย่างมีข้อขัดแย้งไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำตอบที่ตายตัว เด็กจึงต้องพิจารณาทบทวนโดยนำความรู้จากการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ตนเองสามารถเผชิญสถานการณ์และความขัดแย้งต่างๆได้ โดยการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นใหม่บนหลักพื้นฐานการเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากการท่องบ่น แต่เป็นการฝึกกระบวนการคิดการตัดสินใจ จากกรณีตัวอย่างที่หลากหลาย

4. การศึกษาต้องพัฒนาความสามารถในการบริหารตนเองในการปฏิบัติเด็กมีความเข้าใจเนื้อหาและสามารถสร้างรูปแบบในการปฏิบัติได้ แต่มักละเลยในการปฏิบัติจริง การศึกษาจึงต้องเสริมความเข้มแข็งของเจตนาด้วยการให้เกิดความภูมิใจใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ความรู้อันเป็นสากล มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน มาตรา 28 วรรคสอง สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดหมายหลักการของหลักสูตร ให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ ในด้านวินัยนักเรียนโรงเรียนได้มุ่งปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน เคารพกฎหมาย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประพฤติตนเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วินัยเป็นรูปแบบหนึ่งของจริยธรรม จริยธรรม คือ ปทัสถานของความประพฤติ คนเราทุกคนถ้ายังไม่ตายก็มีพฤติกรรมกันทุกคนพฤติกรรมนั้นอาจจะไม่ใช่ความประพฤติเสมอไป พฤติกรรมถ้าทำไปโดยไม่มีสติเช่นคนนอนหลับละเมอไปทุบใครเข้าจะบอกว่าเป็นความประพฤติของเขาไม่ได้แต่เป็นเพียงพฤติกรรมแต่ถ้าพฤติกรรมนั้นทำไปโดยมีสติสัมปชัญญะคืออยู่ก็ถือว่าเป็นความประพฤติเมื่อเอาความประพฤติมาเข้ากรอบเข้าอยู่ในกรอบว่าคนหมู่นี้แหละไหน ประเภทไหนควรจะมีความประพฤติในขอบเขตที่เหมาะสมอย่างไรอย่างนั้นเป็นจริยธรรม” จริยธรรมมีอยู่หลายรูป

ด้วยกันเช่นที่เราเห็นอยู่ทั่วไปในรูปของศีลธรรมก็คือจริยธรรมทางศาสนาในรูปของจรรยาวิชาชีพก็เป็นจริยธรรมทางวิชาชีพส่วนจริยธรรมในทางวงงานต่างๆ นั้นเป็นรูปของ “วินัย”

สรุปแนวทางการสร้างวินัยและความรับผิดชอบนั้น ความมีแนวทางคือ ทำพฤติกรรมให้เกิดการเคยชิน ประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี มีแบบอย่างที่ดี ตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์ และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ที่สำคัญควรจะให้กระทำด้วยความพอใจและยอมรับในสิ่งที่กระทำ ไม่มีการบังคับ

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ร่วมตัดสินใจ และดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาที่บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา มากยิ่งขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2545, น. 51)

ศุภมาศ การระเกตุ (2545, น. 32-33 อ้างอิงใน เครือวัลย์ ยาวีลาศ, 2555, น. 9) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ว่าการที่องค์ประกอบต่างทั้งครู ผู้เรียน ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำชุมชน หรือสมาชิกชุมชนมาร่วมกันดำเนินการ อย่างใดอย่างอย่างหนึ่ง โดยการดำเนินการนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน ที่มุ่งหมายจะให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความยั่งยืนในความสัมพันธ์ของภาคี ทุกฝ่ายที่เข้าร่วม ซึ่งมีความหลากหลายตามกิจกรรมที่ทำ ซึ่งการศึกษาถือเป็นการศึกษาสาธารณะที่คนจำนวนมากที่สุดสามารถเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมิได้ หมายถึง เข้ามาทำหน้าที่ทดแทนรัฐ หากแต่เข้ามาร่วมกับรัฐผนึกกำลังกับรัฐในกระบวนการศึกษาอย่างใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้จากประสบการณ์และแหล่งเรียนรู้อันหลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียนโดยหน่วยงานด้านการศึกษารัฐ โรงเรียนและครูจะต้องเปิดในกว้าง แก่การมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ ตั้งแต่ตัวผู้เรียนผู้เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องสถานศึกษา ซึ่งก็คือ ชุมชน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง สถาบันทางสังคมอื่น ให้มีบทบาทดังนี้

การมีส่วนร่วมบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นไปได้ตั้งแต่การที่ชุมชนมีตัวแทนหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนเพื่อดำเนินการอันได้แก่ การวางแผนนโยบาย ธรรมนูญโรงเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การสอน การบริหาร หรือจัดหางบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามผลการทำงาน ตลอดจนการประเมินคุณภาพการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน หลักสูตรและการทำกิจกรรมโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง คนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถด้านใดด้านหนึ่งเข้ามาเป็นครู เป็นวิทยากร เสริมความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งเวลานี้ หลายโรงเรียนได้ดำเนินการจัดเชิญพ่อแม่ ประชาชนชาวบ้าน และผู้รู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาสอนในโรงเรียน หรือนำพาผู้เรียนออกไปเรียนรู้โดยตรง นอกจากนี้ยังพบว่า ครูชาวบ้าน หรือชุมชนมีศักยภาพที่จะช่วยโรงเรียน จัดการหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดอ่อนของสถานศึกษาจำนวนมาก ได้อย่างมีชีวิตชีวา รวมถึงการเข้าร่วม ดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่องานโรงเรียน นิทรรศการ การบำเพ็ญประโยชน์ ตลอดจนโครงการรณรงค์อันหลากหลาย

สุมาลี คุ่มชัยสกุล (2543, น. 25-26 อ้างอิงใน สุธาทิพย์ วิเชียรรัตนชัย, 2554, น. 12) กล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วมของบุคคลในแต่ละฝ่ายในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ในแง่ของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นทางด้านใดก็ตาม ด้วยการสื่อสาร 2 ทางที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง มีความพร้อมและมีศักยภาพเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน พร้อมเปิดรับด้วยความจริงใจและให้เกียรติต่อกัน การที่ส่วนร่วมของผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้มีบทบาทและความรับผิดชอบใน กระบวนการของกิจกรรมใดๆ นั้น ตลอดจนกระบวนการนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนกระทั่งถึงจุดสิ้นสุด สุดจนถึงขั้นตอนการประเมิน ตรวจสอบ

2. ในส่วนของครู การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง ความร่วมมือในกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับนักเรียนในระดับการเรียนการสอน

3. ในด้านผู้บริหาร ถือว่าผู้ปกครองเป็นเสมือนบุคลากรของโรงเรียน จึงเป็นผู้รับ แนวนโยบายและแนวปฏิบัติจากทางโรงเรียน การประสานงานจึงเป็นไปลักษณะเดียวกันกับระบบ ราชการ ส่วนภาคเอกชนนั้น จะให้ความหมายต่อการดำเนินการใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วน ร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นงานบริการอย่างหนึ่ง ที่เป็นบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียน โดยตรง ผู้ปกครองจึงเป็นผู้รับบริการเช่นเดียวกับนักเรียน ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทางโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการ

โจนส์ และพอนด์ (Jones and Pound, pp. 161-162 อ้างอิงใน วิรวรรณ สากิจปรีชา, 2544, น. 22) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญ ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อให้เด็กมีพื้นฐาน ประสบการณ์ที่ดี ในการเรียนต่อในระดับต่อไป โดยเฉพาะเมื่อสถานศึกษาระดับปฐมวัยสามารถ เชื่อมโยงความรู้ที่เด็กมีในครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กและสามารถทำให้เด็กประสบความสำเร็จและก้าวหน้า ทางการเรียนรู้ในระยะยาวได้

อภิญา เวชชัย (2548, น. 32-33) ได้กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดการมีส่วนร่วมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา หรือเป็นแบบเพื่อน ผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ โดยมุ่งเน้น การทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคมากกว่าความร่วมมือที่เป็นพิธีการ หรือเป็นความร่วมมือที่ฝ่าย ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นฝ่ายให้และสถานศึกษาเป็นฝ่ายรับฝ่ายเดียว เป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

2. แนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่เหมาะสม โดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นตัว ของตัวเอง ยอมรับความแตกต่างของบุคคล เป็นความสัมพันธ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบ ทางการ และควรเป็นความสัมพันธ์แบบสองทาง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ซึ่ง จำเป็นต้องมีการฝึกทักษะในการสื่อสาร การยอมรับความเห็นๆ การเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. การสื่อสารข้อมูลข่าวสารสองทางทำให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารต้องเป็นข้อมูลจริง โปร่งใส มีการใช้การสื่อสารหลายรูปแบบ มีความจริงใจ ใช้ภาพที่ง่าย ไม่เป็นทางการและมีการสื่อสารที่สม่ำเสมอ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2549, น. 12) ได้กล่าวถึงการจัดศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ สามารถในการประกอบอาชีพและทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ และมีความสำนึกในความเป็นไทย เป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน วัด ชุมชน เป็นอย่างดี

เพ็ญศรี สมร่าง (2550, น. 9) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลนั้นเป็นหัวใจของการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานับได้ว่าเป็นกระแสหนึ่งที่กำลังได้รับการยอมรับมากขึ้น เพราะเป็นทางออกสำหรับการจัดการศึกษาในอนาคต เพื่อให้ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 แต่การมีส่วนร่วมยังดำเนินไปในลักษณะที่ไม่มากเท่าไรนัก และการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา ประชาชนหรือชุมชนเป็นเพียงแต่เข้าไปสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ปฏิบัติตามความต้องการของโรงเรียนเท่านั้น

นภเนตร ธรรมบวร (2549, น. 31) ได้ทำการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง นอกจากจะมีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนของเด็กแล้ว ยังมีผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตของเด็ก และมีผลต่อการพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อตัวเด็กด้วย

อภิญา เวชยชัย (2544, น. 11) กล่าวว่า นักการศึกษามีความเชื่อมั่นว่าครอบครัวมีบทบาทที่สำคัญและมีผลด้านบวกต่อการ ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวที่อ่อนแอ การเอาใจใส่ของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของ สมาชิกที่เป็นเด็กพิเศษ ความเชื่อมั่นในระบบครอบครัวและความรัก ความผูกพันที่มีต่อกัน จะส่งผลให้เด็กๆ ที่ประสบปัญหาหรือมีความไม่พร้อมในด้านต่างๆ ได้รับการเอาใจใส่ และช่วยเหลืออย่างเหมาะสม และยังเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้ครูและโรงเรียนต่างต้องคำนึงถึงภาระ หน้าที่ที่มีต่อกลุ่มเด็กที่แตกต่างเหล่านี้ด้วย

ไพฑูริ ลิทธิสุนทร (2543, น. 2) ได้กล่าวถึง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามบริบทที่เกี่ยวข้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ตราขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า พ่อแม่คือผู้ที่เป็นครูที่ดีที่สุด เป็นคนที่มีพลัง มีทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งความตั้งใจและความปรารถนาดีต่ออนาคตของลูก โดยพระราชบัญญัติการศึกษานี้ ได้นำสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า คนทุกคนของสังคมไทยจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อจะได้สามารถให้การ ศึกษาแก่คนทุกคนทั้งประเทศได้ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงมีโอกาสและมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานได้อีกครั้ง ภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติการศึกษานี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546, น. 31) ได้นำแนวคิดของครูต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาของ อาจารย์อุทัย มงคลสิน ครูต้นแบบ ปี 2541 โรงเรียนบ้านโป่ง กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย กับการใช้โครงการ

ระบบนาข้าวและแปลงผักเป็นตัวเชื่อม และการดึงผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมจัดการศึกษามากกว่าไว้ว่าการทำงานร่วมกัน ระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครองต้องเริ่มจากการวางแผนร่วมกันก่อนว่าจะทำอะไร ทำไม่ถึงทำและถ้าทำเสร็จแล้วเราและชุมชนจะได้อะไร หลังจากนั้นประสานงานกับชุมชนลงพื้นที่จริง บางครั้งให้ผู้ปกครองเข้ามาลงพื้นที่กับเด็ก ศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน ใช้เทคนิคการประเมินผลงานเด็กร่วมกัน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนที่ 1 ครู ส่วนที่ 2 เด็กประเมินตนเอง และส่วนที่ 3 ให้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ พร้อมกำหนดกฎเกณฑ์ให้เข้าใจตรงกันก่อนการประเมินเพื่อเป็นไปในทิศทางและ มาตรฐานเดียวกัน

กัมภณฑ์ จุณโท (2543, น. 37) กล่าวถึง บทบาทของพ่อแม่และบทบาทของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ควรมีดังนี้คือ

1. บทบาทของพ่อแม่

- 1.1 เป็นครูคนแรกของลูก
- 1.2 เป็นผู้ชี้โลกกว้าง
- 1.3 เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
- 1.4 เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูก

2. บทบาทของชุมชน

- 2.1 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น, วิทยากรท้องถิ่น, ประชาชนชาวบ้าน
- 2.2 แหล่งความรู้ เช่น วัด ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการ แหล่งโบราณสถาน ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- 2.3 ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานด้านการศึกษา
- 2.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

ศักยภาพและความรู้ ความสามารถของผู้ปกครองมีปริมาณมหาศาล ไม่จำกัด หากครูสามารถดำเนินการได้ ผู้ปกครองจะเป็นกำลังสำคัญในการเป็นเครือข่าย พร้อมทั้งจะร่วมมือกับโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เกิดผลอย่างจริงจัง เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม

กัมภณฑ์ จุณโท (2543, น. 37) กล่าวว่าพลังของการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน ย่อมให้ผลลัพธ์อันน่าอัศจรรย์ทั้งในแง่การแบ่งเบาภาระงบประมาณ บุคลากร รวมถึงทรัพยากรอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศักยภาพและความรู้จากผู้คนที่อยู่รอบรั้วโรงเรียน แต่ที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ความเข้าใจของโรงเรียนเสียใหม่ในสิทธิการมีส่วนร่วม ร่วมจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน เพื่อโรงเรียนจะเปิดใจกว้างต่อแนวทางที่สร้างสรรค์ยิ่งขึ้น ซึ่งกำลังใหญ่ที่เกิดขึ้นในแวดวงการศึกษาทั่วโลกในเวลานี้ แล้วจะพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองนั้น มิได้ตั้งแต่ระดับปฏิบัติได้แก่การเป็นครูร่วมสอน ที่มีสาระสำคัญมากกว่าการเป็นอาสาสมัคร นั้นหมายถึงการที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการกำหนดบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครูในชั้นเรียนของลูก เนื่องจากผู้ปกครองจำนวนไม่น้อยมีประสบการณ์ทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพ ที่อาจให้ข้อมูลความรู้ ความชำนาญเฉพาะที่มากกว่าตำราเรียน ทั้งนี้ครูร่วมสอนควรจะต้องวางแผนหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การสร้างกิจกรรมหนุนเสริมไปจนถึงการติดตามประเมินผลร่วมกับครู นอกจากนี้ ก็อาจมีบทบาทปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน การช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาหรือมีลักษณะพิเศษ รวมถึงอาจมีบทบาทจัดกิจกรรมที่น่าสนใจในวันหยุดให้แก่กลุ่มพ่อแม่เด็ก ตลอดจนการช่วยงานหรือสนับสนุนงานค้นคว้า

วิจัย หรืองานห้องสมุดของโรงเรียน โดยปกติพ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งมักได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะ กรรมการสมาคมครู/ผู้ปกครองอยู่แล้ว แต่โรงเรียนอาจคิดถึงการมีส่วนร่วมที่มากกว่าไปกว่านี้ นับแต่การเชิญผู้ปกครอง ให้กว้างขวางขึ้น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมคิดตั้งแต่การสร้าง “ธรรมนูญโรงเรียน” เสียด้วยซ้ำ ตลอดจนการสนับสนุนให้เกิดกลุ่มผู้ปกครองที่ติดตามแผนการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง การสร้างกระบวนการพัฒนา “ผู้นำ” แก่กลุ่มผู้ปกครอง การกระจายอำนาจ จะให้ผู้ปกครองตรวจผลงานของโรงเรียนได้อย่างโปร่งใส ตลอดจนการร่วมเป็นวิทยากร เป็นคณะกรรมการ แผนการศึกษาต่างๆ แต่ในภาพรวมของสังคมไทย พ่อแม่ผู้ปกครองและประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการ ศึกษา และสิทธิที่จะร้องขอเป็นคณะกรรมการการศึกษาในระดับต่างๆ ตั้งแต่โรงเรียนไปจนถึงเขตพื้นที่การศึกษา

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองและสถานศึกษาได้ร่วมกันคิด แก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินการและทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยร่วมกันวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือ ทำให้บุคคลได้ประโยชน์จากการกระทำสิ่งเหล่านั้น ซึ่งในที่นี้คือการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการควบคุมดูแลนักเรียนในด้านวินัยร่วมกับสถานศึกษา

3.2 แนวทางและบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อสรุปดังนี้

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, pp. 7-10) กล่าวว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินโครงการ นั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือเป็นต้น
 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวกและผลประโยชน์ในทางลบ ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งในบุคคลและสังคม
 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้นสิ่งที่จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง จะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้
- อูดม เหลืองสด (2545, น. 19) กล่าวว่า การศึกษาต้องสร้างกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนโดยมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน
1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่ม และตัดสินใจ หมายถึงการกำหนดลำดับความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญและร่วมตัดสินใจทั้งในช่วงต้น ช่วงวางแผนและช่วงปฏิบัติตามแผน

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน
 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การทำประโยชน์ให้กับงาน ทั้งช่วยเหลือด้านคุณทรัพย์ พัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน หรือโดยการบริหารงาน ประสานงานและขอความช่วยเหลือ
 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การประเมินว่า การดำเนินงาน บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้หรือไม่ ทั้งการประเมินผลความก้าวหน้าและประเมินผลสรุปรวบยอด โดยสังเกตจากความชอบ ความคาดหวังซึ่งมีอิทธิพล สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลได้
 5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มทั้งทางบวกและทางลบ
- ฐิตาพร ประเสริฐสุด (2548, น. 42) กล่าวว่า ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์
- กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544, น. -36) กล่าวถึง กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กับโรงเรียนซึ่งวิธีการที่โรงเรียนจะจัด กิจกรรมให้ง่ายและสะดวกในการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ดังนี้
1. กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานของการจัดกิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน วิธีปฏิบัติและการดำเนินงานของโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรม การหารายได้ การแสดงของนักเรียนและ กิจกรรมอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่างๆ
 2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกันในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น การสนทนาและการเยี่ยมเยียน ได้แก่ การประชุมศึกษาและการเยี่ยมบ้าน
 3. กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลักส่วนใหญ่เป็นข้อมูล เกี่ยวกับโรงเรียน เช่น นโยบายการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมของโรงเรียน และกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครอง เห็นภาพรวมของโรงเรียน เห็นภาพการเรียนการสอนของเด็ก นอกจากนี้ ยังมีโทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสโมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียนและปฏิทินการศึกษา
 4. กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียนทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน
 5. กิจกรรมการบริการ เป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคม และครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุดของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์แลกเปลี่ยนของที่ผู้ปกครองเหลือใช้ กิจกรรมสนับสนุนผู้ปกครองอื่นๆ ตามความต้องการของชุมชน
 6. กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วม กับโรงเรียนในการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังนี้ คือ

การวางนโยบายร่วมกับโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา การเรียนการสอนและการจัดหลักสูตร เป็นต้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2544, น. 30) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับ โรงเรียน เป็นการสร้างคุณค่าการศึกษาให้กับเด็กและเป็นการสร้างคุณค่าให้กับสังคม เพราะหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครูและโรงเรียน ในการสร้างสรรค์พัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพจากที่กล่าว มาจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ส่ง เสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา ไม่ได้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงผู้เดียว

พนิจดา วีระชาติ (2542, น. 9-10) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนแล้ว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ยังมีความสำคัญในเรื่องการเรียนของเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการและ ความเจริญงอกงาม ด้านการเรียนของเด็ก ดังนี้

1. เอาใจดูแลความประพฤติของนักเรียนให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน
2. ให้การสนับสนุนส่งเสริมเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน
3. ให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ดูแลนักเรียน
4. ปลุกฝังค่านิยมความเชื่อมั่นให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและสังคม
5. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
6. ส่งเสริมให้เด็กใช้ชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสม

บทบาท ของผู้ปกครองในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาของเด็กนั้น ผู้ปกครอง สามารถช่วยส่งเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้ทั้งที่บ้านและการเสริมประสบการณ์ ให้เด็กที่โรงเรียน

การเสริมประสบการณ์ให้ เด็กที่บ้านคือ การที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้านช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก รู้จักคิด รู้จักแสวงหาความรู้จากสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ด้วยการสังเกตและการอ่าน รวมทั้งการให้ความสนใจและสนทนาซักถามเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้ทำที่ โรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการเสริมความรู้เด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันใน การเสริมความรู้และประสบการณ์ ให้เด็กที่บ้านผู้ปกครองมีบทบาทที่สำคัญคือ

1. การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเห็นความสำคัญและรู้คุณค่าของการ อ่าน ในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านผู้ปกครองกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบที่ดีให้แก่เด็ก ผู้ปกครองจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ชอบอ่านหนังสือ ใช้หนังสือเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ พุดถึงหนังสือในทางที่ดี เก็บสะสมหนังสือและจัดเก็บให้เรียบร้อย

- 1.2 เล่าเรื่องเกี่ยวกับหนังสือหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟังโดยเฉพาะถ้าเป็น หนังสือนิทานเด็กๆ จะชอบมาก เมื่อเล่าเรื่องหรืออ่านเสร็จแล้ววางหนังสือบนชั้นหนังสือที่เด็กสามารถหยิบมาเปิดอ่านได้ด้วยตนเอง

- 1.3 จัดหาและรวบรวมหนังสือที่เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจของลูกมาไว้ในบ้านและอาจให้เป็นของขวัญเนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ

1.4 มีส่วนร่วมในการอ่านของเด็กทุกครั้งเท่าที่จะทำได้ เช่น พูดคุยเกี่ยวกับเรื่อง ที่เด็กอ่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือหรือ เรื่องที่เด็กอ่าน หาสัตว์เลี้ยงมาไว้ในบ้านหรือพาเด็ก ไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กสนใจและ อยากรู้เรื่องราวต่างๆ

2. การเสริมความรู้ให้เด็กสอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากสถานศึกษาเด็ก จะเกิด การเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและสามารถจดจำได้นานถ้าผู้ปกครองจะช่วย เสริมประสบการณ์ หรือ ความรู้เด็กให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

2.1 พูดคุยสนทนากับเด็กเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากโรงเรียน พร้อมทั้งอธิบาย เสริมหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

2.2 กระตุ้นหรือเตือนให้เด็กทำกิจกรรมตามที่ครูได้มอบหมายให้รวมทั้งคอยให้ คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

2.3 จัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะช่วยเสริมความรู้ ความคิดที่เด็กได้จาก สถานศึกษาเมื่อมีโอกาสเช่น ถ้าเด็กได้เรียนเกี่ยวกับสัตว์ผู้ปกครองอาจพาเด็กไปเที่ยว สวนสัตว์ ใน วันหยุดเพื่อให้เด็กมีโอกาสเห็นสัตว์ตัวจริง ขณะเดียวกันผู้ปกครองอาจให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ อาหารและสภาพความเป็น อยู่ของสัตว์

2.4 ส่งเสริมพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ผู้ปกครองสามารถ ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างเหมาะสมโดย การจัดหาและ จัดซื้ออุปกรณ์เครื่องเล่นที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการและความสนใจของเด็กเพื่อให้เด็กได้ใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์ ให้โอกาสเด็กได้มีโอกาสช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ เช่น การแต่งตัว การ รับประทานอาหารมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่เด็กสามารถทำ ได้ เช่น รดน้ำต้นไม้ เก็บใบไม้ในสนามหน้าบ้าน ชวนเด็กพูดคุยสนทนาและตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งให้โอกาสเด็กได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

ปริญา อ้นสุวรรณ (2546, น. 15-19) ได้สรุปบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนไว้ 6 ด้านดังนี้

1. การเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน ผู้ปกครองควรติดตามการเรียนของนักเรียนอยู่ อย่างสม่ำเสมอ หมั่นตรวจดูการบ้านก่อนลงนามรับทราบในสมุดจดการบ้าน สอบถามถึงผลการสอบ ทุกครั้งที่มีการสอบ สนทนาและสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนในแต่ละวัน ถ้าเด็กไม่เข้าใจหรือมี ข้อสงสัย ผู้ปกครองควรอธิบายให้ฟังหรือมีจดหมายถึงอาจารย์ขอให้เด็กไปพบหรือผู้ปกครอง ควรพบ อาจารย์ด้วยตนเองกรณีผู้ปกครองที่มีเวลาหรือยินดีที่จะช่วยเด็กแต่ยังไม่เข้าใจวิธีการขั้นตอนและ แนวคิดต่างๆ ผู้ปกครองควรพบอาจารย์ผู้สอน ติดตามดูความสามารถของเด็กในการเรียน ตักเตือน และกำชับเด็กให้ทำการบ้านและให้ทำด้วยตนเองไม่ควรสอนตลอดเวลา แต่ต้องคอยชี้แนะเมื่อเด็กทำ ไม่ได้จริงๆ ตรวจสอบรายละเอียดขั้นตอนของการทำการบ้านและคอยดูแลเอาใจใส่ ช่วยทบทวนบทเรียน ที่เรียนมาแล้ว

2. การให้ความรู้เพิ่มเติม ผู้ปกครองควรช่วยและอธิบายเรื่องต่างๆ เมื่อเด็กไม่เข้าใจ ช่วยสอนให้ตามความสามารถของผู้ปกครอง อีกทั้งช่วยเสริมความรู้ในเรื่องเด็กกำลังเรียน ให้ชมการ แข่งขันการตอบปัญหาทางวิชาการ พาไปชมนิทรรศการต่างๆ ที่เหมาะสมและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่

นักเรียนกำลังเรียนอยู่เพื่อนักเรียน จะได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ใน ชั้นเรียนต่อไปการให้ความรู้เพิ่มเติมพ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจใช้วิธีการได้หลายรูปแบบคือ สอนและอธิบายเมื่อเด็กไม่เข้าใจหรือทำโจทย์ไม่ได้โดยอธิบายให้เด็กเข้าใจ มากกว่าบอกคำตอบหรือให้ เด็กลอก ตั้งโจทย์ให้เด็กฝึกทำหรือฝึกคิดในใจ เมื่อมีเวลาว่างช่วยสอนให้ตามความสามารถของผู้ปกครองและสอนให้ในแนวทางเดียวกับอาจารย์ที่สอนด้วย

3. การปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริม การปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริม พ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจปฏิบัติในวิธีการดังต่อไปนี้ พ่อแม่ผู้ปกครองควรติดต่อและพบอาจารย์ที่สอนนักเรียนในรายวิชาต่างๆ เป็นครั้งคราวเพื่อทราบถึงแนวการสอนในแต่ละเรื่องได้นำมาสอนในแนวทางเดียวกันเพื่อทราบปัญหาและหาทางแก้ไข ถ้าเด็กไม่เข้าใจในการเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรจัดหาอุปกรณ์ง่ายๆ หรือของจริงอธิบายเสริมให้เด็กฟังตลอดจน พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรจัดหาอาจารย์สอนพิเศษให้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาสอนหรือไม่ มีความสามารถที่จะสอน

4. การให้การสนับสนุนและเสริมกำลังใจแก่เด็ก พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุนและเสริมกำลังใจเด็ก เช่น ให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนมีผลการเรียนที่ดีเป็นที่พอใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรให้คำชมเชยเมื่อสอบได้คะแนนดีแสดงความยินดีและภูมิใจให้เด็กเห็น แสดงความพอใจและชื่นชมเด็กต่อหน้าญาติหรือผู้อื่น ให้กำลังใจเพื่อให้เด็กเกิด ความมานะพยายาม ขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาต่างๆ พยายามทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักสนุกกับการเรียน และพ่อแม่ผู้ปกครองควรให้คำชี้แนะถึงความสำคัญของการเรียนในวิชาต่างๆ ด้วยฝึกให้เด็กเป็นผู้ที่รู้จักสังเกตว่าในชีวิตประจำวันเราสามารถนำเอาวิชา ไตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้บ้าง

5. การจัดหาอุปกรณ์การเรียนผู้ปกครองควรจัดหาอุปกรณ์การเรียนให้เด็กอย่างครบถ้วน เช่น จัดหาสมุด ดินสอ ปากกา หนังสือให้เด็กอย่างครบถ้วน ฝึกให้เด็กรู้จัก การจัดเก็บรักษาของเพื่อใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า จัดหาอุปกรณ์พิเศษให้เด็กเล่นเพื่อฝึกให้เด็กมี ความรวดเร็วทางสมอง เช่น เกมต่างๆ จัดหาซื้อของเล่นที่ส่งเสริมในการคิด วิเคราะห์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนวิชาต่างๆ เช่น สายวัด เครื่องคอมพิวเตอร์ แนะนำให้เด็กรู้จักอุปกรณ์ที่มีอยู่ ที่บ้านเพื่อช่วยในการเรียน เช่น กระจดุม หลอด เปลือกหอย ไม้ไอศกรีม เพื่อให้เด็กนำมาฝึกทักษะและคิดประดิษฐ์ตามจินตนาการของเด็ก อีกทั้งจัดหาวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กสนใจและเกิดความเข้าใจมากขึ้น เช่น รูปทรงเลขาคณิต รูปภาพ แผนที่ เป็นต้น

6. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้ปกครองควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมในการทำงานของเด็ก โดยบริเวณที่ทำงานควรมีแสงสว่างที่เพียงพอ มีอากาศที่ ปลอดโปร่ง เย็นสบาย มีโต๊ะทำงานส่วนตัวสำหรับทำการบ้าน จัดให้มีมุมส่วนตัวสำหรับทำงาน ให้เวลาเด็กทำการบ้านอย่างเพียงพอ ไม่รบกวน หรือเรียกใช้งานขณะที่เด็กทำการบ้าน ไม่ให้เด็กดูโทรทัศน์ขณะทำการบ้าน และจัดเวลาให้เหมาะสมกับการบ้านที่มีแต่ละวันด้วย

สรุปได้ว่า แนวทางและบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองควรมีความเอาใจใส่ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ให้ความรักและความอบอุ่น เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน พุดคุยหรือสนทนากับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนและคอยให้กำลังใจแก่นักเรียน และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพฤติกรรมอันพึงประสงค์

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาอย่างรีบด่วน หรือปรับปรุงการปฏิบัติงาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2549, น. 12)

Kemmis and McTaggart (1990) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ การรวบรวมปัญหาหรือคำถาม จากการสะท้อนการปฏิบัติการของผู้ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในสังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อต้องการพัฒนาหาหลักการ เหตุผล และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้น และในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับภาวะของสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นวิธีปรับปรุงการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. เป็นการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงานเอง เพื่อการพัฒนางานของตนเองและกลุ่มอาชีพของตนเอง
3. เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นวงจร โดยเริ่มจาก การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการสังเกต และการสะท้อนผล เป็นวงจรเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่างานนั้น จะได้รับการปรับปรุงตามที่ต้องการ
4. ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง เน้นกระบวนการกลุ่ม
5. เกิดจากความเต็มใจ และเห็นความสำคัญ ของการปรับปรุงพัฒนางานของตนเอง
6. การอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานหรือกลุ่มวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานเอง ภายใต้งैอนใจ และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงมากกว่าจะเชื่อตามหรืออ้างอิงทฤษฎีจากภายนอกเพียงอย่างเดียว
7. เป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นสูง มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับข้อมูลและสถานการณ์ในขณะนั้น
8. เน้นการสังเกตและบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละช่วงเวลา เพื่อนำมาวิเคราะห์ และ สรุปผลที่ถูกต้อง
9. เน้นทั้งผลที่เกิดขึ้นและกระบวนการปฏิบัติงาน
10. เน้นวิธีการเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ

สุวิมล ว่องวานิช (2544, น. 13) ได้กล่าวถึงกระบวนการทำงาน P-A-O-R เป็นกระบวนการทำงานเป็นวงจร แนวคิดของ Kemmis มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) การวางแผนหลังการวิเคราะห์และกำหนดปัญหา หลังการแก้ไข
2. ขั้นการปฏิบัติ (Action) ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
3. ขั้นการสังเกต (Observation) สังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

4. **ขั้นสะท้อนผล (Reflection) สะท้อนผลหลังการปฏิบัติงานให้ผู้ร่วมได้**
 วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานต่อไป

ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ได้มีผู้ให้ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2540, น. 133) ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการวิจัยที่สะท้อนถึงตนเองหรือการตรวจสอบตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมทำวิจัยได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานประการหนึ่งทำให้เข้าใจถึงการปฏิบัติงานของตนเอง และทีมงานหรือองค์กรประการหนึ่งและตัดสินใจในการเลือกสภาพการณ์ที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประการหนึ่ง

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2540, น. 11) กล่าวว่า การวิจัยลักษณะนี้จะเป็นการวิจัยเพื่อหาทางในการแก้ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันที่เป็นปัญหาเฉพาะด้าน และยังเป็น การวิจัยเพื่อพัฒนาอีกด้านหนึ่งด้วย เพราะว่างานวิจัยในรูปแบบนี้จะสามารถนำไปใช้ในสภาพจริง ๆ ทันต่อเหตุการณ์ได้ทันทีเลยซึ่งจะเป็นการวิจัยหารูปแบบใหม่ วิธีปฏิบัติการใหม่หรือเทคนิคใหม่ หรือ การวิจัยโครงการใหม่ๆ หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น วิธีการสอนรูปแบบใหม่ เทคนิค การสอน เป็นต้น

สุวิมล ว่องวานิช (2544, น. 60) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของตนเองเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ผลงานของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น กว่าเดิม

ประวิต เอรารวรรณ์ (2545, น. 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการ การศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือ ข้อสงสัยกับสิ่งที่กำลังกำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือ การวิจัย ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จาก การสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาค้นคว้าที่ตนกำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งการใช้ความเข้าใจและ มโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถหรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

บุญชน ศรีสะอาด (2545, น. 15) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) นั้นคือผลการวิจัยที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหการปฏิบัติงาน

ผ่องพรรณ ตรัยมงคล (2543, น. 185) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นวงจรซ้ำเรียกว่า กลี้อการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กระบวนการวิจัยจะมีลักษณะ ยืดหยุ่นและเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนในระหว่างดำเนินการ ขั้นตอนต่างๆของการวิจัยอาจไม่เรียงลำดับ แบบขั้นบันได บางครั้งอาจเหลื่อมกันและหลายครั้งที่แผนการที่วางไว้นั้นอาจใช้การไม่ได้เลย แต่ก็ ไม่ใช่ความล้มเหลว แต่ถือว่าเป็นการปฏิบัติจริงจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าในการพัฒนางานใน ครั้งต่อไปมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป็นการวิจัยที่เรียกว่า Self – Reflective Inquiry คือ ไม่ได้มุ่งพัฒนาความรู้ ใหม่ แต่จุดเน้นอยู่ที่การมองสะท้อนกลับสภาพการณ์หรือปัญหาที่เผชิญอยู่

2. เป็นการดำเนินการวิจัย โดยผู้ที่มีส่วนร่วมภายในหน่วยงานหรือองค์กรนั้นโดยเป็นการวิจัยร่วมกันของบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. เป็นการวิจัย เพื่อหวังผลในการปรับปรุง พัฒนาวิธีการปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ เพื่อการพัฒนาตามแนวทางใดแนวทางหนึ่ง

Zuber-Skerrit (1992) เสนอรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผน (Plan) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน (Act) ขั้นสังเกตผล (Observe) และขั้นสะท้อนผล (Reflect)

สุรีย์พร พานิช (2546) ได้อธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดังนี้
รูปแบบที่ 1 แนวคิดของ Lewin รูปแบบแห่งการวางแผน คือ การค้นหาความจริงและการปฏิบัติ เป็นกระบวนการเสนอชุดของการตัดสินใจแบบบันไดเวียนบนพื้นฐานของการทบทวนวงจร การวิเคราะห์ การสำรวจ การทบทวนปัญหา การวางแผน การส่งเสริมการปฏิบัติทางสังคม และการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติ แนวคิดของ Lewin คือ กระบวนการทางสังคม ที่สามารถได้รับการศึกษา โดยมีแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและสังเกตอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ผลที่ได้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น การดำเนินการเช่นนี้ คล้ายกับแนวคิดของ Scriven ในเรื่องของการประเมินเพื่อการปรับปรุงงาน งานวิจัยจะเริ่มต้นด้วย แนวคิดทั่วไปหรือปัญหา การค้นหาทางแก้ของปัญหา โดยผลการสำรวจทั้งหมดในแต่ละแผนจะเป็นแนวทางเพื่อจะหาวิถีทางในการแก้ปัญหา ทั้งนี้แผนปฏิบัติงานที่วางไว้จะเป็นเครื่องมือ และเครื่องเตือน ในการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน สู่การวางแผนขั้นต่อไป

รูปแบบที่ 2 มีนักการศึกษาเสนอไว้ 2 รูปแบบ ได้แก่ Elliott และ Ebbutt โดยรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Elliott เน้นศูนย์กลางของการวิเคราะห์ อยู่ที่ความคิด ซึ่งเป็นของผู้วิจัยที่จะตีความ เพื่อความเข้าใจในการทำงาน บนปัญหาของการปฏิบัติและการอธิบายในส่วนรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ Ebbutt ได้กล่าวอ้างว่า บันไดเวียนไม่ใช่เรื่องที่มีประโยชน์มากเท่าใดในการเปรียบเทียบเพื่อใช้ในการคิดของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยได้ให้เหตุผลว่าหนทางที่ดีที่สุดของการคิดคือ กระบวนการ หมายถึง ชุดของวงจรที่ต่อเนื่องกันหลายๆ ชุด แต่ละชุดจะให้ความเป็นไปได้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินภายใน และระหว่างวงจรปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือรูปแบบของการศึกษาค้นคว้าที่มีการวางแผนในการปฏิบัติจริง โดยเรียนรู้จากการลงมือกระทำ ซึ่งจะสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผล หรือสรุปผลที่ได้จากการวิจัย เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ใน การพัฒนาคุณภาพหรือการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน และเป็นการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนวงหาวิธีการ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีการปฏิบัติงานจริง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับระเบียบวินัย ไว้ดังต่อไปนี้
สุรพล บัวพิมพ์ (2556) ศึกษาเรื่องทัศนมมุขนิยัม และวินัยนิยัมในการควบคุมดูแลนักเรียนของอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ มีทัศนวิสัยนิยมในการควบคุมดูแลนักเรียนไม่พบความแตกต่างในทัศนมนุษย์นิยม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและตัวแปรอิสระเพศอายุและประสบการณ์การสอนแต่สำหรับตัวแปรทางด้านการศึกษาพบว่าทัศนมนุษย์นิยมของอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีทัศนวิสัยนิยมน้อยกว่าอาจารย์ที่จบสาขาวิชาอื่น

พูนฤดี สุวรรณพันธุ์ (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่เคร่งพระพุทธศาสนาและเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนาจะมีพฤติกรรมและสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่อยู่ในกลุ่มอื่น
2. นักเรียนในชุมชนที่พัฒนาน้อยมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่าแต่กลับมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่พัฒนามาก
3. แม้นักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่มีการพัฒนามากแต่ถ้าทางครอบครัวและโรงเรียนเอาใจใส่ในการอบรมสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาแก่เด็กแล้ว ทำให้เด็กมีศีล 5 สูงกว่าและมีพฤติกรรมก้าวร้าว น้อยกว่าและมีการคบเพื่อนอย่างเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนที่เน้นพระพุทธศาสนาทั้งสองฝ่ายพร้อมกัน

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2555, น. 40-44) ได้ศึกษาวิสัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานก่อนกลับบ้าน เป็นนิทานที่แต่งขึ้นโดยมีเนื้อเรื่องที่ส่งเสริมความมีวินัยพบว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานก่อนกลับบ้านมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบแบบปกติ

จันทร์ดี ถนอมคล้าย (2554, น. 45-46) ได้ใช้การเล่านิทานประกอบหุ่นมือ โดยมีการใช้คำถามก่อนระหว่างและหลังการทดลอง เพื่อพัฒนาวิสัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกันพบว่าเด็กที่ได้ฟังการเล่านิทาน โดยมีการใช้คำถามระหว่างการเล่ามีวินัยในตนเองด้านความอดทนสูงกว่าการใช้คำถามก่อนการเล่า

สิทธิทัต คำวรรณ (2553) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้หลักการบริหารศึกษา 5 ด้านคือ ด้านการวางแผนด้านการแบ่งสรรทรัพยากรด้านการกระตุ้น และจุดใจด้านการประสานงานและด้านการประเมินผลพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการประเมินผลโครงการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนน้อยกว่าทุกๆ ด้านซึ่งผู้บริหารให้มาก

เฉลิมวุฒิ ชื่นตา (2553) ได้ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสัยในตนเอง ระดับของพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาวิสัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านจะคือ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านจะคือ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมาก ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านจะคือ ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมเป็นอุปสรรคต่อการมีวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับมาก นักเรียนโรงเรียนบ้านจะคือมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ

พิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์และด้านการตรงต่อเวลามีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองในระดับมาก และด้านความเชื่อมั่นในตนเองด้านการมีเหตุผลและด้านความสามารถในการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองในระดับปานกลาง

ปัญญา สว่างเพียร (2550) ได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาวิจัย ประเมินผล การพัฒนาวินัย และความพึงพอใจต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาพระ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยใช้บทบาทสมมติ แผนการพัฒนาวินัยของนักเรียน โดยใช้การแสดงละคร แผนพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง แผนการพัฒนาวินัยของนักเรียนโดยใช้เกม แบบประเมินวินัยของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบของโรงเรียน และด้านการตระหนักรู้และแสดงออกถึงวัฒนธรรมอันดีงาม และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ดำเนินการโดย ประชุมข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ร่วมกันวางแผนจัดทำโครงการการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาพระ เพื่อพัฒนาวินัยของนักเรียนด้านตรงต่อเวลา การปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน การตระหนักรู้แสดงออกถึงวัฒนธรรมอันดีงาม ดำเนินการโดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ด้วยวิธีการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร สถานการณ์จำลอง เกมต่าง ๆ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมเข้าค่ายธรรมะ กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ 2. การพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้ง 3 คือด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน และด้านการตระหนักรู้ แสดงออกถึงวัฒนธรรมอันดีงาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. ความพึงพอใจของครูต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาพระ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการตรงต่อเวลา

ประวิทย์ นิสงค์รัมย์ (2553) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม และการนิเทศกำกับติดตามทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบดีขึ้น จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป

สมพงษ์ โคตะหา (2551) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีความรู้ มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา และสถาบันครอบครัว ตลอดจนมี การดำเนินงานที่เป็นระบบในการปลูกฝังความดีงามให้แก่ นักเรียน การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนหนองแกสระแก้ววิทยา อำเภอศรีบุญเรือง

จังหวัดหนองบัวลำภู เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณ
รับผิดชอบ กลยุทธ์ในการพัฒนา จำนวน 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ การระดมสมอง กลยุทธ์กิจกรรมการ
เสริมสร้างวินัยนักเรียน

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ก่อนการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนหนองแกล-
สระแก้ววิทยา อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ
และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน
คือ การแต่งกายของนักเรียนไม่ถูกระเบียบ นักเรียนชายชอบปล่อยชายเสื้อ ไว้ผมยาวเจาะหู ไม่สวม
ถุงเท้า นักเรียนหญิง ซอยผม และไว้ผมยาวโดยไม่รวบ ใส่เครื่องประดับ การแสดงความเคารพ ไม่ทำ
ความเคารพขณะครูเดินผ่าน การทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ นักเรียนส่วนหนึ่งจะไม่ทำความ
สะอาดจะเดินไปบริเวณที่ซื้ออาหาร จากปัญหาเหล่านี้ ทำให้การพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของ
โรงเรียนหนองแกลสระแก้ว โดยภาพรวมไม่เป็นที่น่าพอใจ

2. ผลจากการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนหนองแกลสระแก้ววิทยา
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความ
สะอาดบริเวณรับผิดชอบในวงรอบที่ 1 สามารถสะท้อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามกรอบการศึกษา
พบว่าพฤติกรรมกรรมการแต่งกายไม่ถูกระเบียบ ได้รับการพัฒนา ร้อยละ 75 คงต้องพัฒนาในวงรอบที่ 2
ร้อยละ 25 ส่วนพฤติกรรมกรรมการแสดงความเคารพ สามารถพัฒนา ได้ทั้งหมด การทำความสะอาด
บริเวณรับผิดชอบ ได้รับการพัฒนาร้อยละ 75 และยังไม่พัฒนา ร้อยละ 25 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้
นำนักเรียนที่ไม่ผ่านการพัฒนามาพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยการใช้กลยุทธ์ การเยี่ยมบ้านเพื่อหา
ข้อมูลเพิ่มเติมในการพัฒนา และการนิเทศ กำกับติดตามและเสริมแรง โดยการประกวดการแต่งกาย
และการประกวดบริเวณรับผิดชอบ ทำให้นักเรียนผ่านการพัฒนาเป็นที่น่าพอใจ

โดยสรุป การพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนหนองแกลสระแก้ววิทยา อำเภอ
ศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการใช้กลยุทธ์การระดมสมอง กิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
กลยุทธ์การนิเทศ กำกับ ติดตาม และเสริมแรง ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ เมื่อดู
ผลจากการศึกษาแล้วถือว่าประสบผลสำเร็จอย่างมาก เพราะสามารถแก้ปัญหาได้ดีสามารถทำให้นัก
เรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความ
สะอาดบริเวณรับผิดชอบ ได้ผลดี การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนก็บรรลุเป้าหมาย

วัฒนา ชันแข็ง (2551) ได้ทำการศึกษา การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
และการแสดงความเคารพ โรงเรียนบ้านตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าก่อนการ
พัฒนา การปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจนต่อเนื่อง ทำให้พบปัญหานักเรียนขาดวินัยด้านความรับผิดชอบ
และการแสดงความเคารพ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ โครงการร่วมด้วยช่วยกัน
โครงการคนไทย อ่อนหวาน โครงการ X - ray หาคณิต ผลการพัฒนาปรากฏว่า กิจกรรมเสริมสร้าง
วินัยความรับผิดชอบด้านสะอาดส่งผลให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทิศทางที่ดีขึ้นแยก
เป็นด้าน ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 73.20 ด้านความรับผิดชอบต่อ
ส่วนรวมดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 83.33 แต่ยังมีประเด็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงคือ นักเรียนบางส่วน

ยังไม่มี การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สำหรับผลการพัฒนา กิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการแสดงความเคารพ มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีและชัดเจนขึ้น นักเรียนแสดงความเคารพได้ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการแสดงความเคารพ มีจิตสำนึกที่ดีและแสดงความเคารพได้ถูกต้อง เหมาะสม สวยงาม แต่ยังมีนักเรียนบางส่วนแสดงความเคารพไม่ถูกต้องเนื่องจากขาดความเอาใจใส่ ไม่กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาได้ผลแบบถาวรจึงพัฒนาในรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์เดิม แต่ปรับปรุงการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน และขยายระยะเวลาให้ดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสม และเน้นนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมการแสดงความเคารพที่ไม่ผ่านด้วยการดูแลเอาใจใส่อย่างดี ผลปรากฏว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบด้านการรักษาความสะอาด ร่างกาย เครื่องแต่งกาย ห้องเรียน ห้องส้วม ดีขึ้นมากจึงทำให้นักเรียนมีร่างกายที่สะอาดสมบูรณ์ แข็งแรง สุขภาพจิตดี และการแสดงความเคารพได้ถูกต้องเหมาะสมทุกคน

โดยสรุป การดำเนินงานโดยใช้กลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบและการแสดงความเคารพโรงเรียนบ้านตลาดไพร อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบควรปรับปรุงกิจกรรม โดยการกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจน และขยายระยะเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรม สามารถที่นำไปใช้ในการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมได้ดี สำหรับผลการศึกษาค้นคว้าด้านการแสดงความเคารพสามารถใช้แนวทางในการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านการแสดงความเคารพในการแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่มีวินัยการแสดงความเคารพ ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีแผนขั้นตอน การปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนมีผลกระทบมาจากกระแสของสังคม นับตั้งแต่การเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบภายในโรงเรียน และความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ความเจริญด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา เคารพในสิทธิของผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยการส่งเสริมวินัยให้บรรลุเป้าหมาย จะส่งผลให้การดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนบรรลุเป้าหมาย

ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จึงควรดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและนักเรียน ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดีอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน และสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและให้ข้อมูล
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. ขั้นตอนดำเนินงานการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลเป็นคณะครูและผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและช่วยเหลือนักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด มอบหมาย และเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการวิจัย มีความต้องการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงมีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย	จำนวน	1 คน
1.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	2 คน
1.2 ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	20 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 คน

3. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนาที่มีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวความคิดของ Kemmis and McTaggart ซึ่งมีวงจรการวิจัย 4 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

- การวางแผน (Planning)

ระยะที่ 2 ระยะเสริมสร้างวินัยนักเรียน

- การปฏิบัติ (Action)

- การสังเกต(Observation)

ระยะที่ 3 ระยะศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

- การสะท้อนผล (Reflection)

ดังนั้นจึงใช้วิธีการดำเนินงานในลักษณะ “วงรอบ” (Spiral) P-A-O-R ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

1. การวางแผน (Planning)

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันของโรงเรียนร่วมกับบุคลากรและผู้ปกครอง โดยการสนทนากลุ่ม และประชุมระดมความคิด พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีปัญหาเกี่ยวกับวินัย 4 ประเด็น คือ

1.1.1 การแต่งกายของนักเรียนในการมาเรียน

1.1.2 การแสดงความเคารพ

1.1.3 การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

1.1.4 ความรับผิดชอบต่อบริเวณโรงเรียนของนักเรียน

โดย คัดเลือกนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลอจจรา มีจำนวน 20 คน โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

1.2 กำหนดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ผู้วิจัยได้ปรึกษาหารือ และประชุมระดมความคิดร่วมคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาจำนวน 3 กลยุทธ์ 7 กิจกรรม ที่เหมาะสมในเพื่อพัฒนาการขาดวินัยนักเรียนในด้านความรับผิดชอบ ในด้านต่างๆ โดย กำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมในการพัฒนา ดังนี้

1. กิจกรรมระดมสมอง 1 กิจกรรม

2. กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน จำแนกเป็น 5 กิจกรรม ได้แก่

2.1 กิจกรรมการอบรมวินัยหน้าเสาธงในตอนเช้า

2.2 กิจกรรมสัญญาใจ

2.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู

2.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา

2.5 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน

3. กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรง 1 กิจกรรม

ระยะที่ 2 ระยะเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2. การปฏิบัติ (Action) ดำเนินการ ดังนี้

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ภูมิศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมาได้ดำเนินกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดไว้เป็นขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

2.1 กิจกรรมระดมสมอง เป็นการจัดการประชุม วางแผนร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้วิจัย และผู้ปกครอง เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหา โดยกำหนด วันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

2.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน

2.1.2 ออกหนังสือแจ้งผู้ปกครองร่วมประชุม

2.1.3 ดำเนินการประชุมตามวาระ

2.1.4 ทำแบบสอบถามก่อนดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2.1.5 ประเมินผลการประชุมและรายงานผลการดำเนินงาน

2.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม นั้นมีกิจกรรม 5 กิจกรรมดังนี้

2.2.1 กิจกรรมการอบรมวินัยหน้าเสาธงในตอนเช้า ทุกวันจันทร์ วันพุธ และ วันศุกร์ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินกิจกรรมโดยมีขั้นตอนดังนี้

ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม

ข. แบ่งตารางรับผิดชอบการอบรมหน้าเสาธงในตอนเช้า

ค. ดำเนินการตามตารางกิจกรรมที่กำหนด

ง. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2.2.2 กิจกรรมสัญญาใจ คือกิจกรรมที่ผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความจำนงที่กระทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียนโดยการสัญญาต่อหน้าพระพุทธรูปในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการพัฒนาวินัยนักเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดจัดในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2559 และมีขั้นตอนดำเนินกิจกรรมดังนี้

ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม

ข. กำหนดตารางกำหนดการ

ค. กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน

ง. ดำเนินการตามตารางกิจกรรมที่กำหนด

จ. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2.2.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู กิจกรรมที่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ทำความเคารพกันระหว่างน้อง พี่ และครู หลังทำกิจกรรมเคารพธงชาติ โดยให้นักเรียนชั้นเล็กกว่า

เคารพนักเรียนรุ่นพี่ พี่ทำความเคารพครุ ดำเนินการระหว่างวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 – 20 มกราคม 2560 โดยมีขั้นตอนดำเนินกิจกรรมดังนี้

- ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม
- ข. กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน
- ค. ดำเนินการตามตารางกิจกรรมที่กำหนด
- ง. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2.2.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดย การทำความสะอาดบริเวณบ้านของนักเรียนและการทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียน เช่น ถนนหน้าอาคารเรียน เสาธง ห้องน้ำ ห้องเรียน ก่อนทำกิจกรรมหน้าเสาธง 10 นาที และก่อนจะเลิกเรียน 10 นาที ดำเนินการระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม 2559 – 29 มกราคม 2560 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินกิจกรรมดังนี้

- ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม
- ข. กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน
- ค. กำหนดตารางกิจกรรม กำหนดสถานที่ในโรงเรียน
- ง. ดำเนินการตามตารางกิจกรรมที่กำหนด
- จ. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2.2.5 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน กิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเข้าไปพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจ และรับทราบข้อคิดเห็น ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม เช่น การดูแลทำความสะอาดบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้นดำเนินการระหว่างวันที่ 26 มกราคม 2560 – 29 มกราคม 2560 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมดังนี้

- ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม
- ข. กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน
- ค. กำหนดตารางการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
- ง. ดำเนินการตามตารางกิจกรรมที่กำหนด
- จ. ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

2.3 กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรง กิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยต้องกำกับ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ว่ามีพัฒนาการเป็นเช่นไร และเสริมแรงโดยการให้กำลังใจ กล่าวชมเชยเมื่อกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม 2559 – 18 มีนาคม 2560 โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และแบ่งกิจกรรมดังนี้

- 2.3.1 กิจกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม
 - ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
 - ข. ดำเนินการนิเทศ ติดตามผล
 - ค. ทำแบบสอบถามหลัง ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน
 - ง. ประเมินผลการประชุมและรายงานผลการดำเนินงาน

2.3.2 กิจกรรมการเสริมแรง

- ก. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
- ข. ดำเนินการนิเทศ ติดตามผล
- ค. ประเมินผลการดำเนินงาน
- ง. กิจกรรมเสริมแรง มอบรางวัล

3. การสังเกต (Observation) ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้ใช้เครื่องมือต่างๆ ในการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ทั้งขณะปฏิบัติกิจกรรมและภายหลังการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ โดยแต่ละกิจกรรมได้ทำการสังเกต ดังนี้

3.1 กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง.ในตอนเช้า ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงทั้งก่อนทำกิจกรรมขณะทำกิจกรรม และหลังจากทำกิจกรรมและสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์

3.2 กิจกรรมสัญญาใจ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและสอบถามความพึงพอใจโดยใช้แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

3.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงทั้งก่อนทำกิจกรรมขณะทำกิจกรรม และหลังจากทำกิจกรรมและสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์

3.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงทั้งก่อนทำกิจกรรมขณะทำกิจกรรม และหลังจากทำกิจกรรมและสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์

3.5 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม หลังจากทำกิจกรรมและสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์

สรุปคือ การสังเกต ผู้วิจัย ได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยสังเกตพฤติกรรมก่อนดำเนินกิจกรรม สังเกตการเปลี่ยนแปลงขณะดำเนินกิจกรรม และหลังจากทำกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยใช้เครื่องมือแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 3 ระยะศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

4. การสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สะท้อนผลการดำเนินงาน โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนถึงผลที่ได้จากการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ตามกลยุทธ์และกิจกรรมที่นำมาพัฒนา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และเพื่อการพัฒนาปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษา โรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเครื่องมือ และประเภทของ เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ประเภทเครื่องมือ

4.1.1 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ

4.1.2 แบบสังเกต จำนวน 1 ฉบับ

4.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือแต่ละประเภท แต่ละฉบับนั้นใช้เก็บข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

4.2.1 แบบสัมภาษณ์

ก. แบบสัมภาษณ์ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บ ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ข. แบบสัมภาษณ์ระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บ ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ค. แบบสัมภาษณ์หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บ ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลังการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลอจจระ

4.2.2 แบบสังเกต

ก. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนการพัฒนา เป็นการ เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บ ข้อมูลบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยผู้ร่วมวิจัยก่อนการพัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอน ของกิจกรรม

ข. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เป็นการเก็บข้อมูลจาก กลุ่มผู้ร่วมศึกษาระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บข้อมูล บันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ร่วมวิจัยระหว่างการดำเนินงานการ พัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรม

ค. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการดำเนินงานพัฒนา เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาหลัง การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็น

การเก็บข้อมูลบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยผู้ร่วมวิจัยหลังการดำเนินงาน การพัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรม

4.3 วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.3.1 การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ฉบับ

- ก. ศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน
- ข. ศึกษากรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน
- ค. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตามแบบการวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2556, น. 59-61)

ง. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง

จ. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ฉ. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ ให้สมบูรณ์ถูกต้องตามที่เสนอแนะไว้และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งและจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3.2 การสร้างเครื่องมือแบบสังเกตจำนวน 3 ฉบับ

- ก. ศึกษาเอกสารตำราเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน
- ข. ศึกษากรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยานิพนธ์นักเรียน
- ค. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการในการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
- ง. นำแบบสังเกตฉบับที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและ

แก้ไข ข้อบกพร่อง

จ. นำแบบสังเกต มาปรับปรุงแก้ไข ถูกต้องตามที่เสนอแนะไว้และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งและจัดพิมพ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 แบบสังเกตก่อนการพัฒนามีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันประชุมระดมสมองก่อนดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนอนุบาลอจจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบของนักเรียน

5.2 การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบสังเกตระหว่างการเสริมสร้างมีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอจจรา อำเภอสูงเนิน

จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกายการแสดงความเคารพและการทำความสะอาดบริเวณ
 รับผิดชอบของนักเรียน เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมของนักเรียน และใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนในครั้งต่อไป

**5.3 การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
 ด้านความรับผิดชอบ** โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน
 จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณ
 รับผิดชอบ ของนักเรียน เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความรู้ ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัย
 นักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครา
 อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพและการทำความ
 สะอาดบริเวณรับผิดชอบ และใช้เป็นข้อมูลเพื่อการสรุปผลการดำเนินการเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไป
 อย่างเรียบร้อยผู้วิจัยได้จัดทำตารางการเก็บข้อมูล

6. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้
 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์จากกลยุทธ์ทั้ง 3 กลยุทธ์ผู้วิจัย
 และผู้ร่วมวิจัยได้ยึดหลักสามเส้า (Triangulation Technique) ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการทั้ง
 หลักสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักสามเส้าด้านวิธีการ
 (Methodological Triangulation) คือการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ จากการสังเกต
 และจากการสัมภาษณ์ จากเหตุผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำมา
 ศึกษาทำความเข้าใจและพรรณนาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์จนสร้างข้อสรุปได้นั้นเชื่อถือได้ในเชิง
 วิชาการ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของ
 ผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้แยกการ
 วิเคราะห์ดังนี้

7.1 การวิเคราะห์แบบบันทึกพฤติกรรม เป็นการวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ โดยใช้
 ในการสังเกตด้านการแต่งกาย

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
 ใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์พฤติกรรม ในกิจกรรมพัฒนาการแสดงความเคารพ การมีความรับผิดชอบ
 ต่อครอบครัวและสังคม จากการดำเนินกิจกรรม อบรมวินัยหน้าเสาธง กิจกรรมสัปดาห์
 น้อมเคารพพี่ พี่เคารพครู กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และนำเสนอโดยการ
 พรรณนาตามประเด็นเนื้อหาดังกล่าว

จากรายละเอียดการดำเนินงานวิจัยดังกล่าว สรุปเป็นกรอบแนวทางการเสริมสร้างวินัย
นักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครา
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 กรอบแนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอัครรา

วัตถุประสงค์งานวิจัย	ประเด็นของการศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/กลยุทธ์การเก็บข้อมูล	เครื่องมือการเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียนอนุบาลอัครราอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา	1. สภาพความมีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ	1. ครูประจำชั้น 2. นักเรียน 3. ผู้ปกครอง	กิจกรรม 1. ประชุมระดมสมอง 2. การสัมภาษณ์ 3. การสังเกต 4. สทนากลุ่ม	1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 2. แบบบันทึกการสังเกต	- วิเคราะห์เนื้อหา
2. เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อผู้ปกครอง	1. การแต่งกาย	1. นักเรียน 2. ครูประจำชั้น 3. ผู้ปกครอง	กิจกรรม 1. อบรมวินัยหน้าเสาธง 2. กิจกรรมสัญญาใจ 3. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 4. การนิเทศ กำกับติดตาม เสริมแรง	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน	- การหาค่าความถี่และร้อยละ - วิเคราะห์เนื้อหา
	2. การแสดงความเคารพ	1. นักเรียน 2. ครูประจำชั้น 3. ผู้ปกครอง	กิจกรรม 1. อบรมวินัยหน้าเสาธง 2. กิจกรรมสัญญาใจ 3. กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู 4. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 5. การนิเทศ กำกับติดตาม เสริมแรง	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน	- วิเคราะห์เนื้อหา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์งานวิจัย	ประเด็นของการศึกษา	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/กลยุทธ์การเก็บข้อมูล	เครื่องมือการเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
2. เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ต่อ)	3. การทำความเข้าใจความสะอาดบริเวณบ้าน	1. นักเรียน 2. ผู้ปกครอง	กิจกรรม 1. อบรมวินัยหน้าเสาธง 2. กิจกรรมสัญญาใจ 3. กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา 4. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน 5. การนิเทศ กำกับติดตาม เสริมแรง	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน	- วิเคราะห์เนื้อหา
	4. การทำความเข้าใจความสะอาดบริเวณโรงเรียน	1. นักเรียน 2. ครูประจำชั้น	กิจกรรม 1. อบรมวินัยหน้าเสาธง 2. กิจกรรมสัญญาใจ 3. กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา 5. การนิเทศ กำกับติดตาม เสริมแรง	1. แบบบันทึกการสังเกต 2. แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน	- วิเคราะห์เนื้อหา
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	1. ผลการดำเนินเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	1. นักเรียน 2. ครูประจำชั้น 3. ผู้ปกครอง	กิจกรรม 1. การสัมภาษณ์ 2. การสังเกต 3. สทนากลุ่ม	1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ 2. แบบบันทึกการสังเกต	- วิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินวิจัย การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบนักเรียน จำนวน 1 วงรอบ โดยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นระยะ 3 ระยะ คือ

- ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
- ระยะที่ 2 ระยะเสริมสร้างวินัยนักเรียน
- ระยะที่ 3 ระยะศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

ในการดำเนินงานวิจัยการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา โดยการทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 การประชุมระดมสมอง

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการประชุมระดมสมองในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 เวลา 09.00 - 11.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลอจจระ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 2 คน
1) ผู้อำนวยการโรงเรียน	
2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน	
1.1.2 หัวหน้าฝ่ายปกครองนักเรียน	จำนวน 1 คน
1.1.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 2 คน
1.1.4 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 20 คน
1.1.5 ผู้วิจัย	จำนวน 1 คน

ผู้วิจัยได้สอบถามถึงสภาพปัญหาที่พบในนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในด้านวินัย โดยให้ตัวแทนผู้ปกครอง ทำแบบสอบถามก่อนการทำวิจัย และประชุมกิจกรรมกลุ่ม โดยที่ประชุม ได้เห็นว่าสภาพปัญหาที่พบในโรงเรียน คือ

1. การที่นักเรียนแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย ตามกฎของโรงเรียน จากการประชุมสอบถามจากครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กล่าวว่า “นักเรียนชอบสวมใส่โบว์ที่คอเสื้อและสวมเน็คไทค์ ผู้หญิงก็ไม่ชอบมัดผม เวลามัดผมก็ชอบติดโบว์หลากสีไม่ถูกกฎระเบียบของโรงเรียน ถูงตำหนกตำทัก สกปรก แถมใส่เหยียบส้นอีกตั้งหาก”

2. นักเรียนไม่แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า หรือไม่แสดงท่าทีใดใดต่อการที่ผู้มีอาวุโสน้อยกว่าทำการไหว้ ในการประชุมเพื่อระดมสมอง สอบถามสภาพปัญหานั้น ผู้ปกครองท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “เวลาไปโรงเรียนเวลากลับบ้าน ไม่สวัสดีไม่พนมมือไหว้ฉันหรือ เวลาค้นหนังสือ มั่นก็สวัสดีแบบตะคอกใส่” จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการทำความเคารพ ครูประจำชั้นได้กล่าวแสดงความเห็นว่า “ยืนเวรหน้าประตู เด็กๆ ก็เดินสวัสดี ไม่ยอมหยุดยืนตรงเท้าชิด แล้วค่อยพนมมือสวัสดี” จึงทำให้เห็นว่า นักเรียนแสดงท่าทางการเคารพต่อผู้ใหญ่อย่างผิดวิธี

3. นักเรียนไม่เอาใจใส่หน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบในการดูแลความสะอาดทั้งบริเวณโรงเรียน และบริเวณบ้าน จากการประชุมระดมสมอง สอบถามสภาพปัญหานั้น ผู้ปกครองท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า “อยู่บ้าน มั่นก็เอาแต่เล่นเกมส์ งานบ้านไม่รู้จักช่วยแม่ฉันหรือ” จึงทำให้ผู้ปกครองท่านอื่นๆ แสดงความเห็นต่ออีกว่า “เราบอกให้กวาดบ้านถูบ้าน ก็จะบอกแต่ว่าเดี่ยวๆ ฉันเหนื่อยจะเรียก” จึงทำให้เห็นว่า นักเรียนไม่ใส่ใจดูแลและรับผิดชอบต่อบริเวณพื้นที่ที่ตนเองต้องทำความสะอาดที่บ้าน ในขณะที่บริเวณรับผิดชอบที่โรงเรียน คุณครูประจำชั้นก็กล่าวแสดงว่า “ที่โรงเรียน ดิฉันก็คุมทุกวันคะ ถึงจะมาทำ ยิ่งเวรประจำวัน ยิ่งต้องเรียกให้มากทำความสะอาดทุกวัน” จึงเห็นได้ว่า ความรับผิดชอบต่อบริเวณพื้นที่ที่โรงเรียน นักเรียนก็ขาดการเอาใจใส่ต่อหน้าที่ เช่นกัน

จากสภาพปัญหาที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการ ที่ประชุมได้เสนอให้ผู้เข้าร่วมวิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นและปลูกฝังนักเรียนที่โรงเรียนผู้ปกครองท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ให้ครูช่วยสอนเด็กๆ ที่โรงเรียนหน่อยแล้วกัน ฉันบอกอะไรไม่ฟังหรือ เขากลับครุ่นนั้นละ” จากนั้นจึงช่วยกันกำหนดบทบาทผู้ปกครองเพื่อช่วยกระตุ้นนักเรียนที่บ้านอีกทางหนึ่ง โดยครูประจำชั้นได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า “ให้ดิฉันทำคนเดียวคงไม่สำเร็จหรือคะ ผู้ปกครองต้องช่วยดิฉันด้วยนะคะ” โดยกลุ่มผู้วิจัยจึงนำเสนอกลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนานักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอจจระ อำเภอสองแคว จังหวัดนครราชสีมา เป็น 5 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง
2. กิจกรรมสัญญาใจ
3. กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู
4. กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา
5. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

ภาพที่ 4.1 การประชุมผู้ปกครอง ระดมความคิด

ที่ประชุมได้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและมีความเห็นร่วมกันว่าให้ใช้กลยุทธ์ดังกล่าวได้

กลุ่มผู้วิจัย ได้ร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ตามลำดับ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการกระตุ้นนักเรียนร่วมกัน ดังนี้

1. ผู้ปกครองตรวจและตักเตือนนักเรียนในการแต่งกายก่อนออกจากบ้าน
2. ทักทายโดยการสวัสดีกับนักเรียนก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียน
3. ให้ผู้ปกครองกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดูแลรักษาความสะอาดบริเวณบ้าน

ให้นักเรียน

โดยดำเนินการตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559 ถึง วันที่ 30 มีนาคม 2560 และให้ประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงาน โดยมีผู้ร่วมประชุมดังนี้

1. ผู้วิจัย	จำนวน 1 คน
2. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 2 คน
3. ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 20 คน

ระยะที่ 2 ระยะเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ขั้นตอนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 5 กิจกรรม โดยจัดแยกกันตามลำดับ ดังนี้

2.1 กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนการดำเนินกิจกรรมโดยจัดตารางการพูดหน้าเสาธงเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ การทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559 ถึง 28 ธันวาคม 2559 โดยผู้ร่วมวิจัย 2 คน คือ

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ที่ผ่านการคัดกรองพฤติกรรมวินัยมาแล้ว โดยแบ่งตารางการพุดอบรมหน้าเสาธง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางการพุดอบรมวินัยหน้าเสาธง

ตารางการพุดอบรมวินัยหน้าเสาธง		
วัน เดือน ปี	ครูประจำวัน	เรื่องที่อบรม
7 พฤศจิกายน 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การแสดงความเคารพ การไหว้
9 พฤศจิกายน 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การแต่งกาย
11 พฤศจิกายน 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
14 พฤศจิกายน 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การดูแลบ้านของตน
16 พฤศจิกายน 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การแสดงความเคารพ การไหว้
18 พฤศจิกายน 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การแต่งกาย
21 พฤศจิกายน 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
23 พฤศจิกายน 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การดูแลบ้านของตน
25 พฤศจิกายน 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การแสดงความเคารพ การไหว้
28 พฤศจิกายน 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การแต่งกาย
2 ธันวาคม 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
7 ธันวาคม 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การดูแลบ้านของตน
9 ธันวาคม 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การแสดงความเคารพ การไหว้
14 ธันวาคม 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การแต่งกาย
16 ธันวาคม 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
19 ธันวาคม 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การดูแลบ้านของตน
21 ธันวาคม 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การแสดงความเคารพ การไหว้
23 ธันวาคม 2559	นายเกียรติศักดิ์ รัตนชัย	การแต่งกาย
26 ธันวาคม 2559	นายอัครเดช อินทรสถาพร	การดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
28 ธันวาคม 2559	นางสาวเฟื่องฟ้า ลาน้ำเที่ยง	การดูแลบ้านของตน

ภาพที่ 4.2 การอบรมนักเรียนหน้าเสาธงทุกวัน จันทร์ พุธ ศุกร์

จากการทำกิจกรรมอบรมหน้าเสาธงนั้น ครูเวรประจำวันได้ให้ความเห็นว่า “อบรมหน้าเสาธงทุกวัน นักเรียนที่ฟังก็ตั้งใจฟัง ตั้งใจปฏิบัติตาม คนที่ไม่ฟังก็ไม่ฟัง ต้องคอยเตือนให้ฟังทุกวัน บางครั้งก็ต้องเรียกร้องความสนใจบ้าง พูดติดตลกบ้าง ประมอประมอ เด็กๆจะได้สนใจ จะได้ไม่เครียดเกินไป อย่างน้อยเขาจะได้ฟังเรา” จึงทำให้เห็นว่า กิจกรรมการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง คุณครูต้องคอยเตือนและกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจฟังและตั้งใจดูความสนใจเสมอ เพราะหากพูดเรื่องเดิมๆทุกวันด้วยน้ำเสียงที่ตึงเครียดจนเกินไป อาจส่งผลให้นักเรียนไม่รับฟังเนื้อหาการอบรม

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมหน้าเสาธงคนหนึ่ง ได้ให้ความเห็นว่า “ครูพูดก็สนุกดี มีเกมส์มาให้ประมอก่อนจะพูดตลอดเลย หนูก็ฟังครูพูดทุกวันเลยคะ ก็จะทำตามนั้นแหละคะ” ทำให้เห็นว่า การที่ครูพูดหน้าเสาธงแบบไม่ตึงเครียด ทำให้นักเรียนตั้งใจฟังมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน มีนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมบางคนได้กล่าวว่า “ครูพูดเรื่องเดิมๆทุกวัน พูดหน้าเสาธงทุกวันก็นานเชียวะ” จึงทำให้เห็นว่า ครูต้องควบคุมเวลาทำกิจกรรมให้ดีในการพูดหน้าเสาธง

สรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง ตามกรอบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอัครราช อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา สามารถใช้กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง โดยครูเวรได้ยกตัวอย่างของนักเรียนที่กระทำถูกต้องตามกฎระเบียบเพื่อยกย่องชมเชยเป็นแบบอย่าง เช่น แต่งกายถูกระเบียบ ดูแลรักษาความสะอาดเขตรับผิดชอบสม่ำเสมอ นักเรียนไหว้สวย เป็นต้น

การบันทึกการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง	
วันที่อบรม	7 พฤศจิกายน 2559
เรื่องที่อบรม	เรื่อง การแสดงความเคารพ ผู้เฒ่า ผู้แก่ ครูใหม่ โดยทูลเกล้าฯ ถวาย ให้นักเรียน อันควรทำเช่นนี้แล้ว กลับยังมองอย่าง ล้มเหลว-หน้า กับผู้ปกครองที่ไปสอนน้องด้วย เขยหน้าใหม่-คน-คน อย่งนี้ แล้วให้นักเรียนทำเช่นนี้ ด้วย สวดมนต์ทำวัตรเช้าในโรงเรียน และวางใจดีของนักเรียนไทย
ลงชื่อครูเวร	
ครูเวร	คุณครูเวร
ลงชื่อผู้อำนวยการ	

ภาพที่ 4.3 การบันทึกการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง

จากการสังเกตของผู้วิจัย และครูผู้ร่วมวิจัย พบว่า นักเรียนให้ความสนใจในการรับฟังกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง และตื่นตัวมากขึ้น ในการที่จะปฏิบัติตามตามคำแนะนำของครูเวรหน้าเสาธง นักเรียนบางคนหวังว่าจะได้ขึ้นเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนถูกระเบียบวินัยหน้าเสาธง จากการสัมภาษณ์นักเรียนคนหนึ่งกล่าวว่า “เห็นครูชมพี่เขาหน้าเสาธง ได้ของขวัญด้วย หนูก็อยากได้บ้าง” จึงตั้งใจและพยายามในการปฏิบัติตน

2.2 กิจกรรมสัญญาใจ กิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและวางแผนการดำเนินงาน กำหนดการจัดกิจกรรม ครั้งนี้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความจำนงที่กระทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียนโดยการสัญญาต่อหน้าพระพุทธรูปในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการพัฒนาวินัยนักเรียนเปรียบเสมือนคำปฏิญาณต่อหน้าองค์พระพุทธรูปประจำโรงเรียน

ภาพที่ 4.4 การดำเนินกิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมนี้ อาจเป็นเพียงกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักเรียนแต่สามารถทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการรักษาวินัยของตนเอง กิจกรรมจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 โดยครูได้นำกล่าวคำปฏิญาณว่า... “ข้าพเจ้า(เด็กหญิง/เด็กชาย.....) ขอปฏิญาณตนว่า ข้อ 1 ข้าพเจ้าจะแต่งกายให้ถูกระเบียบของโรงเรียน ข้อ2 ข้าพเจ้าจะแสดงความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า และจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับรุ่นน้อง ข้อ 3 ข้าพเจ้าจะตั้งใจปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดีมีวินัยและความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย” หลังจากกล่าวคำปฏิญาณแล้ว นักเรียนได้เขียนคำมั่นสัญญาจากใจ ในการจะรักษาวินัยของตนเองใส่กระดาษ แล้ววางบนพานหน้าองค์พระพุทธรูปประจำโรงเรียน

ภาพที่ 4.5 คำปฏิญาณของนักเรียนในกิจกรรมสัญญาใจ

หลังจากนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมสัญญาใจแล้ว เด็กหญิงกุลิสรา สมพงษ์ ได้กล่าวความรู้สึกว่า “กิจกรรมสัญญาใจ ทำให้เรามีสติมากขึ้นในการทำกิจกรรม และได้ปฏิญาณตนว่าจะเป็นคนที่ดี มีวินัยและมีความรับผิดชอบมากขึ้น”

2.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังการแสดงความเคารพระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง รวมถึงคุณครู ผู้อาวุโสมากกว่า ผู้วิจัย ได้ประชุมวางแผนการจัดดำเนินงานโดยจัดลำดับขั้นเพื่อให้คณะครูทั้งโรงเรียนเข้าใจ ดังนี้

2.3.1 ประชุมวางแผนทีมงานผู้ร่วมวิจัย เพื่อกำหนดกิจกรรม

2.3.2 ประชุมคณะครูทั้งโรงเรียน เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจและฝึกปฏิบัติในกลุ่มครู เพื่อที่ครูจะได้นำนักเรียนในการปฏิบัติในช่วงแรก

2.3.3 ดำเนินกิจกรรมทำเช้าหลังเคารพธงชาติ ทุกวัน โดยช่วงแรก ครูแนะนำ สอนการพนมมือไหว้ การแสดงความเคารพที่ถูกต้อง ให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และปฏิบัติตาม

2.3.4 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรม

เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทั้งโรงเรียนดำเนินกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน โดย น้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะหันหน้าไหว้ที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยพี่จะพนมมือรับไหว้ แล้วหันมาไหว้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทำต่อๆ กันไปเรื่อยๆ จนครบถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกชั้นเรียนก็จะพนมมือไหว้คุณครูและกล่าวคำสวัสดิ์พร้อมกัน ผู้วิจัยได้สอดแทรกบทเรียนให้นักเรียนหน้าเสาธงว่า เราเป็น

คนไทย ต้องรู้จักการไหว้ เคารพผู้อาวุโส และให้เกียรติผู้ที่อายุน้อยกว่า กิจกรรมนี้จึงสามารถ สอดแทรกทั้งหน้าเสาธงและในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี โดยครูประจำชั้นท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “กิจกรรม นี้ดีนะ ทำให้นักเรียนได้พนมมือไหว้ สวัสดีกัน ครูก็ได้สวัสดีกันด้วย จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน”

กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู สามารถช่วยให้นักเรียนกล้าที่จะไหว้มากขึ้น จาก การสังเกตนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในช่วงแรกนักเรียนจะไม่กล้ารับไหว้น้องชั้นเล็กกว่า เพราะ รู้สึกเขินอายที่จะต้องรับไหว้ แต่เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ ทุกวัน จึงทำให้ไม่รู้สึกเขินอายและเมื่อบพบ น้องๆ หรือพี่ที่อยู่ชั้นโตกว่า จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมคนหนึ่งกล่าวว่า “ผมรู้สึก ตื่นเต้นมากเลยครับ เวลาน้องเดินผ่านแล้วสวัสดีผม ผมรีบไหว้ไม่ทันเลย แต่ก่อนหน้านี้ แทบจะวิ่งชนกัน” แม้แต่ผู้ใหญ่ นักเรียนก็กล้าที่จะไหว้และกล้าที่จะรับไหว้มากขึ้น ครูประจำชั้นเล่าว่า “แต่ก่อนนะแทบ จะชนกัน ขนาดชนแล้วก็ยังไม่ขอโทษเลย เดียวนี้เจอเรา ก็หยุดยืนพนมมือไหว้ เดินผ่านก็ก้มก็ไหว้ แปลกดี แต่ก่อนไม่เห็นทำ พอทำกิจกรรมนี้แหละ ถือว่าดี”

จากการสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมกิจกรรม คนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “ตอนทำกิจกรรม แรกๆ ผมก็เขินนะ น้องป.4 ต้องหันหน้ามาสวัสดีเรา แล้วเราก็ ต้องหันหน้าไปสวัสดีพี่ป.6 อีก แต่พอทำไปเรื่อยๆ ทุกวันๆ ก็ชิน เหมือนเป็นสิ่งที่ต้องทำทุกวัน เดียวนี้ เวลาผมเดินไปไหน น้องก็สวัสดีผมด้วย เจอครูผมก็สวัสดีนะ แต่เจอพี่ป.6 ผมก็จะเขินๆ ก็แค่ทักทาย สวัสดี ยังไม่กล้าไหว้หรอก อายเขา”

กิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้สังเกตกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ทำความเคารพกันระหว่างน้อง พี่ และครู หลังทำกิจกรรมเคารพธงชาติ โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 ถึง 20 มกราคม 2560 โดยผู้ร่วมวิจัย 2 คน คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย 20 คน ที่ผ่านการคัดกรองพฤติกรรมวินัยมาแล้ว

ภาพที่ 4.6 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู

ผลการดำเนินงานกิจกรรมน้องเคาฟฟี่ พี่เคาฟฟี่ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2558 ถึง 20 มกราคม 2560 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ตลอดจนมีการพัฒนาวินัยของตนเองในทิศทางที่ดีขึ้น สามารถทำความเคารพกันระหว่างน้อง พี่ และครู หลังทำกิจกรรมเคาฟฟี่ และในช่วงเวลาอื่นๆ ทั้งหมด 20 คน จากนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองโดยใช้กิจกรรมน้องเคาฟฟี่ พี่เคาฟฟี่ ก็ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความพอใจสำหรับพฤติกรรมการพัฒนาด้านวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนในระดับที่น่าพอใจ

2.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังนักเรียนในการมีวินัยในด้านความรับผิดชอบต่อบริเวณที่ตนเองต้องดูแลความสะอาด ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมวางแผนดำเนินการและจัดลำดับดังนี้

2.4.1 ประชุมวางแผนงานกับผู้ร่วมวิจัยและคณะครูทั้งโรงเรียน

2.4.2 แบ่งเขตรับผิดชอบเพื่อดูแลความสะอาดทั้งโรงเรียน โดยให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รับผิดชอบบริเวณหน้าโรงอาหารและหลังโรงเรียนทางทิศตะวันออก แบ่งเวรนักเรียน ในการทำกิจกรรมกิจกรรม

2.4.3 กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน ในการดูแลความสะอาดบริเวณโรงเรียนที่ตนเองรับผิดชอบ และบริเวณบ้านของตนเองโดยครูเน้นย้ำ

2.4.4 กำหนดเวลาโดยแบ่งเวลาทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนก่อนกิจกรรมหน้าเสาธง 10 นาที และก่อนเลิกเรียน 10 นาที

2.4.5 ผู้วิจัย สังเกตและประเมินผล

ภาพที่ 4.7 เขตพื้นที่รับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ภาพที่ 4.8 การลงจุดพื้นที่พัฒนา บริเวณเขตรับผิดชอบในโรงเรียน

ผลการดำเนินงานกิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม 2559 ถึง 29 มกราคม 2560 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายในช่วงแรก ผู้วิจัย ต้องออกคำสั่งในการให้ลงจุดพื้นที่พัฒนา จากการสอบถามครูประจำชั้น ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย ได้กล่าวว่า “ต้องคอยบอกทุกวันนั้นแหละจริงๆ เรามีเวลาที่กำหนดให้ไปทำความสะอาด ทั้งตอนเช้า ตอนเที่ยง ตอนเย็น แต่ครูก็ต้องบอกต้องบังคับให้ไปทำความสะอาดกัน” ผู้วิจัยคอยกระตุ้นทุกคนจนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม สามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการทำทำความสะอาดในเขตพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบโดยมีต้องมีการติดตามหรือออกคำสั่งทุกครั้ง มีการพัฒนาวินัยของตนเองในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นจำนวน 18 คน จากนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

จากการลงจุดพื้นที่พัฒนาบริเวณเขตรับผิดชอบในโรงเรียนแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนเมื่อกลับบ้านในช่วงหลังเลิกเรียน ต้องทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบของตนเองที่บ้านของตนด้วย เพื่อให้ฝึกเป็นนิสัยมีความรับผิดชอบต่อที่ดี โดยผู้ปกครองจะบันทึกแบบสอบถามการปฏิบัติงานระหว่างการดำเนินกิจกรรมด้วย

จากการที่นักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบที่บ้านของตนนั้น ทำให้ผู้ปกครองมีความเห็นว่า นักเรียนช่วยแบ่งเบางานบ้านของผู้ปกครองได้ดี รู้จักการเล่นเป็นเวลา และรู้จักหน้าที่มากขึ้น

ภาพที่ 4.9 นักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ ในบ้านของตนเอง

2.5 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้วิจัย และผู้ปกครองได้พูดคุยกัน สอบถามถึงสภาพความเป็นอยู่ การมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนที่มีต่อพื้นที่บริเวณบ้านของตน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน โดยได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- 2.5.1 ประชุมวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน
- 2.5.2 กำหนดตารางการเยี่ยมบ้านนักเรียน
- 2.5.3 กิจกรรมสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน
- 2.5.4 ดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามตารางกิจกรรมที่กำหนด
- 2.5.5 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและรายงานผลการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 4.2 การกำหนดการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

ตารางการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน		
วัน เดือน ปี	หมู่บ้าน	ผู้ออกเยี่ยม
26 มกราคม 2560	บ้านสูงเนิน	คณะผู้วิจัย
27 มกราคม 2560	บ้านมะเกลือ	คณะผู้วิจัย
28 มกราคม 2560	โรงงานซีเกท	คณะผู้วิจัย
29 มกราคม 2560	บ้านหินตั้ง-บ้านทะเล	คณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในวันที่ 26 – 29 มกราคม 2560 โดยออกเยี่ยมบ้านตามตาราง ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองโดยได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นคือ สภาพครอบครัว ปัญหาทางครอบครัวของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและสรุปเป็นข้อมูล

สารสนเทศของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยสรุปผลสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ ข้อมูลว่า เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่กับญาติเนื่องจากผู้ปกครองไปทำงานต่างจังหวัดคิดเป็นร้อยละ 45 อาศัยอยู่กับญาติเนื่องจากผู้ปกครองหย่าร้างหรือเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 3 อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 40 อาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 15 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 40 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 45 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด รายได้ของผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น รายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 25 รายได้ 10,000 - 20,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35 และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ภาพที่ 4.10 การเยี่ยมบ้านนักเรียน

ประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน นอกจากเป็นการ สัมภาษณ์ผู้ปกครองแล้ว ยังเป็นการติดตามการดำเนินการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านความรับผิดชอบที่ ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมอีกด้วย คณะผู้วิจัยได้แบ่งการสัมภาษณ์เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านการแต่งกาย ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับการพึงพอใจเกี่ยวกับการแต่งกาย ของนักเรียน โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการแต่งกายของนักเรียน เห็นถึงความ เปลี่ยนแปลงของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนคนหนึ่งกล่าวว่า “ก็พอใจนั่นแหละ เขาก็สนใจที่จะแต่งตัว ให้ดี ให้ดูกระเปียบมากขึ้นนะ แต่ก่อนนี้ เสื้อยับก็ใส่ แต่เดี๋ยวนี้ต้องรีดก่อนนะถึงจะใส่ได้” ผู้ปกครอง บางท่านมีความคิดเห็นว่า “ลูกผมก็แต่งตัวดีดูกระเปียบอยู่แล้ว ไม่ได้มีปัญหาอะไร” ผู้ปกครองได้บอก ถึงการดูแลเรื่องการแต่งกายเด็กๆ ว่า “ดูทุกเช้าก่อนออกจากบ้าน ถ้าเห็นว่าไม่เรียบร้อย ก็จะบอก จะกล่าวตักเตือน”

ภาพที่ 4.11 การแต่งชุดลูกเสือ เนตรนารี ของนักเรียน โดยนักเรียนบางคนลืมนำหมวกมา

คณะผู้วิจัยได้กระตุ้นให้ผู้ปกครองกำชับเรื่อง เรื่องการแต่งกายของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ชุดที่นักเรียนแต่งไม่เรียบร้อยที่สุด คือ ชุดลูกเสือ ในวันพฤหัสบดี ผู้วิจัยได้ชี้แจงการ แต่งการที่ถูกระเบียบให้แก่ผู้ปกครองได้รับทราบ ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า “วันพฤหัสบดีที่เขาริบบัเวลารถตู้มารอรับหน้าโรงเรียน พอเขาริบบั ก็ลืม เครื่องหมาย ลืมนั่นลืมนี่ ไม่ค่อยเรียบร้อย” ผู้วิจัย จึงแนะนำว่า ให้ผู้ปกครองเตือนนักเรียนให้เตรียมเครื่องแต่งกายและเครื่องหมายต่างๆ ตั้งแต่กลางคืน ไม่ต้องเตรียมตอนเช้า เพราะอาจจะเตรียมไม่ทัน

ภาพที่ 4.12 การแต่งกายชุดลูกเสือ เนตรนารี ของนักเรียน

2. ด้านการแสดงความเคารพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่พึงพอใจกับการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน บางท่านกล่าวว่า “เดี๋ยวนี้ก็สวัสดีเราก่อนไปโรงเรียนด้วย ตอนกลับมาเจอเราก็สวัสดี” จึงจะเห็นว่า ผู้ปกครองเห็นความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน และพึงพอใจในระดับหนึ่ง บางท่านกล่าวว่า “ต่อให้วิ่งรอบบ้าน แต่ถ้าผ่านพ่อกับแม่ ก็ ก้ม เขาก็มีมารยาทมากขึ้น” เห็นได้ว่า นอกจากการแสดงความเคารพแล้ว นักเรียนยังพัฒนามารยาทอีกด้วย

ผู้ปกครองบางท่าน ให้คำแนะนำและสิ่งที่ยากให้ช่วยปรับปรุง คือเรื่องการเข้าหาผู้ใหญ่ “อยากให้รู้จักการนั่ง การเดิน ในวงผู้ใหญ่มากกว่านี้ค่ะ” “ยังต้องบอกทุกครั้งที่พบปะผู้ใหญ่ ให้ยกมือไหว้ เสมอค่ะ” “เวลาคุยกับผู้ใหญ่ อยากให้มีครบทุกคำ” จากบทสัมภาษณ์จะเห็นว่า ผู้ปกครองบางท่านอยากให้นักเรียนพูดกับผู้ใหญ่ให้ไพเราะมากขึ้น และอยากให้นักเรียนแสดงความเคารพด้วยตนเองโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคอยบอก

3. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว การทำความสะอาดบริเวณบ้านและเขตรับผิดชอบ คณะผู้วิจัย ได้สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ว่านักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง ผู้ปกครองส่วนใหญ่พึงพอใจกับความรับผิดชอบของนักเรียน บางท่านกล่าวว่า “เขาก็ต้องกวาดบ้านถูบ้านทุกวัน พอกลับมาจากโรงเรียน ก็ต้องทำการบ้าน ทำงานที่ตัวเองต้องทำก่อน จึงจะออกไปเล่น ไปเตะบอลกับเพื่อนได้” นอกจากการรับผิดชอบบริเวณบ้านของตนเองแล้ว นักเรียนยังต้องรับผิดชอบงานบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองอีกด้วย จึงเป็นการแบ่งเบาภาระผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

๓. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

๓.๑ เมื่ออยู่ที่บ้าน บุตรหลานของท่านได้รับผิดชอบงานบ้านอะไรบ้าง... ตัดหญ้า ซักของแห้ง-ถุงเท้า
รีดเสื้อผ้าซักเครื่องนอน รดน้ำต้นไม้ กวาดพื้น ถูพื้น
 ทำอย่างไร... กวาดบ้าน ถูพื้น ซักเสื้อผ้า-ถุงเท้า ทำทุกวัน

ภาพที่ 4.13 แบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน

ภาพที่ 4.14 นักเรียนช่วยงานพ่อแม่

2.6 กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรง

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำกับติดตามแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อสังเกตและบันทึกการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน ทั้งก่อนทำ ระหว่างทำและหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมนิเทศ กำกับ ติดตาม และกิจกรรมเสริมแรง โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

2.6.1 กิจกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม

- 1) ผู้วิจัยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม
- 2) กำหนดตารางการออกนิเทศ กำกับ ติดตาม ในแต่ละกิจกรรม
- 3) ผู้วิจัยออกนิเทศกำกับ และติดตาม โดยการสังเกต ทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน
- 4) ให้ผู้ปกครองดำเนินการทำแบบสอบถามก่อนทำกิจกรรมในวันประชุม ระดมสมองและหลังดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนในวันเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อเปรียบเทียบ ผลและความพึงพอใจ
- 5) สรุปผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ทั้งก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และหลังทำกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2.6.2 กิจกรรมการเสริมแรง

ผู้วิจัยได้มีกิจกรรมในการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจ ให้กับนักเรียน โดยนำผลการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาวิเคราะห์และจัดกิจกรรมเสริมแรงโดย กล่าวคำชมเชยนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และการมอบเกียรติบัตร ให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน ในเรื่องการแต่งกาย ที่ถูกระเบียบ การแสดงความเคารพอย่างสม่ำเสมอ จากการสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่ได้รับรางวัลคนหนึ่ง กล่าวว่า “รู้สึกดีใจนะที่ได้รับรางวัลแต่งการถูกระเบียบของเดือนนี้ หนูต้องเป็นแบบอย่างให้เพื่อนๆ ด้วยนะ” และการดูแลความสะอาดบริเวณเขตรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้กระตุ้นโดยการมอบรางวัล ให้กับเขตรับผิดชอบที่มีความสะอาดยอดเยี่ยม โดยกำหนดให้เป็นชั้นเรียน และให้หัวหน้าห้องเป็นตัวแทนรับใบประกาศเกียรติคุณ โดยดำเนินกิจกรรม ในระหว่างวันที่ 25 ธันวาคม 2559 – 18 มีนาคม 2560

ภาพที่ 4.15 ใบประกาศเกียรติคุณยกย่องนักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ

ภาพที่ 4.16 กิจกรรมเสริมแรง มอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียน

ตารางที่ 4.3 ปฏิทินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ	สถานที่ดำเนินงาน
1. การประชุมระดมสมอง	2- 16 พ.ย. 2559	ห้องประชุมโรงเรียน อนุบาลอัจฉรา
2. กิจกรรมเสริมสร้างวินัย	วันจันทร์. วันพุธ. วันศุกร์ เริ่มตั้งแต่ วันที่ 2 พ.ย. 2559	โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา หน้าเสาธง
2.1 กิจกรรมอบรมวินัย หน้าเสาธง	เป็นต้นไป วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์	โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา
2.2 กิจกรรมสัญญาใจ	2 พ.ย. 2559	
2.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู	23 พ.ย. 25589- 20 ม.ค. 2560	
2.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่ พัฒนา	25 ธ.ค. 2559 - 29 ม.ค.25560	บ้านนักเรียนในอำเภอสูงเนิน
2.5 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน	26 - 29 ม.ค. 2560	
3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และเสริมแรง	25 ธ.ค.. 2559 - 18 มี.ค. 2560	โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา

ระยะที่ 3 ระยะศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ในส่วนของการศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบนั้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการดำเนินงาน จำแนกตามเป้าหมายของการพัฒนา 2 ด้าน 4 ประเด็น ดังนี้

3.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

3.1.1 ด้านการแต่งกาย

ในส่วนของด้านการแต่งกายนั้นได้มีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ มีผลของการดำเนินงาน ดังนี้

1) นักเรียนมีการแต่งกายเรียบร้อย ถูกระเบียบมากขึ้น

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการแต่งกายของนักเรียน จากการประชุม ระดมสมอง ที่มีผู้เข้าร่วมประชุมคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และผู้วิจัย ทำให้ได้ทราบสภาพปัญหาด้านการแต่งกายของนักเรียน ผู้ปกครองได้ทำแบบสอบถามก่อนดำเนินกิจกรรม และหลังจากดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น โดยกิจกรรมที่ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาการแต่งกายนั้น ได้สอดแทรก ในการอบรมนักเรียนหน้าเสาธงในเวลาเช้า กิจกรรมสัปดาห์ใจ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการกระตุ้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในการแต่งกายของนักเรียน จากการ สัมภาษณ์ผู้ปกครองคนหนึ่ง กล่าวว่า “ก็พอใจการแต่งกายของลูกมากขึ้น เรากระตุ้นอยู่ทุกวัน คอยดู คอยตรวจ จนเขาทำเป็นประจำแล้ว ครูก็คอยบอกที่โรงเรียน เราก็บอกที่บ้าน เขาก็ดีขึ้น” นักเรียน หญิงก็มัดผมเรียบร้อยมากขึ้น ติดโบว์สีถูกระเบียบ ส่วนนักเรียนชายก็ไว้ทรงผมถูกระเบียบมากขึ้น

2) นักเรียนแต่งเครื่องแต่งกายถูกต้องตามวันที่กำหนดมากขึ้น

นักเรียนแต่งเครื่องแต่งกายถูกต้องตามวันที่กำหนดมากขึ้น จากการเยี่ยม บ้านนักเรียน เราจะทราบว่า วันที่นักเรียนแต่งตัวผิดตามที่กำหนด อุปกรณ์ไม่ครบ ลืมหมวก นั่นก็คือ วันพฤหัสบดี เพราะนักเรียนจะต้องใส่ชุดลูกเสือเนตรนารี หลังจากที่ได้อบรมหน้าเสาธง โดยเน้นย้ำ เรื่องดังกล่าว และให้ผู้ปกครองคอยกระตุ้นเตือนเสมอ นั้นทำให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามวัน มากขึ้น แต่ยังมีสิ่งทีนักเรียนยังลืมเป็นประจำ นั่นก็คือ หมวกลูกเสือ เนตรนารี นั้นเอง นักเรียนที่ชอบลืม หมวกลูกเสือคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “ผมชอบลืมหมวกลูกเสือครับ บางทีก็ลืมไว้ที่บ้าน บางทีก็ลืมอยู่บน รถตู้รับส่งนักเรียนครับ หมวกมันใบใหญ่ เอาใส่ในกระเป๋าไม่ได้ครับ ผมเลยชอบลืม”

3.1.2 ด้านการแสดงความเคารพ

ในส่วนของด้านการแสดงความเคารพนั้นได้มีการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ มีผล ของการดำเนินงาน ดังนี้

1) การแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโส ผู้มีอายุมากกว่า ดีขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมในการพัฒนาการแสดงความเคารพของนักเรียน โดย ได้ประชุมระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพก่อนดำเนินกิจกรรม เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลังดำเนิน กิจกรรม ซึ่งได้ใช้กิจกรรมสัปดาห์ใจ เพื่อเป็นการกระตุ้นและปฏิญาณตนที่จะพัฒนาตนเอง กิจกรรม อบรมหน้าเสาธงในตอนเช้า ในการกระตุ้นให้นักเรียนได้เข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความ เคารพ และสอดแทรกกิจกรรม น่องเคารพพี่ พี่เคารพครู หลังจากทำกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จ นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย จะได้รับไหว้บ่อน้องระดับชั้นที่เล็กกว่า และได้ไหว้รุ่นพี่ในระดับชั้นที่โตกว่า และได้ไหว้ทำ

ความเคารพคุณครูหน้าเสาธงด้วย จากการดำเนินกิจกรรมทุกวัน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการแสดง ความเคารพต่อผู้อาวุโส ดีขึ้น จากการเยี่ยมบ้านนักเรียน และทำแบบสอบถามหลังทำกิจกรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สามารถพนมมือไหว้ผู้ใหญ่เองโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองบอก ดังเช่นคำที่ผู้ปกครอง ท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “เดี๋ยวนี้เขาไหว้เองโดยไม่ต้องบอกแล้ว สวัสดิ์ผู้ใหญ่ดีมาก” จากการสอบถาม ครูประจำชั้นแล้วว่า “แต่ก่อนนะแทบจะชนกัน ขนาดชนแล้วก็ไม่ขอโทษเลย เดี่ยวนี้เจอเรา ก็หยุด ยืนพนมมือไหว้ เดินผ่านก็ก้มก็ไหว้ แปลกดี แต่ก่อนไม่เห็นทำ พอทำกิจกรรมนี้แหละ ถือว่าดี”

2) มีการแสดงท่าทีต่อการแสดงความเคารพของรุ่นน้อง

จากการดำเนินกิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครูนั้น ทำให้นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้รับไหว้รุ่นน้องที่อยู่ระดับชั้นเล็กกว่า จากการดำเนินกิจกรรมทุกวันนี้ทำให้นักเรียน เกิดความกล้าที่จะรับไหว้รุ่นน้องๆ และในเวลาอื่นๆ ก็จะมีการทักทายระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้องมากขึ้น จากการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเป้าหมายคนหนึ่งได้กล่าวว่า “ผมรู้สึกตื่นเต้นมากเลยครับ เวลาน้อง เดินผ่านแล้วสวัสดิ์ผม ผมนี้รับไหว้ไม่ทันเลย แต่ก่อนนำ แสบจะวิ่งชนกัน” จะเห็นได้ว่า นักเรียนเห็น ความสำคัญของการไหว้ การทักทายมากขึ้น และเข้าใจที่จะแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน

3) การแสดงความเคารพต่อผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมา จากโรงเรียน

ผู้ปกครองท่านหนึ่ง ได้ให้ความเห็นว่า “เดี๋ยวนี้ก็สวัสดิ์เราก่อนไปโรงเรียน ด้วย ตอนกลับมาเจอเราก็อสวัสดิ์” ทำให้ได้ทราบว่า นักเรียนมีการแสดงความเคารพต่อผู้ปกครองดีขึ้น นักเรียนสามารถแสดงความเคารพโดยไม่ต้องมีใครสั่งให้ทำ จากการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้พัฒนานิสัยของตนเอง นอกจากการแสดงความเคารพแล้ว นักเรียนยังรู้จักการมารยาท ที่ต้องกระทำเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ “ต่อให้วิ่งรอบบ้าน แต่ถ้าผ่านพ่อกับแม่ ก็ ก้ม เขาก็มีมารยาทมากขึ้น” ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าว

3.2 ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

3.2.1 การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในการทำความสะอาดบริเวณบ้าน ดังนี้

1) นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณบ้านที่ตนเองได้รับ มอบหมายดีขึ้น

จากการประชุมระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนในด้าน ความรับผิดชอบต่อการทำความสะอาดบริเวณบ้านของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ให้ผู้ปกครองทำแบบสอบถาม ก่อนดำเนินกิจกรรม และหลังทำกิจกรรมเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน จึงพบว่านักเรียนมีความ กระตือรือร้นในการที่จะทำความสะอาดในบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบที่บ้าน จากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองในกิจกรรมเยี่ยมบ้านนั้นผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า “กลับบ้านมาเขาต้องทำงานของเขาให้ เสร็จก่อน ทำการบ้าน ไปกว่าหน้าบ้าน ให้เรียบร้อย แล้วค่อยไปเล่นกับเพื่อน เดี่ยวนี้เราไม่ต้องเรียกเลย เขามาทำเอง” เหตุที่ส่งผลเช่นนี้มาจากการทำกิจกรรมเอารมนักเรียนในเวลาเช้าหน้าเสาธง ที่เน้นย้ำ เรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน รวมถึงกิจกรรมสัญญาใจที่ใช้ปฏิญาณเป็นหลักของการพัฒนา และการกระตุ้นของครูประจำชั้นและผู้ปกครองนั่นเอง

2) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในบ้าน

ผู้ปกครองท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ลูกมีหลายคน ก็แบ่งหน้าที่ให้คนละเท่ากัน ในช่วงวันหยุดก็ต้องซักผ้า ซักรองเท้า ถูเก้าอี้ รีดชุดนักเรียนเอง รดน้ำต้นไม้ กวาดบ้าน ถูบ้าน วันธรรมดา เขาก็จะทำหน้าที่เขาก่อนไปเล่นข้างนอก” จึงจะเห็นได้ว่า จากการทำกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบมากขึ้น ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า “เขาก็ก่อนช่วย ก็แบ่งเบาภาระเราได้ ก็ดีกว่าเดิม พ่อแม่ไม่ต้องเหนื่อยมาก”

3.2.2 การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาในความรับผิดชอบต่อการทำทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ผลการดำเนินงานมีดังนี้

1) นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการรับผิดชอบการทำทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

จากการดำเนินกิจกรรมประชุมระดมสมองเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและได้กลยุทธ์ในการจะพัฒนา โดยใช้กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธงตอนเช้า โดยครูเวรประจำวันได้อบรมเน้นย้ำในการทำทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบในโรงเรียนเป็นประจำ และใช้กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนาโดยครูประจำชั้นและผู้วิจัยได้นำนักเรียนลงจุดพื้นที่ ทำความสะอาดเป็นประจำ โดยช่วงแรกครูพานักเรียนทำ ในช่วงเวลาต่อมาให้นักเรียนลงจุดพื้นที่ทำเอง โดยครูจะคอยเตือน จากการทำกิจกรรมนักเรียนมีความใส่ใจที่จะทำมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากกิจกรรมการนิเทศและเสริมแรงคอยกระตุ้นอยู่เรื่อยๆ นักเรียนเกิดการแข่งขันที่จะได้รับรางวัลความสะอาด จึงตั้งใจและสนใจทำมากขึ้น จากคำพูดของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายคนหนึ่งว่า “ต้องทำความสะอาดทุกวันครับ ผมอยากให้ห้องได้รับรางวัลบ้าง กวาดทุกวัน แต่ก็สกปรกทุกวันครับ ไม่รู้ใครทิ้ง แต่ห้องผมก็ทำทุกวันนะครับ” จะเห็นได้ว่าการกระตุ้นนักเรียน การเสริมแรงนักเรียนด้วยการยกย่องชมเชย ทำให้นักเรียนมีความตั้งใจ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

ภาพที่ 4.17 ใบประกาศยกย่องเขตรับผิดชอบที่สะอาด

2) นักเรียนมีจิตอาสามากขึ้น

จากการดำเนินกิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา เป็นการทำงานเป็นทีม ที่นักเรียนต้องช่วยกันทำงาน จะเห็นได้ว่า นักเรียนมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากการสังเกตนักเรียนในเวลาทำความสะอาด นักเรียนชายได้อาสานักเรียนหญิงที่จะทำงานที่ยากกว่า เช่น การทำความสะอาดบริเวณที่สูง เพดาน การอาสาล้างขยะไปทิ้งแทนนักเรียนหญิง จากการสัมภาษณ์นักเรียนชายคนหนึ่ง ได้กล่าวว่า “ถึงขยะมันก็หนักครับ ผมไปทิ้งเองดีกว่า ให้พวกผู้หญิงเค้ากวาดไปเถอะครับ ของหนักๆ พวกผมเอง”

อย่างไรก็ตามมีนักเรียนบางคนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ เนื่องจากกิจกรรมที่ใช้เป็นกลยุทธ์ดังนี้

3) กิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธงในตอนเช้า

เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการทุกวัน นักเรียนต้องเข้าแถวในเวลาเช้า และทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย ในช่วงแรกนักเรียนบางคน มีความเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรม โดยให้เหตุผลว่า กิจกรรมดังกล่าวมีความซ้ำซาก นักเรียนฟังเรื่องเดิมๆ และตื้อฟังนานเกินไป จากการสัมภาษณ์นักเรียนคนหนึ่ง กล่าวว่า “ตอนเช้าก็ดีครับ แต่ผมฟังทุกวันเลย ต้องฟังเรื่องเดิมๆ นั่งฟังนานไปครับ” จึงได้ข้อสังเกตว่า ครูเวรประจำวันที่พูดหน้าเสาธง ต้องควบคุมเวลาให้ดี และต้องมีเทคนิคและวิธีการในการพูดที่หลากหลาย ในช่วงแรกผู้วิจัยได้สังเกตนักเรียน และได้ปรับเปลี่ยนเทคนิคการพูดหน้าเสาธงให้มีความหลากหลาย กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และตั้งใจฟัง เช่น ปรบมือตามจังหวะ แล้วค่อยสอดแทรกเนื้อหาการที่พูดลงไป

4) กิจกรรมสัญญาใจ

กิจกรรมสัญญาใจ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนต้องให้คำปฏิญาณต่อหน้าพระพุทธรูปประจำโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมครบทุกคน

5) กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู

กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติหลังจากการเข้าแถวเคารพธงชาติหน้าเสาธง นักเรียนบางคน มองว่าเป็นกิจกรรมที่มากเกินไป เนื่องจากเวลาที่น้อย อาจทำให้เกินเวลาเรียนในคาบเรียนวิชาแรก จากการสัมภาษณ์นักเรียนคนหนึ่ง กล่าวว่า “จริงๆ ผมว่ากิจกรรมที่ให้น้องมาสวัสดีกัน มันเยอะไปครับ ให้หันไปสวัสดีครูคนเดียวก็พอ กว่าสวัสดีกันเสร็จหมดเรียนคาบแรกกันพอดี” ผู้วิจัยจึงพยายามควบคุมเวลาในการทำกิจกรรม ให้อยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด

6) กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา

กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา นักเรียนจะร่วมกันทำกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบ จากการสังเกตนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีบางคนที่ไม่ค่อยช่วยเพื่อนทำงาน จะลุกขึ้นทำท่าทางกวาด เมื่อเวลาที่ครูเดินมา สอบถามเพื่อนคนอื่นๆ ได้คำตอบว่า เป็นนักเรียนที่ไม่ค่อยช่วยเหลืองานของห้องเรียน ชอบคุยและนั่งเล่น ผู้วิจัยจึงพยายามให้เพื่อนๆ คอยเรียกให้มาช่วยงาน และคอยตักเตือนด้วยถ้อยคำ น้ำเสียง ที่เป็นกันเอง และต้องทำให้นักเรียนคนนั้นไม่รู้สึกเหมือนโดนดุ เช่น “หนุ่มๆ แลวนั่นอะ มาช่วยสาวๆ ทางนี้กวาดหน่อยเร็ว สุดหล่อของห้อง” เป็นต้น

ตารางที่ 4.4 บันทึกข้อมูลก่อนและหลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
1	เด็กชายอัมรินทร์ รักข์อินตรา	การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มารยาทเรียบร้อย พุดจาไพเราะ มีความรับผิดชอบในการดูแลน้องๆ รู้จักหน้าที่ช่วยเหลือโรงเรียนดี	การแต่งกายยังไม่ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนดในบางวันยังลืมใส่เนคไท เครื่องแบบลูกเสือยังติดไม่ครบ มีการแสดงความเคารพต่อครูได้ดี มีความรับผิดชอบในการดูแลน้องๆ	การแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนด มีมารยาทที่ดี พุดจาไพเราะ ไหว้ครูทุกครั้ง มีความรับผิดชอบช่วยเหลืองานโรงเรียน รู้จักหน้าที่ของตนเอง มากขึ้น รู้จักดูแลน้องๆ คอยเตือนน้องๆ ได้เมื่อน้องๆ ทำผิด	การแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนมากขึ้น ตัดผมตัดเล็บมีเนคไททุกครั้ง ใส่ชุดนักเรียนมีเครื่องหมายครบเมื่อแต่งกายด้วยชุดลูกเสือมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักไหว้คุณครู และให้เกียรติเพื่อนผู้หญิงมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากห้องเรียนและโรงเรียน รู้จักเอาใจใส่น้องๆ ทำการบ้านทำงานบ้านดีขึ้น
2	เด็กชายธวัชชัย เฉียดตะคุ	การแต่งกายผมไม่ตัดตามระเบียบของโรงเรียน เสื้อผ้ายับ ไม่เรียบร้อย การแสดงความเคารพยังมีการเขินอายเวลาต้องไหว้พ่อแม่ก่อนมาโรงเรียน ความรับผิดชอบในการดูแลบ้านน้อย เอาแต่เล่นการบ้านไม่ทำ	การแต่งกายไม่ค่อยเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนด เสื้อผ้ายับไม่ค่อยสะอาดดูมอมๆ ไม่ชอบตัดผมตัดเล็บ การแสดงความเคารพต้องให้ครูคอยบอก เสมอมีความรับผิดชอบต่องานโรงเรียนดีแต่เรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ยังมีน้อย	การแต่งกายเรียบร้อย รู้จักตัดผม ริดสีดวงตัวเอง ได้มีรู้จักไหว้พ่อแม่ก่อนไปโรงเรียน และกลับจากโรงเรียน เริ่มรู้จักช่วยเหลืองานพ่อแม่ ได้รู้จักทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วค่อยไปเล่น	การแต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น ตัดผมตัดเล็บ เสื้อผ้าสะอาดมากขึ้น รู้จักให้ความเคารพคุณครู พุดจาไพเราะมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และโรงเรียนดีขึ้น

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
3	เด็กชายภูมินทร์ มิ่งสูงเนิน	การแต่งกายค่อนข้างเรียบร้อย เครื่องหมายลูกเสือไม่ครบ ผมไม่ตัดให้เรียบร้อยการพุดจา ไม่ไพเราะขึ้นเสียงกับพ่อแม่อยู่ เสมอแต่ให้พ่อแม่ก่อนไปและ กลับจากโรงเรียนเป็นประจำ ความรับผิดชอบในการช่วยเหลือ งานบ้านไม่ค่อยมี	การแต่งกายในบางวันยัง ไม่เรียบร้อยเท่าที่ควรเนคไทไม่มี บ้างผมไม่ตัดไม่ใส่เครื่องแบบ ลูกเสือดตามวันที่โรงเรียนกำหนด มีความเคารพต่อครูด้วยการไหว้ ช่วยเหลืองานครูดีแต่มีความ รับผิดชอบต่อหน้าที่น้อยไม่ค่อย ช่วยเหลืองานเพื่อนๆ	การแต่งกายเครื่องแบบลูกเสือ ดีขึ้นมีเครื่องหมายครบตัดผม ตัดเล็บอยู่เป็นประจำพุดจาดี ขึ้นให้ความเคารพพ่อแม่ดี เสมอรู้จักมีความรับผิดชอบต่อ งานบ้านช่วยตาทำไร่ในช่ว ปิดเรียน	การแต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น สะอาดมากขึ้นตัดผมตัดเล็บอยู่ เสมอใส่เครื่องแบบลูกเสือตาม วันที่โรงเรียนกำหนดเป็นประจำ มีความเคารพต่อครูดีเสมอ มีความรับผิดชอบช่วยเหลือครู และเพื่อนๆ มากขึ้น
4	เด็กชายธนดล หมื่นราช	การแต่งกายเรียบร้อยตาม ระเบียบโรงเรียนกำหนดการ แสดงความเคารพต่อพ่อแม่ยัง น้อยไม่ค่อยรู้จักไหว้ ชอบเถียง พ่อแม่อยู่เสมอไม่ค่อยมีความ รับผิดชอบในการทำงานบ้านแต่ ดูแลน้องๆ ดีเสมอ	การแต่งกายเรียบร้อยสะอาด แต่งกายถูกวันตามที่โรงเรียน กำหนดการแสดงความเคารพ ต่อครูรู้จักไหว้และขอโทษเมื่อ ทำผิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ยังน้อยแต่ก็ช่วยเหลือพี่น้อง และเพื่อนๆ อยู่เสมอ	การแต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ มีความเคารพพ่อแม่มากขึ้น รู้จักกราบไหว้พ่อแม่ก่อนไป และกลับจากโรงเรียนมีความ รับผิดชอบในการทำงานบ้าน มากขึ้นรู้จักแบ่งหน้าที่ให้น้องๆ ทำ ชยันทำการบ้านให้เสร็จ ก่อนไปเล่น	การแต่งกายถูกระเบียบตาม โรงเรียนกำหนดตัดผมตัดเล็บอยู่ เสมอรู้จักเคารพรุ่นพี่เคารพครู โดยไม่แบ่งแยกความสำคัญรู้จักมี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของ ตนเองช่วยเหลืองานโรงเรียนดี เสมอ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
5	เด็กชายธนวัฒน์ หมื่นราช	การแต่งกายค่อนข้างไม่เรียบร้อย ใส่ชุดไม่ตรงวันบ้าง ชอบแอบหยิบเสื้อไปใส่เสมอ ความเคารพต่อพ่อแม่มักเถียงเสมอพูดไม่ค่อยเพราะไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่องานที่พี่แบ่งให้ทำชอบเล่นเกมไม่ชอบทำการบ้าน	การแต่งกายมักใส่ชุดมาผัดวัน อยู่เสมอบางวันใส่เสื้อกันหนาวทับชุดนักเรียนการให้ความเคารพต่อครูรู้จักไหว้แต่จะไหว้เป็นบางคนความรับผิดชอบต่องานโรงเรียนช่วยเหลืออยู่เสมอแต่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง	การแต่งกายเริ่มรู้จักแต่งกายให้ถูกวันมากขึ้นไม่แอบหยิบเสื้อผ้าพี่มาใส่เหมือนก่อน ไม่ค่อยเถียงจะรับฟังและเอาไปปรับแก้ไขได้เองลดการเล่นเกมลงได้รู้จักเล่นเป็นเวลาและหัดทำการบ้านได้ด้วยตนเอง	การแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น ไม่ใส่ชุดมาผัดวันไม่ใส่เสื้อกันหนาวทับชุดนักเรียนรู้จักไหว้ครู ทำความเคารพรุ่นพี่อยู่เสมอมีความรับผิดชอบต่อการทำงานและเวรประจำห้องเรียนได้ดีขึ้น
6	เด็กชายศุภกฤต จันทร์พาณิชย์	การแต่งกายยังไม่เรียบร้อยตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนดมักใส่ชุดผัดวันอยู่เสมอการให้ความเคารพต่อพ่อแม่มักไหว้แบบรีบๆ และพูดจาไม่เพราะสักเท่าไร ความรับผิดชอบต่อหน้าที่งานบ้านไม่มีไม่ชอบทำการบ้านติดเกมตื่นมาโรงเรียนไม่ทันเป็นประจำ	การแต่งกายเรียบร้อยสะอาดแต่ มักใส่ชุดไม่ตรงวันที่โรงเรียน กำหนดการทำความเคารพไม่ค่อยทำความเคารพหากไม่บอกความรับผิดชอบต่อโรงเรียนไม่ค่อยมี มาเรียนสายเป็นประจำการบ้านไม่ค่อยส่งตามที่กำหนด	การแต่งกายเริ่มรู้จักแต่งกายให้ตรงวันตามที่โรงเรียน กำหนดมากขึ้นมาโรงเรียนเข้าชั้นมีความเคารพพอกับแม่มากขึ้นบอกง่ายขึ้นมือไม่อ่อนกว่าเดิมมีความรับผิดชอบในการทำการบ้านมากขึ้นรู้จักช่วยที่บ้านทำงานมากขึ้น	การแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น ใส่ชุดมาถูกวันมาเข้ามากขึ้นรู้จักเคารพครู พ่อแม่ รุ่นพี่มากขึ้น ทักทาย พูดจาไพเราะมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่รู้จักทำการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
7	เด็กหญิงพิชญภา เจริญสุข	การแต่งกายไม่ค่อยถูกระเบียบ ใส่กระโปรงสั้นเกินไปไม่ติดโบว์ที่ผมตามโรงเรียนกำหนดการ แสดงความเคารพต่อครู และผู้ปกครองไม่ค่อยมีมือไม้ แข็งมีความรับผิดชอบในการทำงานน้อยไม่รู้จักช่วยงานที่บ้านการบ้านไม่ค่อยทำติดเล่นโทรศัพท์	การแต่งกายมาโรงเรียนไม่ค่อยถูกระเบียบมักใส่กระโปรงสั้นมาเสมอผมัดผมไม่เรียบร้อยตามโรงเรียนกำหนดการแสดงความเคารพต่อครูยังน้อย ไม่รู้จักให้ความเคารพยกมือไหว้ไม่ค่อยเป็น ชอบสะบัดหน้าหนีเมื่อถูกครู ตักเตือนและอบรมความรับผิดชอบต่อหน้าที่ยังน้อยไม่รู้จักหน้าที่ของตัวเองไม่ช่วยเพื่อนทำเวรตามที่ห้องเรียนกำหนด	การแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น กระโปรงเปลี่ยนใหม่ให้ยาวขึ้นกว่าเดิมมัดผมติดโบว์เรียบร้อยตามที่โรงเรียน กำหนดการแสดงความเคารพ รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนยกมือไหว้ครูและผู้ปกครองเป็นประจำ โดยไม่ต้องให้บอกเหมือนก่อน ความรับผิดชอบต่องานที่บ้าน มีมากขึ้นรู้จักช่วยงาน ผู้ปกครองไม่ค่อยเล่นโทรศัพท์ เหมือนก่อนทบทวนบทเรียน ทำการบ้านเป็นประจำ	การแต่งกายถูกระเบียบมากขึ้น ใส่กระโปรงยาวขึ้นมัดผมติดโบว์เรียบร้อยเสื้อผ้าสะอาดการให้ความเคารพต่อครูและผู้ปกครอง รู้จักรับฟังและไม่แสดงกิริยาไม่งามออกเหมือนก่อนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้นรู้จักทำเวรที่ห้องกำหนดและเวรพื้นที่ที่โรงเรียนกำหนดได้ดีมากขึ้น

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

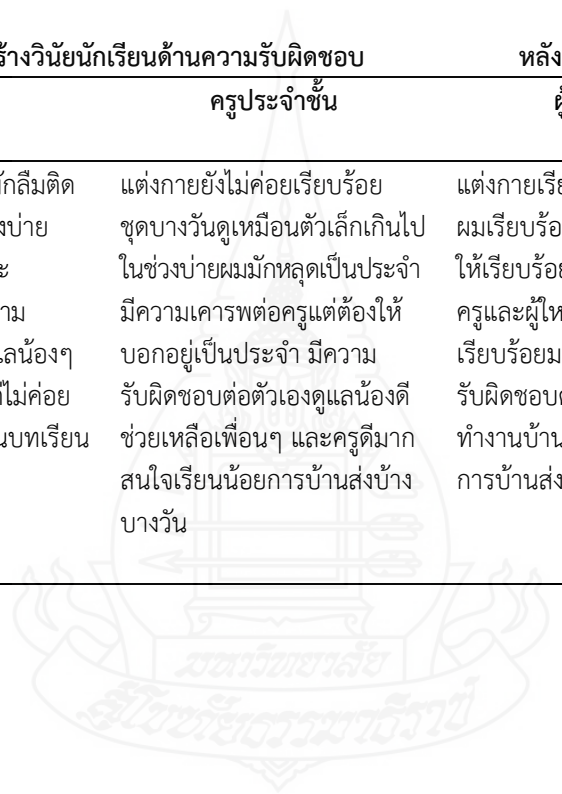
ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
8	เด็กชายดุลยวัต พรหมประเทศ	การแต่งกายเรียบร้อยตามที่โรงเรียนกำหนดเป็นประจำการแสดงความเคารพจะยังชอบเลือกครูที่จะให้ความเคารพแต่กับพ่อแม่ยังคงให้ความเคารพอยู่เสมอในเรื่องความรับผิดชอบยังไม่ค่อยมีน้ำใจในการช่วยเหลือเพื่อนในการทำงานบ้านยังไม่ค่อยช่วยเหลือเท่าไรรู้จักทำการบ้านทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ	การแต่งกายเรียบร้อยตามที่โรงเรียนกำหนดอยู่เสมอการแสดงความเคารพต่อครูค่อยข้างดีแต่การพูดจายังเสียงแข็งอยู่ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองยังไม่ค่อยมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนและครูสักเท่าไรมักบ่นเวลาที่ถูกขอความช่วยเหลือ	การแต่งกายเรียบร้อยตามที่โรงเรียนกำหนดตัดผมตัดเนคไทเรียบร้อยเสมอการให้ความเคารพเริ่มรู้จักไหว้ครูทุกคนโดยไม่เลือกครูไหว้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายทำงานบ้านตามหน้าที่ที่ครอบครัวแบ่งให้อยู่เสมอทบทวนบทเรียนทำการบ้านเป็นประจำ	การแต่งกายเรียบร้อยถูกระเบียบตามโรงเรียนกำหนดเสื้อผ้าสะอาดตัดผมถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนดให้ความเคารพต่อครูการพูดจาไพเราะมีทางเสียงมากขึ้นมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่รู้จักมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนๆ และครูอย่างเต็มที่ทำการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำ
9	เด็กหญิงพรพิชา ยาเสร็จ	การแต่งกายเรียบร้อย สะอาดการมัดผมติดโบว์ เรียบร้อย เป็นเด็กที่มีมีความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตนพูดจาไพเราะมือไม้อ่อนอยู่เสมอความรับผิดชอบในการช่วยเหลือเพื่อนๆ และที่บ้านด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ	แต่งกายเรียบร้อยเป็นประจำมัดผมติดโบว์แต่งกายสะอาดอยู่เสมอมีความเคารพต่อครูพูดจาไพเราะแต่ถ้าอยู่กับเพื่อนมักจะพูดไม่ค่อยเพราะให้ความช่วยเหลือเพื่อนและครูอยู่เป็นประจำตั้งใจเรียนทำการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนดเสมอ	แต่งกายเรียบร้อยตามที่โรงเรียนกำหนดรู้จักกราบไหว้ผู้ใหญ่ครูและผู้ปกครองมีมารยาทอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับช่วยเหลืองานพ่อแม่อยู่เสมอ	แต่งกายเรียบร้อย สะอาดถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนดมีมารยาทในการพูดจาให้ความเคารพต่อครู ผู้ปกครองและผู้ใหญ่อยู่เสมอมักช่วยเหลือเพื่อนๆ และครูอยู่เป็นประจำขยันทำการบ้านส่งเสมอ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
	ชื่อ-สกุล นักเรียน				
10	เด็กหญิงปติตตา ป้อมสุวรรณ	<p>การแต่งกายไม่ค่อยเรียบร้อย มัดผมไม่เรียบร้อย แต่งกาย เครื่องแบบลูกเสือยังไม่ถูก ระเบียบเท่าที่ควรเครื่องหมาย ไม่ครบการให้ความเคารพต่อครู และผู้ปกครองยังค่อนข้างน้อย เนื่องจากเป็นคนพูดน้อยและ ขี้อายการมีความรับผิดชอบยัง ไม่ค่อยรู้หน้าที่ของตนเองเพราะ ห่วยเล่นเกมมากกว่าการสนใจ ทำงานบ้านและทบทวนบทเรียน</p>	<p>การแต่งกายยังไม่ถูกต้องตาม ระเบียบ ไม่ค่อยใส่เครื่องแบบ ลูกเสือตามวันที่โรงเรียน กำหนดการให้ความเคารพ ขอบหลบหน้าครูไม่ค่อยทำ ความเคารพสักเท่าไรให้ความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ไม่ค่อยมี ชอบหนีงานการบ้านไม่ค่อยส่ง ชอบพูดคุยกับเพื่อนๆ เรื่องเกม อยู่เสมอ</p>	<p>การแต่งกายเริ่มเรียบร้อย สะอาดมากขึ้น รู้จักมัดผมติด โบว์ แต่งกายเครื่องแบบ ลูกเสือถูกต้องเครื่องหมายครบ มีความเคารพอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อครูพ่อแม่และผู้ปกครอง มากขึ้นมีความรับผิดชอบรู้จัก ช่วยงานพ่อแม่ช่วยเหลือ เพื่อนๆและครูมากขึ้นทำ การบ้านลดการเล่นเกมที่</p>	<p>แต่งกายตามเครื่องแบบลูกเสือได้ เรียบร้อยมากขึ้นมัดผมติดโบว์ ด้วยความเรียบร้อยรู้จักให้ความ เคารพต่อครูและผู้ปกครองมี มารยาทในการพูดคุยกับครูมาก ขึ้นรู้จักไหว้เพื่อแสดงความเคารพ เริ่มรู้จักมีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเองช่วยเหลือเพื่อน ทำงานช่วยเหลืองานโรงเรียน ตลอดทำการบ้านส่งตามเวลาที่ กำหนด</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
11	เด็กหญิงภณิดา แก้วสูงเนิน	<p>แต่งกายเรียบร้อย แต่มีกลิ่นติดโบว์ ผมชอบหลุดในช่วงบ่าย มีความเคารพต่อครูและผู้ปกครองอยู่เสมอมีความรับผิดชอบต่อตนเองดูแลน้องๆ ช่วยแม่ทำงานบ้านดีแต่ไม่ค่อยทำการบ้านและทบทวนบทเรียนเท่าไรหรอก</p>	<p>แต่งกายยังไม่ค่อยเรียบร้อย ชุดบางวันดูเหมือนตัวเล็กเกินไป ในช่วงบ่ายผมมักหลุดเป็นประจำ มีความเคารพต่อครูแต่ต้องให้บอกอยู่เป็นประจำ มีความรับผิดชอบต่อตัวเองดูแลน้องดี ช่วยเหลือเพื่อนๆ และครูดี สนใจเรียนน้อยการบ้านส่งบ้างบางวัน</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น มีผมเรียบร้อย ผมหลุดก็มัดใหม่ ให้เรียบร้อยมีความเคารพต่อครูและผู้ใหญ่อยู่เสมอ เรียบร้อยมารยาทดีมีความรับผิดชอบดูแลน้องๆ ช่วยทำงานบ้านดีขึ้นตั้งใจทำการบ้านส่งดีมาก</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยเปลี่ยนแปลง ชุดที่เคยใส่แล้วตัวเล็ก มีการมัดผมให้เรียบร้อยทุกเวลาที่มีผมหลุดมีความเคารพต่อครูอยู่เสมอ รู้จักไหว้ครูและผู้ใหญ่โดยไม่ต้องบอกเรียบร้อยคำพูดคำจาไพเราะมากขึ้นยิ้มแย้มอัธยาศัยดีมีความรับผิดชอบดูแลน้องๆ ดีตั้งใจทำการบ้าน ส่งงานตามเวลาที่กำหนดได้ดีขึ้น</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
12	เด็กชายภราดล พลจันทร์	การแต่งกายสะอาด เรียบร้อยตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนดมีความเคารพต่อพ่อกับแม่พี่ๆ และครูเสมออาจมีบ้างที่ก้าวร้าวเวลาทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิดขอโทษน้อยอยู่บ้านไม่ค่อยช่วยทำงานบ้านเอาแต่เล่นเกมไม่ทบทวนบทเรียน	การแต่งกายยังไม่ค่อยเรียบร้อยเท่าไรวันใดที่แต่งเครื่องแบบลูกเสือเสื้อมีกอกนอกกางเกงอยู่เสมอการทำความเคารพยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรนักเรียนชอบหลบครูและผู้ใหญ่แทนที่จะไหว้ทักทายความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมีน้อยไม่ค่อยทำการบ้านส่ง ห่วงคุยกับเพื่อนอยู่เสมอ แต่ช่วยเหลือเพื่อนในการทำคะแนน	แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนดเคารพครูพ่อแม่และผู้ปกครองเสมอปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวให้เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนรู้จักรับฟังความคิดเห็นการตักเตือนของผู้ใหญ่มากขึ้นมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองทบทวนบทเรียนเป็นประจำรู้จักแบ่งเวลาในการทำงานและพักผ่อนได้ด้วยตนเอง	การแต่งกายเรียบร้อยสะอาดชายเสื้อไม่หลุดออกนอกกางเกงเหมือนก่อนมีการพัฒนาการแสดงความเคารพต่อหน้าครูและผู้ใหญ่มากขึ้นยิ้มไหว้ทักทายอยู่เสมอมีความรับผิดชอบในการช่วยเหลืองานโรงเรียนมากขึ้นตั้งใจเรียนมากขึ้น มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนๆ เป็นประจำ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
13	เด็กชายกวิน กกสันเทียะ	<p>การแต่งกายเรียบร้อยดี แต่ส่วนมากจะไม่ค่อยขยันตัดผม หลังเลิกเรียนเสื้อผ้าเประอะเปื้อนแทบทุกวันการแสดงความเคารพไม่ค่อยมีเท่าไรร้กไม่สนใจใครเลยด้านความรับผิดชอบมีน้อยไม่สนใจทำการบ้านไม่ช่วยทำงานบ้าน เอาแต่เล่นอย่างเดียว ตักเตือนก็เฉยบฟังแต่ไม่ทำตาม</p>	<p>การแต่งกายเรียบร้อยดี แต่ชอบทานอาหารแล้วทำให้เสื้อผ้าเปื้อนเป็นประจำ การสวมถุงเท้าบางวันข้างหนึ่งยาว ข้างหนึ่งสั้นไม่ค่อยตัดผมด้านความเคารพหากไม่ทักก่อนหรือบอกให้ทำก็จะรู้จักไหว้ พุดน้อย ไม่สนใจในสิ่งที่ถูกตักเตือน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายการทำเวรห้อง การทำเวรพื้นที่แต่การส่งงานไม่ค่อยส่งตามเวลาที่กำหนดอยู่บ่อยครั้ง</p>	<p>การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ตัดผมทุกครั้งที่ยาว เสื้อผ้าสะอาดมากขึ้น รู้จักกล้าแสดงออกด้วยการไหว้ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ และครูบ่อยขึ้น เคารพพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ดี เริ่มรู้จักทบทวนบทเรียน หัดทำการบ้านเอง ช่วยเหลืองานบ้านได้มากขึ้น</p>	<p>การแต่งกายสะอาดเรียบร้อยมากขึ้น ตั้งหัวจรดเท้า การแสดงความเคารพกล้ามากขึ้นในการทำความเคารพต่อครูและผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ช่วยเหลืองานโรงเรียนดี ส่งงานตามเวลาที่กำหนดบ่อยขึ้น</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
14	เด็กหญิงคูซึ ชิงห์	การแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนกำหนดมีความเคารพพ่อแม่ผู้ปกครองดี รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายช่วยเหลืองานบ้านดีแต่ไม่ค่อยสนใจทบทวนบทเรียนเท่าไรนัก	การแต่งกายเรียบร้อยรัดผมติดโบว์แต่งกายตามวันที่โรงเรียนกำหนดได้ถูกต้องมีความเคารพครูและผู้ใหญ่ดีเสมอแม้นักเรียนจะเป็นคนต่างศาสนาแต่ก็รู้จักเคารพผู้ใหญ่มารยาทดีมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายขยันทำงานช่วยเหลือเพื่อนและครูเสมอมีน้ำใจแบ่งปันอุปกรณ์เครื่องเรียนให้เพื่อนยืมเสมอแต่ไม่ค่อยส่งงานตามเวลาที่กำหนด	การแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องระเบียบโรงเรียนกำหนดมีความเคารพต่อผู้ใหญ่สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เสมอรู้จักมีความรับผิดชอบช่วยเหลืองานโรงเรียนและงานที่บ้านได้ดีเริ่มสนใจการเรียนมากขึ้นกลับมาบ้านก็จะรีบเอาการบ้านมาทำก่อนไปเล่นกับเพื่อนๆ	การแต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ มีความเคารพผู้ใหญ่และครูเป็นประจำไม่ว่าจะอยู่ข้างนอกโรงเรียนหรือในโรงเรียนก็แสดงความเคารพอยู่เสมอมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งของโรงเรียนและที่บ้าน ตั้งใจทำงานส่งตามเวลาที่กำหนดอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
15	เด็กชายธนพล ชอบสุข	<p>การแต่งกายเรียบร้อย แต่จะไม่ค่อยชอบไปตัดผม ตัดเล็บ มีความเคารพต่อพ่อแม่ พี่ๆ และครูค่อนข้างดีในระดับหนึ่ง</p> <p>เนื่องจากเป็นคนขี้อายไม่ค่อยพูด จะต้องคอยบอกเป็นประจำด้านความรับผิดชอบต่อห้องเรียนน้อย เนื่องจากจะเป็นคนติดเกมหนักมากกลับมาถึงบ้านก็ไม่ค่อยช่วยทำงานบ้าน การบ้านก็ไม่ค่อยทำ แบ่งแยกเวลาไม่เป็น</p>	<p>การแต่งกายเรียบร้อยดีมาก สะอาดสะอาดดี การทำความเคารพต่อครูจะไม่ค่อยกล้า แสดงออกจะชอบหลบหน้าทำเหมือนไม่เห็นกันแต่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากครูประจำชั้นและโรงเรียนได้ดี</p>	<p>การแต่งกายเรียบร้อยขึ้น รู้จักตัดเล็บตัดผม ให้ดูดีขึ้นจัดระเบียบเครื่องแต่งกาย</p> <p>แนบเนียนดีมากเริ่มรู้จักแสดงความเคารพต่อพ่อแม่ พี่ๆ และครูได้ดี กล้าแสดงออกมากขึ้น มีมารยาท สุภาพเรียบร้อยดี มีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น แบ่งเวลาเป็น ช่วยงานบ้าน ลดการเล่นเกม ทบทวนบทเรียน เป็นประจำจนเป็นปกติที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อย สะอาด ตั้งแต่หัวจรดเท้า ถูกระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนด มีความกล้าแสดงออกต่อการเคารพกราบไหว้ครูและผู้ใหญ่มากขึ้น มีมารยาท สุภาพให้เกียรติเพื่อนผู้หญิงดีมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ช่วยงานโรงเรียนอยู่เสมอ ส่งงานเป็นประจำ ใส่ใจการทำงานมากยิ่งขึ้น</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
16	เด็กชายพงษ์กรณ์ จิวอ่อน	<p>การแต่งกายไม่ค่อยถูกระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนด</p> <p>เครื่องแบบลูกเสือก็แต่งไม่เรียบร้อยเครื่องหมายไม่ครบประจำ การแสดงความเคารพต่อผู้ปกครองรู้จักไหว้พ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียนเป็นประจำพูดจาไพเราะมีหางเสียงเสมอมีความรับผิดชอบในการดูแลห้องทำงานบ้านช่วยแม่ แต่ติดเกมมากไปทำให้การเรียนต่ำลง ไม่ค่อยเห็นทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนเลย</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยดีในระดับหนึ่งแต่มีบางวันที่แต่งตัวไม่เรียบร้อยในการใส่เครื่องแบบลูกเสือเครื่องหมายหายเป็นประจำ การแสดงความเคารพรู้จักยกมือไหว้ครูทุกคน และกล่าวขอโทษกับพี่ๆ เพื่อนๆ น้อยๆ เมื่อเวลาตนเองทำผิดเสมอด้านความรับผิดชอบค่อนข้างน้อยไม่ค่อยตั้งใจเรียนมักชวนเพื่อนๆ คุยในเวลาเรียนเสมอการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนดไม่ทันชอบแอบหนีเวรห้องบ่อยครั้ง</p>	<p>การแต่งกายรู้จักสำรวจเครื่องแต่งกายของตนเองก่อนไปโรงเรียนทุกเช้าทำความเคารพพ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียนเสมอ มีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นรู้จักดูแลห้องทำงานบ้าน ทบทวนบทเรียน ทำการบ้านส่งครูตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำ ลดการเล่นเกมน้อยลง รู้จักแบ่งเวลาเป็น</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยเรียบร้อยมากขึ้น เครื่องแบบลูกเสือมีเครื่องหมายครบตามที่โรงเรียนกำหนดตัดผมตัดเล็บเรียบร้อยบ่อยครั้งขึ้นมีความเคารพรู้จักยกมือไหว้ครูทุกท่านโดยไม่เลือกลำดับความสำคัญ มีมารยาท สุภาพพูดจาไพเราะดี มีความรับผิดชอบมากขึ้น ตั้งใจเรียนช่วยเหลืองานโรงเรียน ทำการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนดได้ดีดูแลห้องเป็นประจำ ทำงานบ้านช่วยคุณพ่อคุณแม่อยู่เสมอ</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
17	เด็กชายกฤตภาส วงศ์เมือง	<p>การแต่งกายค่อยข้างไม่เรียบร้อย มักใส่แปลกแนวกว่าเพื่อนอยู่เสมอ เสื้อออกนอกชายกางเสมอ เนคไทเบี้ยวตลอด ยานออกมาเสมอ เสื้อผ้าหลังเลิกเรียนเปราะเปื้อนแทบทุกวัน ให้ตัดผมก็บอกยาก การแสดงความเคารพต่อผู้ปกครอง พ่อแม่ครู รู้จักไหว้เมื่อพบเห็น แต่สนใจไม่นั่ง วิ่งเล่นไปมา มารยาทค่อนข้างแย่มาก ไม่ค่อยมีความรับผิดชอบ ห่วงเล่นมากเกินไป การบ้านไม่ชอบทำ ส่งงานไม่ตรงเวลาตามที่กำหนด</p>	<p>การแต่งกายค่อยข้างไม่เรียบร้อย ผมไม่ชอบตัด เสื้อผ้าเปราะเปื้อนประจำ มักใส่รองเท้าแตะมาเสมอ แต่มีความเคารพรู้จักไหว้ครูเมื่อพบเห็น เคารพรุ่นพี่ ให้เกียรติเพื่อผู้ใหญ่ และรุ่นน้องเสมอมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลืองานโรงเรียนดีแต่ไม่ชอบทำงานส่งตามเวลาที่กำหนด ห่วงเล่นซะส่วนใหญ่</p>	<p>การแต่งกายเริ่มเรียบร้อยมากขึ้น รู้จักตัดผมให้เรียบร้อย เสื้อไม่ออกนอกกางเกง เสื้อผ้าไม่เปราะเปื้อนเหมือนก่อนการแสดงความเคารพยังคงรู้จักไหว้พ่อแม่ ผู้ใหญ่อยู่เสมอ เริ่มรู้จักมีความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานบ้าน ชยันทำการบ้านมากกว่าวิ่งเล่น</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น ตัดผมตามระเบียบโรงเรียนกำหนด เสื้อผ้าสะอาดไม่เปราะเปื้อน รู้จักทำความเคารพต่อครูผู้ปกครอง และพ่อแม่ ให้เกียรติพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ อยู่เสมอ มารยาทดีขึ้น นั่งขึ้นไม่ชกชนเหมือนก่อนมีความรับผิดชอบมากขึ้นช่วยเหลืองานโรงเรียนดี ตั้งใจเรียนมากขึ้น รู้จักทำการบ้านส่งตามเวลาที่กำหนด</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
18	เด็กหญิงกุลิสรา สมพงษ์	<p>แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนด มัดผม ตัดโบว์ เสื้อผ้าสะอาด เรียบร้อย มีความเคารพต่อครูและผู้พบเห็นอยู่เสมอ มีมารยาทดี พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้ม ร่าเริงอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบช่วยเหลืองานโรงเรียนเสมอ ตั้งใจเรียน ช่วยเหลืองานครูและเพื่อนเสมอ ช่วยเหลืองานบ้าน แบ่งเบาภาระทางบ้านได้พอสมควร มั่นทนทบทวนบทเรียนเป็นประจำ</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยอยู่เสมอ รัดผม เก็บผม เรียบร้อย มีบ้างที่ไม่ได้ตัดโบว์มา เสื้อผ้าสะอาด เรียบร้อยทุกวัน มีความเคารพต่อครูและผู้ใหญ่ที่พบเห็น พุดจาไพเราะมีหางเสียงเสมอ มารยาทเรียบร้อย เป็นเด็กน่ารัก เชื่อฟังครู รับฟังคำแนะนำ เตือนของผู้ใหญ่อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ช่วยเหลืองานโรงเรียนเป็นประจำ มีน้ำใจต่อเพื่อนและครูอยู่เสมอ ตั้งใจเรียนดี ทำงานส่งตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนดอยู่เสมอ แต่งกายสะอาด ไม่สวมกระโปรงสั้น ไม่ปล่อยผมสยาย ตัดโบว์ เรียบร้อยเป็นประจำมีความเคารพรู้จักไหว้ มือไม้อ่อนเวลาเจอผู้ใหญ่ มารยาทเรียบร้อยดี พุดจาไพเราะมีหางเสียง มีความรับผิดชอบในการทำงาน บ้านอยู่เสมอ มั่นทนทบทวนบทเรียนเป็นประจำ</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนด แต่งกายสะอาด รัดผมตัดโบว์มาเป็นประจำ มีความเคารพต่อครูและผู้ปกครอง มารยาทเรียบร้อย พุดจาไพเราะ มีหางเสียง ไม่ก้าวร้าว รู้จักพูดคำขอโทษเมื่อรู้ตนว่าทำผิด มีความรับผิดชอบดีช่วยเหลืองานโรงเรียนเป็นประจำ มีน้ำใจแบ่งปันช่วยเหลือเพื่อนและครูและน้องๆอยู่เสมอ ตั้งใจเรียนดี ทำงานส่งตามเวลาที่กำหนดเสมอ</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
19	เด็กหญิงศิริภัสสร สิวพิพรรณ	<p>แต่งกายค่อมข้างไม่เรียบร้อยตามที่โรงเรียนกำหนดไม่ใส่โบว์ใส่เสื้อไม่ปักชื่อให้เรียบร้อย</p> <p>กระโปรงยาวเกินไปการแสดงความเคารพไม่ค่อมมีพบครูก็ไม่รู้จักไหว้แสดงอาการไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองอบรมตักเตือนความรับผิดชอบไม่ค่อมมีไม่ช่วยทำงานบ้านไม่ทบทวนบทเรียน</p> <p>เล่นเกมติดเล่นมาก</p>	<p>แต่งกายไม่ค่อมเรียบร้อยไม่ค่อมใส่โบว์รัดผมไม่มีโบว์ติดแต่งกายลุ่มล่ามไม่ค่อมมีความเคารพพบเจอครูและผู้ใหญ่ไม่ค่อมยกมือไหว้หากครูไม่ทักบอกต้องค่อม</p> <p>อบรมอยู่ตลอดการพูดจายังไม่ค่อมมีหางเสียงไม่ค่อมมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง</p> <p>ไม่ค่อมตั้งใจเรียนการบ้านไม่ส่งตามเวลาที่กำหนดหนึ่งเวรประจำวันบ่อย</p>	<p>การแต่งกายเริ่มดีขึ้นรู้จักเอาเสื้อที่ไม่มีชื่อไปปักชื่อให้เรียบร้อยกระโปรงที่ยาวเกินไปก็ตัดให้สั้นลงตามที่โรงเรียนกำหนดผูกโบว์กับเสื้อนักเรียน</p> <p>ดูเรียบร้อยมากขึ้นการแสดงความเคารพรู้จักไหว้ผู้ปกครองพ่อแม่ และผู้ใหญ่ดีขึ้น พุดจาไพเราะขึ้น มารยาทดีขึ้น รู้กาลเทศะมีความรับผิดชอบ</p> <p>ช่วยเหลืองานบ้านงานโรงเรียนมากขึ้นทบทวนบทเรียนมากขึ้นลดการเล่นเกม</p>	<p>การแต่งกายดีขึ้นเป็นไปตามระเบียบของโรงเรียนรัดผมติดโบว์ใส่เสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อยการแสดงความเคารพรู้จักกราบไหว้ครูเป็นประจำที่พบเห็น มารยาทเรียบร้อยมากขึ้น พุดจาไพเราะน่าฟังมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นรู้จักตั้งใจเรียนทำงานส่งตามเวลาที่กำหนดช่วยเหลือเพื่อนทำงานเป็นประจำ</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ให้ข้อมูล	ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ		หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ	
		ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น	ผู้ปกครอง	ครูประจำชั้น
ชื่อ-สกุล นักเรียน					
20	เด็กหญิงปวีณา เขตเมืองปัก	<p>แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนดรัดผมติดโบว์ เสื้อผ้าสะอาดใส่รองเท้าถูกต้องตามโรงเรียนกำหนดเครื่องแบบ ลูกเสือใส่เครื่องหมายครบ เรียบร้อยการแสดงความเคารพ การไหว้ยังไหว้แบบห้วนๆ ไม่เต็มใจไหว้มักแสดงสีหน้าเวลาถูกตักเตือนด้านความรับผิดชอบ ดูแลน้องคอยเตือนน้องเวลาทำผิดเสมอช่วยเหลืองานบ้านมัน ทบทวนบทเรียนทำการบ้าน เรียบร้อยอยู่เสมอ</p>	<p>การแต่งกายเรียบร้อย รัดผมรวบติดติดโบว์เรียบร้อย เสื้อผ้าสะอาด รองเท้าถูกระเบียบ การแสดงความเคารพรู้จักไหว้ครูทุกท่านเมื่อพบเห็น มีมารยาท แต่มักชักสีหน้าเมื่อไม่พอใจเวลาครูตักเตือน มีความรับผิดชอบในการช่วยเหลืองานโรงเรียนและประจำชั้นอยู่เสมอ ตั้งใจเรียน ทำงานส่งครูตามเวลาที่กำหนดเป็นประจำ</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบโรงเรียนกำหนด รัดผม ติดโบว์ รองเท้าถูกระเบียบ แต่งกายตามวันที่ตารางเรียนของโรงเรียนกำหนดได้ถูกต้อง การแสดงความเคารพรู้จักไหว้ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่ อยู่เสมอ เคารพและยอมรับคำตักเตือนของพ่อแม่และผู้ใหญ่ มารยาทเรียบร้อย มีความรับผิดชอบช่วยเหลืองานบ้านดูแลน้องเสมอทบทวนบทเรียนเป็นประจำ</p>	<p>แต่งกายเรียบร้อย เสื้อผ้าสะอาด รองเท้าถูกต้องตามระเบียบ รวบผมรัดติดติดโบว์ แต่งกายตามวันที่ตารางเรียนกำหนดมากขึ้น การแสดงความเคารพรู้จักไหว้ทำ ความเคารพครูทุกท่านเมื่อพบ เจอมารยาทดีรู้จักขอโทษเมื่อทำผิดไม่ชักสีหน้าไม่พอใจเมื่อก่อนพูดจาไพเราะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และโรงเรียนช่วยงานโรงเรียนเป็นประจำตั้งใจเรียนทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ</p>

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัย การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ของโรงเรียนอนุบาลอัครรา อ.สองเนิน จ.นครราชสีมา

1.1.2 เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

1.1.3 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

1.2 การเลือกกรณีศึกษา

สืบเนื่องจากการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในปี 2550 พบว่าปัญหาในการจัดการศึกษา หลายด้าน เช่น ปัญหานักเรียนหย่อนระเบียบวินัย ละเลยคุณธรรม ชุมชนและผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมป้อนนิสัยลูกหลาน ครูมีภาระงานมากทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ได้เต็มที่ การนิเทศติดตามไม่ต่อเนื่อง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผลจากนักเรียนส่วนใหญ่หย่อนระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบ จากประเด็นดังกล่าวเมื่อนำมาวิเคราะห์แล้ว จะเห็นว่าความมีระเบียบวินัยจะเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยส่วนรวม จากการสำรวจในด้านนี้พบว่านักเรียนร้อยละ 30 แต่กายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียนและร้อยละ 40 ไม่ใส่ใจด้านความสะอาด และร้อยละ 20 ไม่แสดงความเคารพครู

คณะครูในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาการมีวินัยให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมความมีวินัยจนเป็นนิสัยทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาคนเป็นงานที่สลับซับซ้อนและยากลำบากจึงจำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำ ชุมชน และครอบครัวรวมถึงผู้ปกครองของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างวินัยเพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกของนักเรียนที่จะช่วยกล่อมเกลาคูณลักษณะที่พึงงามให้แก่เด็กนักเรียนพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งครูจะต้องตระหนักและมีความรู้สึกที่ไวต่อพฤติกรรมของ

นักเรียนและมีความพร้อมที่จะดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้การส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันเสริมสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเชิญชวนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม จึงจะทำให้การปรับปรุงและพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้ได้ผลอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ในการพัฒนาวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณ รับผิดชอบ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน ผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

1.3 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลเป็นคณะครูและผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและช่วยเหลือนักเรียนตามที่โรงเรียน กำหนดมอบหมาย และเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการวิจัย มีความต้องการพัฒนาวินัยด้านความ รับผิดชอบของนักเรียนระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงมีความยินดีและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 23 คน ประกอบด้วย

3.1.1 ผู้วิจัย	จำนวน	1 คน
3.1.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	2 คน
3.1.2 ผู้แทนผู้บริหารนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน	20 คน

1.4 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนามีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยได้นำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวความคิดของ Kemmis and McTaggart ซึ่งมีวงจรการ วิจัย 4 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ คือ

ระยะที่ 1 ระยะศึกษาสภาพปัญหาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

1. การวางแผน (Planning)

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมประชุมระดมสมอง เพื่อวางแผนการดำเนินงานและได้ สอบถามถึงสภาพปัญหาที่พบในนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในด้านวินัย โดยให้ตัวแทนผู้ปกครอง ทำ แบบสอบถามก่อนการทำวิจัย และประชุมกิจกรรมกลุ่ม โดยที่ประชุม ได้เห็นว่า สภาพปัญหาที่พบใน โรงเรียน คือ

- 1.1 การที่นักเรียนแต่งการไม่สุภาพเรียบร้อย ตามกฎของโรงเรียน
- 1.2 นักเรียนไม่แสดงความเคารพต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า หรือไม่แสดงท่าทีใดใดต่อ

การที่ผู้อาวุโสน้อยกว่าทำการไหว้

- 1.3 นักเรียนไม่เอาใจใส่หน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบในการดูแลความสะอาดทั้ง บริเวณโรงเรียน และบริเวณบ้าน

จากสภาพปัญหาที่ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการ ที่ ประชุมได้เสนอให้ผู้เข้าร่วมวิจัยและผู้วิจัยเป็นผู้กระตุ้นและปลุกฝังนักเรียนที่โรงเรียน จากนั้นจึง ช่วยกันกำหนดบทบาทผู้ปกครองเพื่อช่วยกระตุ้นนักเรียนที่บ้านอีกทางหนึ่ง โดยกลุ่มผู้วิจัยจึงนำเสนอ

กลยุทธ์ที่จะใช้ในการพัฒนานักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนอนุบาลอัครราช อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็น 5 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง
2. กิจกรรมสัญญาใจ
3. กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู
4. กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา
5. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

จากการประชุมระดมสมอง ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการกระตุ้นนักเรียนร่วมกัน ดังนี้

1. ผู้ปกครองตรวจและตักเตือนนักเรียนในการแต่งกายก่อนออกจากบ้าน
2. ทักทายโดยการสวัสดีกับนักเรียนก่อนไปโรงเรียนและหลังจากกลับมาจากโรงเรียน

โรงเรียน

3. ให้ผู้ปกครองกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดูแลรักษาความสะอาดบริเวณบ้านให้นักเรียน

บ้านให้นักเรียน

ระยะที่ 2 ระยะเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2. การปฏิบัติ (Action)

ขั้นตอนการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้น ผู้วิจัยได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 5 กิจกรรม โดยจัดแยกกันตามลำดับ ดังนี้

2.1 กิจกรรมอบรมวินัยหน้าเสาธง เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนการดำเนินกิจกรรมโดยจัดตารางการพูดหน้าเสาธงเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ทุกวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2559 ถึง 28 ธันวาคม 2559

2.2 กิจกรรมสัญญาใจ กิจกรรมที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและวางแผนการดำเนินงาน กำหนดการจัดกิจกรรม ครั้งนี้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความจำนงที่กระทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียนโดยการสัญญาต่อหน้าพระพุทธรูปในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นหลักยึดในการพัฒนาวินัยนักเรียน เปรียบเสมือนคำปฏิญาณต่อหน้าองค์พระพุทธรูปประจำโรงเรียน โดยได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559

2.3 กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังการแสดงความเคารพระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง รวมถึงคุณครู ผู้อาวุโสมากกว่า ผู้วิจัย ได้ประชุมวางแผนการจัดดำเนินงาน โดยจัดลำดับขั้นเพื่อให้คณะครูทั้งโรงเรียนเข้าใจ กิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้สังเกตกลุ่มเป้าหมาย 20 คน ทำความเคารพกันระหว่างน้อง พี่ และครู หลังทำกิจกรรมเคารพธงชาติ โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ วันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 ถึง 20 มกราคม 2560

2.4 กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังนักเรียนในการมีวินัยในด้านความรับผิดชอบต่อบริเวณที่ตนเองต้องดูแลความสะอาด ตั้งแต่วันที่ 25 ธันวาคม 2559 ถึง 29 มกราคม 2560

2.5 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้วิจัย และผู้ปกครองได้ทำพูดคุยกัน สอบถามถึงสภาพความเป็นอยู่ การมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีต่อพื้นที่บริเวณบ้านของตน โดยได้ดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในวันที่ 26 – 29 มกราคม 2560

3. การสังเกต(Observation)

กิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตามและเสริมแรง กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำกับติดตาม แก้ไขพฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อสังเกตและบันทึกการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน ทั้งก่อนทำ ระหว่างทำและหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้วโดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมนิเทศ กำกับ ติดตาม และกิจกรรมเสริมแรง

ระยะที่ 3 ระยะศึกษาผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน

4. การสะท้อนผล (Reflection)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้สะท้อนผลการดำเนินงาน โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนถึงผลที่ได้จากการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ตามกลยุทธ์และกิจกรรมที่นำมาพัฒนา เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และเพื่อการพัฒนาปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผู้วิจัยได้สะท้อนผลการดำเนินงาน จำแนกตามเป้าหมายของการพัฒนา 2 ด้าน 4 ประเด็น ดังนี้

4.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

4.1.1 ด้านการแต่งกาย

4.1.2 ด้านการแสดงความเคารพ

4.2 ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

4.2.1 การทำความสะอาดบริเวณบ้าน

4.2.2 การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเครื่องมือ และประเภทของเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.5.1 ประเภทเครื่องมือ

1) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ

2) แบบสังเกต จำนวน 1 ฉบับ

1.5.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือแต่ละประเภท แต่ละฉบับนั้นใช้เก็บข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์

(1) แบบสัมภาษณ์ก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

(2) *แบบสัมภาษณ์ระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน* ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

(3) *แบบสัมภาษณ์หลังการเสริมสร้างวินัยนักเรียน* ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการแต่งกายการแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลังการพัฒนานักเรียนโรงเรียนอนุบาลอัครรา

2) *แบบสังเกต*

(1) *แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนการพัฒนา* เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยก่อนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บข้อมูลบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยผู้ร่วมวิจัยก่อนการพัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรม

(2) *แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย* เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาระหว่างการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บข้อมูลบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ร่วมวิจัยระหว่างการทำงานการพัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรม

(3) *แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังการดำเนินงานพัฒนา* เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาหลัง การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเก็บข้อมูลบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยผู้ร่วมวิจัยหลังการดำเนินงานการพัฒนาตามกระบวนการและขั้นตอนของกิจกรรม

1.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.6.1 แบบสังเกตก่อนการพัฒนา*มีวินัยนักเรียน* ด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันประชุมระดมสมองก่อนดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบของนักเรียน

1.6.2 การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบสังเกตระหว่างการเสริมสร้างมีวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง วิทยาลัยโรงเรียนอนุบาลอัครรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกายการแสดงความเคารพและการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนในครั้งต่อไป

1.6.3 การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต หลังการเสริมสร้างวินัย

นักเรียน ด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพ และการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ ของนักเรียน เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความรู้ ความเข้าใจในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับการแต่งกาย การแสดงความเคารพและการทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบ และใช้เป็นข้อมูลเพื่อการสรุปผลการดำเนินการเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างเรียบร้อยผู้วิจัยได้จัดทำตารางการเก็บข้อมูล

1.7 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์จากกลยุทธ์ทั้ง 3 กลยุทธ์ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ยึดหลักสามเส้า (Triangulation Technique) ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการทั้งหลักสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) คือการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ จากเหตุผลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำมาศึกษาทำความเข้าใจและพรรณนาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์จนสร้างข้อสรุปได้นั้น เชื่อถือได้ในเชิงวิชาการ

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้แยกการวิเคราะห์ดังนี้

1.8.1 การวิเคราะห์แบบบันทึกพฤติกรรม เป็นการวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ โดยใช้ในการสังเกตด้านการแต่งกาย

1.8.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้ในการสังเกตและสัมภาษณ์พฤติกรรม ในกิจกรรมพัฒนาการแสดงความเคารพ การมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม จากการดำเนินกิจกรรม อบรมวินัยหน้าเสาธง กิจกรรมสัญญาใจ กิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู กิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน และนำเสนอโดยการพรรณนาตามประเด็นเนื้อหาดังกล่าว

2. อภิปรายผล

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทัศนศึกษา โรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา จากการประชุมระดมสมอง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ทั้งผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง โดยสรุปปัญหาเรื่องวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ เป็น 3 ด้าน ในการเสริมสร้างวินัยนั้นได้หลักในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล ซึ่งมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล 3 ด้าน ดังนี้

2.1 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครราช เรื่องการแต่งกาย จากการใช้กลยุทธ์ในการเสริมสร้างวิสัยทัศน์นักเรียน ทำให้นักเรียนรู้ระเบียบการแต่งกายที่ถูกต้อง ครูได้ใช้กิจกรรมการอบรมนักเรียนหน้าเสาธงในการตักเตือนและให้กำลังใจนักเรียน ใช้กิจกรรมสัญญาใจเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิญาณตนและยึดเป็นหลักในการพัฒนาตนเอง ใช้กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ตลอดจนสอบถามปัญหาและหาวิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน จนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแต่งเครื่องแบบนักเรียนตามวันที่โรงเรียนกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงศ์ โคตะหา (2551:บทคัดย่อ) นักเรียนมีการพัฒนาวิสัยทัศน์ด้านการแต่งกาย เกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนและสถาบันครอบครัว

2.2 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครราช เรื่องการแสดงความเคารพ จากการใช้กลยุทธ์ในการเสริมสร้างวิสัยทัศน์นักเรียน คือ การอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอ ครูได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความเคารพหน้าเสาธง จัดกิจกรรมน้องเคารพพี่ พี่เคารพครู เป็นการแสดงความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ในเวลาเช้าหลังเข้าแถวเคารพธงชาติ ทำให้นักเรียนได้แสดงความเคารพต่อผู้ที่อาวุโสกว่า และมีท่าทีที่ดีขึ้นจากการไหว้ต่อผู้ที่อาวุโสน้อยกว่า สอดคล้องกับวัฒนา ชันแข็ง (2551) การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านการแสดงความเคารพควรให้ผู้เกี่ยวข้อง เอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2555, น. 21) การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและประพฤติดุปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี ตลอดจนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านที่ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการอบรม ทำให้ครูและผู้ปกครองได้พูดคุย สอบถามถึงปัญหาและช่วยกันคิดวิธีการในการพัฒนาเสริมสร้างนักเรียนด้านการแสดงความเคารพ พบว่าหลังจากการพัฒนานักเรียนมีกิริยามารยาทดีขึ้น ผู้ปกครองเอาใจใส่และมีการพูดคุยกับนักเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนฤดี สุวรรณพันธ์ (2555) ได้กล่าวว่า นักเรียนจะมีการพัฒนามากหากทางครอบครัวและโรงเรียนเอาใจใส่ในการอบรม

2.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัครราช เรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม ทั้งการทำความสะอาดบริเวณบ้านและทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับผิดชอบในโรงเรียน จากกิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังนักเรียนในการมีวินัยในด้านความรับผิดชอบต่อบริเวณที่ตนเองต้องดูแลความสะอาด ผลการดำเนินงานกิจกรรมลงจุดพื้นที่พัฒนา ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มเป้าหมายในช่วงแรก ผู้วิจัย ต้องออกคำสั่งในการให้ลงจุดพื้นที่พัฒนา ผู้วิจัยคอยกระตุ้นทุกคนจนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม สามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อในการทำความสะอาดในเขตพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบโดยมีต้องมีการติดตามหรือออกคำสั่งทุกครั้ง มีการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนเองในทิศทางที่ดีขึ้น

จากการที่นักเรียนทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบที่บ้านของตนเองนั้น ทำให้ผู้ปกครองมีความเห็นว่า นักเรียนช่วยแบ่งเบางานบ้านของผู้ปกครองได้ดี รู้จักการเล่นเป็นเวลา และรู้จักหน้าที่มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีรัตน์ นันทย์ทวีกุล (2555, น. 5) การปฏิบัติหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียรอดทนต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงการงานของตนให้ดียิ่งขึ้น ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน สอดคล้องกับ จิตรา วสุวานิช และคณะ (ม.ป.ป., น. 189-199) พฤติกรรมการมีความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็ก จัดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์และอาจจัดพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อตนเองของเด็ก คือ 1) พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความรับผิดชอบต่อกิจวัตรประจำวัน 2) พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเด็กมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายและต่อคำสัญญาที่ตนให้ไว้กับผู้อื่น จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน สอดคล้องกับ ประวิทย์ นิสงศ์รัมย์ (2553) การใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมและการนิเทศกำกับติดตามทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม วินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลอัจฉรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้

3.1.1 ก่อนการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างจะมีปัญหาพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันศึกษานักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล และคัดกรองพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งเห็นได้ชัดว่ากลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาด้านวินัยได้ชัดเจนขึ้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้าง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในพฤติกรรม

3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จะแก้ไขได้ผลดีที่สุด นอกจากจะสร้างเงื่อนไข และข้อตกลงในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันโดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย คือ ครูทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนตัวนักเรียนเองที่มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ ในการแก้ปัญหาการดำเนินงานอย่างจริงจัง

3.1.3 ควรมอบหมายหน้าที่ให้มีคณะทำงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยอาจมาจากบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู ตัวแทนนักเรียน หรือบุคคลอื่นๆ ความเหมาะสม เพื่อให้มีหน้าที่ในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน และคอยกำกับ ดูแล ตรวจสอบวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.1.4 ควรส่งเสริมการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน หรือกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน ระหว่างบ้าน และโรงเรียนอย่างยั่งยืน

3.1.5 ควรมีการนิเทศ ติดตามผล อย่างเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อให้การเสริมสร้างวินัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนครั้งต่อไป ควรดำเนินการพร้อมกันทั้งโรงเรียน โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ที่เกี่ยวกับวินัยด้านอื่นๆ หรือควรทำการพัฒนาทั้งโรงเรียนและให้บุคลากรคนอื่นมีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย

3.2.2 ควรกำหนดระยะเวลาในการวิจัยให้มีหลายวงรอบ ซึ่งจะช่วยให้พบสภาพการพัฒนที่หลากหลาย และเกิดการพัฒนที่ยั่งยืน

3.2.3 การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยมีหลายด้าน ควรเสริมสร้างให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน จึงจะทำให้เกิดการพัฒนที่สมบูรณ์ โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาการเสริมสร้างในกรอบงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกษีย์ วงศ์สุธา. (2546). การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- จันทร์ดี ถนอมคล้าย. (2539). การพัฒนาวินัยในตนเองด้านความอดทนของเด็กก่อนประถมศึกษาที่มีสติปัญญาแตกต่างกันด้วยวิธีการเล่นนิทานประกอบหุ่นมือโดยมีการใช้คำถามก่อนระหว่างและหลังเล่นนิทาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จันทร์พร พวงยอด. (2543). การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. (2535). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. สงขลา: ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2518). เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: วรุฒิกการพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2539). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
- ดวงหทัย แสงวิริยะ. (2544). ผลการใช้แผนการสอนแบบ 4 MAT ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรับผิดชอบและเจตคติต่อการเรียนในหน่วยการเรียนรู้เรื่องประชากรศึกษาและการทำมาหากินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ. (ถ่ายเอกสาร).
- นันท์มนัส รอดพิศนา. (2554). การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสาสน์วิเทศบางบอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์ นยางค์. (2533). ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท : ประสบการณ์ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2529). ภาษาไทยระดับประถมศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย). หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ประนอม เดชชัย. (2521). แนวคิดใหม่ในการสอนสังคมศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระเทพเวที (ประยูร ญัตโต). (2536). พุทธศาสนากับการพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.

- พระศราวุธ เร่งกำเนิด (2552). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเปรมฤดี จังหวัดเพชรบุรี*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พัฒนาวดี อนุสรณ์เทวินทร์. (2544). *การใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนลุมพุก (วันครู 2503) อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พิไลลักษณ์ ทองรอด. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ถ่ายเอกสาร).
- ลำไย สีหามาตย์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผู้ปกครองคนเดียว*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลก๊กไก่อ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2522). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). *ทฤษฎีและปฏิบัติการทางจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สมบัติ สว่างไสว. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2544). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ นิลหมื่นไวย. (2546). *การพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย โรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม. (2525). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- สุวัช พานิชวงษ์. (2546). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุวารินทร์ โรจนขจรณภักดิ์. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (ถ่ายเอกสาร).
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2542). *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.

- Bollinger, Lee Stephen. (2002). The Effects of a Mandatory School Uniform Policy on School Climate and Student Discipline in an Urban Middle School. *Dissertation Abstracts International*, 63(2), 2052-A.
- Gallagher, Sherri Lynn. (2005). The Relationship Between Acculturation and Discipline Style on Mexican American Children's Empathy. *Dissertation Abstracts International*, 65(7), 3744-B.
- Garner, Kim Nonique. (2004). Examining The Roles of Middle School Personnel in the Construction of Effective Discipline Management (Texas). *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 4427-A.
- Hoban, Anne Elizabeth. (1998). The Effect of Proposal Skills Training on Students with Discipline Problems. *Masters Abstracts International*, 36(01), 19.
- Kemmis, s. (1988). Action research. In keeves, J.P. (ed.). *Educational research, methodology and measurement : An international handbook*. Oxford Pergamon Press.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

แบบประเมินตนเองของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา

โรงเรียนอนุบาลอัครา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินตนเองของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา
โรงเรียนอนุบาลอัครรา อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

นักเรียนชื่อ..... นามสกุล..... ชื่อเล่น.....
 เกิดเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ภูมิภาค..... จังหวัด.....
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
 บิดา ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี
 อาชีพ.....รายได้เดือนละ..... บาท
 มารดา ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี
 อาชีพ.....รายได้เดือนละ..... บาท
 นักเรียนมี พี่..... คน น้อง.....คน นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรับผิดชอบ กรุณากรอกข้อมูลตามความเป็นจริง

1. ด้านการแต่งกาย

1.1 นักเรียนคิดว่าตนเองแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

.....

1.2 สิ่งใดบ้างที่นักเรียนคิดว่ายังแต่งกายไม่ถูกระเบียบ

.....

1.3 สาเหตุที่ทำให้นักเรียนแต่งกายไม่ถูกระเบียบ

.....

1.4 นักเรียนคิดว่า นักเรียนจะแก้ไขปัญหาการแต่งกายด้วยวิธีใด

.....

2. ด้านการแสดงความเคารพ

2.1 เมื่อรุ่นน้องแสดงความเคารพต่อนักเรียน นักเรียนทำอย่างไร

.....

2.2 เมื่อพบคุณครู นักเรียนแสดงความเคารพอย่างไร.....

.....สม่ำเสมอหรือไม่.....

2.3 เมื่อนักเรียนพบรุ่นพี่ นักเรียนแสดงความเคารพอย่างไร.....

.....สม่ำเสมอหรือไม่.....

2.4 นักเรียนแสดงการเคารพด้วยวิธีใด.....

.....

2.5 นักเรียนคิดว่าสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติในการแสดงความเคารพ นั้นถูกต้องหรือไม่.....

.....

2.6 ทำอย่างไร นักเรียนจึงจะการแสดงความสามารถได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม.....

3. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

3.1 เมื่ออยู่ที่บ้าน นักเรียนได้รับผิดชอบงานบ้านอะไรบ้าง

ทำอย่างไร

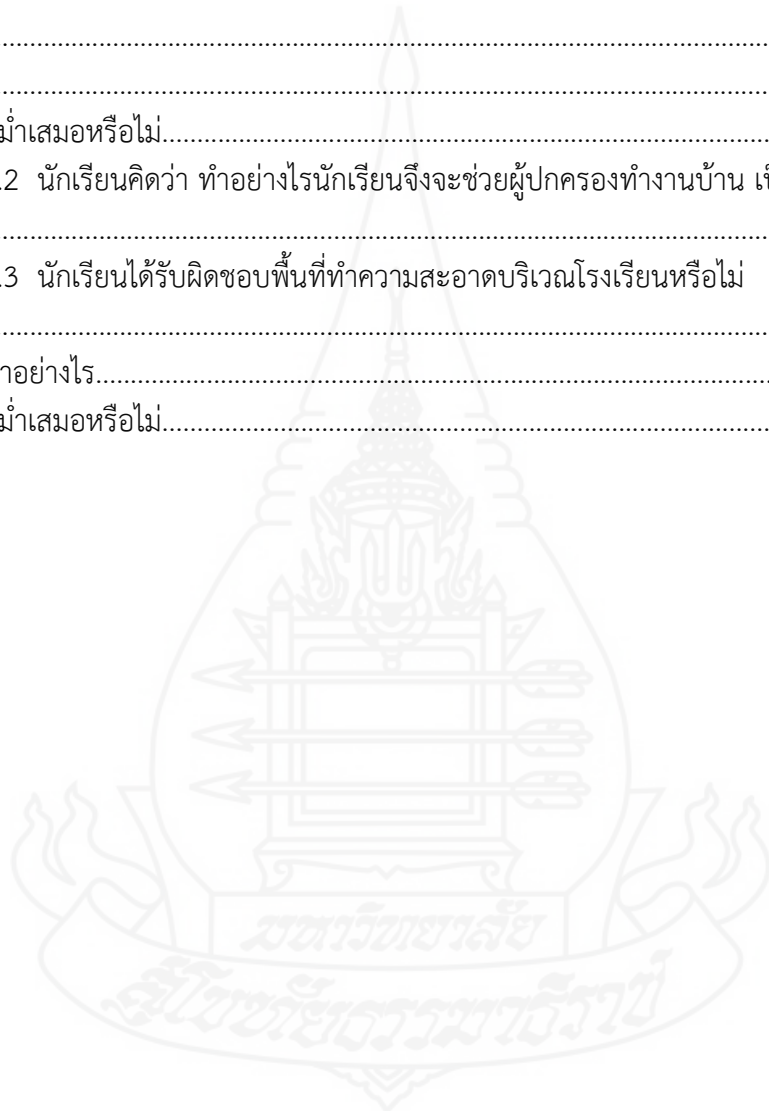
สม่ำเสมอหรือไม่.....

3.2 นักเรียนคิดว่า ทำอย่างไรนักเรียนจะช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน เป็นกิจวัตร

3.3 นักเรียนได้รับผิดชอบพื้นที่ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนหรือไม่

ทำอย่างไร.....

สม่ำเสมอหรือไม่.....

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา
โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา
โรงเรียนอนุบาลอัครา อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

นักเรียนชื่อ..... นามสกุล..... ชื่อเล่น.....
 เกิดเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ภูมิลำเนาจังหวัด.....
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
 บิดา ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี
 อาชีพ.....รายได้เดือนละ..... บาท
 มารดา ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี
 อาชีพ.....รายได้เดือนละ..... บาท
 ผู้ปกครอง ชื่อ-สกุล..... อายุ.....ปี
 อาชีพ.....รายได้เดือนละ..... บาท
 เกี่ยวข้องกับนักเรียน.....
 นักเรียนมี พี่..... คน น้อง.....คน นักเรียนเป็นบุตรคนที่.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรับผิดชอบ กรุณากรอกข้อมูลตามความเป็นจริง

1. ด้านการแต่งกาย

1.1 บุตรหลานของท่านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

.....
 1.2 ท่านคิดว่า สิ่งใดที่บุตรหลานของท่านควรพัฒนาในด้านการแต่งกาย.....

.....
 1.3 ท่านดำเนินการอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ

.....

2. ด้านการแสดงความเคารพ

2.1 ท่านสังเกตว่า บุตรหลานของท่านแสดงความเคารพต่อครู ผู้ปกครองและรุ่นพี่ อย่างไร

.....
 เหมาะสมหรือไม่.....

ท่านพอใจหรือไม่.....

อยากให้ปรับปรุงอย่างไร.....

ท่านดำเนินการอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้บุตรหลานของท่านแสดงความเคารพอย่างถูกต้อง

.....

3. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

3.1 เมื่ออยู่ที่บ้าน บุตรหลานของท่านได้รับผิดชอบงานบ้านอะไรบ้าง

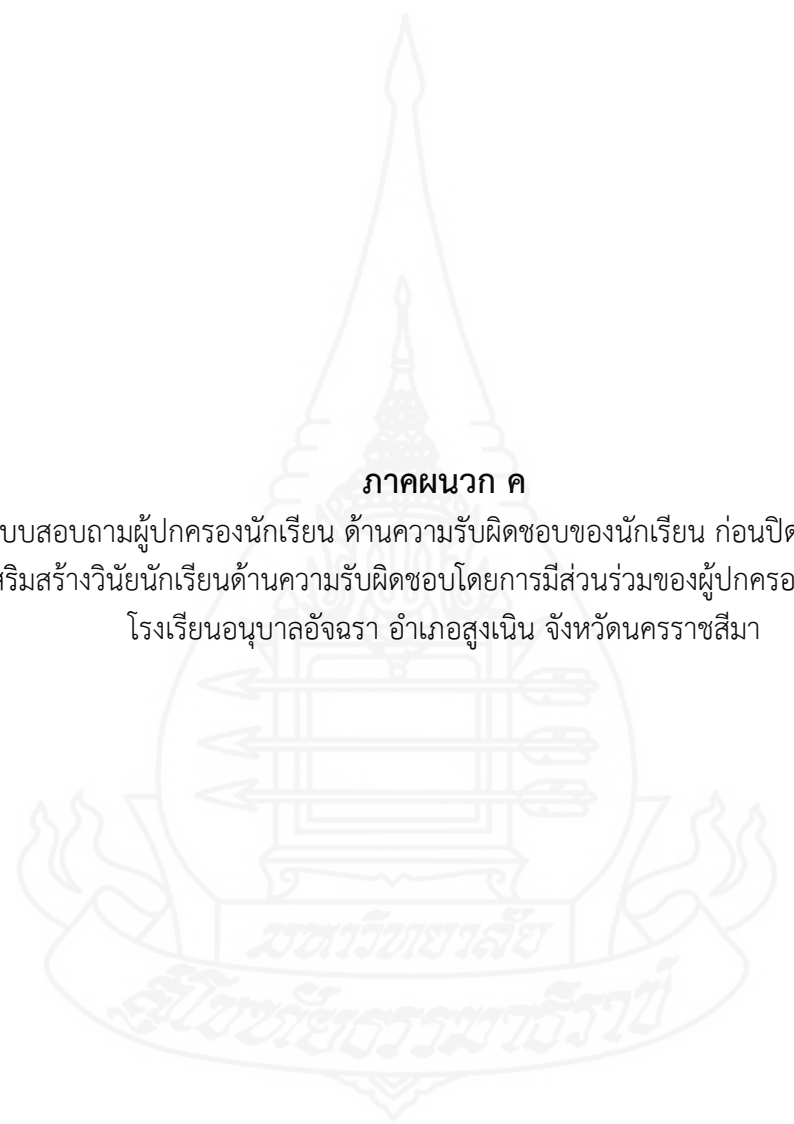
.....
ทำอย่างไร
.....
.....

.....
สม่ำเสมอหรือไม่
.....
.....

3.2 ท่านมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้บุตรหลานของท่าน ทำงานบ้าน เป็นกิจวัตร

.....
.....

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียน ก่อนปิดภาคเรียน
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา
โรงเรียนอนุบาลอัญญา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน ก่อนปิดภาคเรียน
 การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง : กรณีศึกษา
 โรงเรียนอนุบาลอัจฉรา อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

นักเรียนชื่อ..... นามสกุล..... ชื่อเล่น.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านความรับผิดชอบ กรุณากรอกข้อมูลตามความเป็นจริง

1. ด้านการแต่งกาย

1.1 บุตรหลานของท่านแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

.....
 1.2 ท่านคิดว่า สิ่งใดที่บุตรหลานของท่านควรพัฒนาในด้านการแต่งกาย.....

.....
 1.3 ท่านดำเนินการอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ

.....

2. ด้านการแสดงความเคารพ

2.1 ท่านสังเกตว่า บุตรหลานของท่านแสดงความเคารพต่อครู ผู้ปกครองและรุ่นพี่ อย่างไร

.....
 เหมาะสมหรือไม่.....

ท่านพอใจหรือไม่.....

อยากให้ปรับปรุงอย่างไร.....

ท่านดำเนินการอย่างไรเพื่อส่งเสริมให้บุตรหลานของท่านแสดงความเคารพอย่างถูกต้อง

.....

3. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม

3.1 เมื่ออยู่ที่บ้าน บุตรหลานของท่านได้รับผิดชอบงานบ้านอะไรบ้าง

.....
 ทำอย่างไร

.....

.....

สม่ำเสมอหรือไม่.....

3.2 ท่านมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้บุตรหลานของท่าน ทำงานบ้าน เป็นกิจวัตร

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอัครเดช อินทรสถาพร
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2530
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2553 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา พ.ศ. 2554
สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง	โรงเรียนอนุบาลอัญจรา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ครูปฏิบัติการสอน

